Sayı: 29
2 Ağustos 1991
3000 TL
(KDV Dahil)

İŞÇİLERİN SESİ

İŞGAL VE SEÇİM

KOÇ'UN MEKTUP HAREKATI

Son günlerde Vehbi Koç'un mektupları gazete ...nşetlerinden inmiyor. Ve bu mektuplar önemli ... okuyucu kitlesi tarafından merak ve kaygıyla ...unuyor, tartışılıyor ve daha da çok tartışılacağa ...nziyor. Çünkü bu mektupların yazarı herhangi bir ...lü değil, kurtlu peynir ticaretiyle başladığı işa...mlığını, bugün dünyanın sayılı zenginlerinden biri olarak sürdüren Vehbi Koç. Vehbi Koç'un zengin olma becerisinin yanısıra, memleketi mektuplarla idare etmek gibi bir alışkanlığı da var. Ve bu mektuplarda istedikleri de hep yerine getiriliyor. Koç bilinen en önemli mektuplarından birini 3 Ekim 1980'de, 12 Eylül darbesinden bir ay sonra

(Devamı 7'de)

○ Özal, Kürdistan'ın yeni bir bölgesini daha işgal ve ilhak girişimi ile, yine silahların gölgesindeki bir seçimle "Yeni Türkiye Düzeni"ne onay alma hesabı peşinde.

○ Sınıfsal kriz devlet terörü ile, ulusal kriz devlet işgali ile çözülmek isteniyor. Emekçi halkların sokaklarda başlattığı seçim sandıklarda boğulmak isteniyor.

Bush infazlarla geldi, altın tuvaletini kullandı ve geride Kürt bölgelerini işgal izni bırakarak gitti.

Bush'un gelişi, sırf gelmiş olması bile, Özal iktidarına verilen bir destek, bir onay olarak değerlendirildi. Bu onayı cebine koyan Özal, tepetaklak giderken erken seçime mecbur kalma dehşetini bir nebze hafifleterek, Kasım'da seçim tartışmasını başlattı.

İşgal ve seçim...

Bush'un Ortadoğu'yu işgali, Birleşmiş Milletler'de "Yeni Amerikan Düzeni" lehindeki oylamaları (seçim!) elverişli kılmıştı. Bush dünya devletlerinden aldığı onayı, Ortadoğu'daki silahlı güç gösterisinde kazandı. Şimdi Özal Kürdistanın yeni bir bölgesini daha işgal ve ilhak girişimiyle, yine silahların gölgesinde bir seçimle "Yeni Türkiye Düzeni"ne onay alma hesabı peşinde.

İnfaz Yasasının Çifte Standardı
TÜRK-KÜRT AYRIMI

12 Eylül'ün sağ-sol ayrımı üzerine dayalı çifte standardı bugün Türk-Kürt ayrımı üzerinde sürdürülmektedir. 12 Eylül programıyla kökten bir hesaplaşmaya gidilmediği sürece, bu uygulamalar devam edecektir.

Sayfa 8'de

İNGİLTERE İŞÇİ SINIFI TARİHİ

Güneşin üzerinde hiç batmadığı imparatorluk olan, kapitalizmin anavatanı İngiltere'de, işçi sınıfı, nüfusun mutlak çoğunluğunu oluşturmasına ve çok eski bir sendikal geçmişe sahip olmasına rağmen, burjuvaziye karşı kendi toplumsal alternatifine; sosyalizme ilişkin somut yapılar ve kazanımlar elde ettiği söylenemez

Sayfa 2'de

...onguldak Ateşi Paşabahçe'de

...abahçe işçisi, kadını, çoluğu çocuğu ve bölge halkıyla 16 ...r direniyor. Cam İşvereni böyle bir direniş karşısında verile...vizin sermayenin başına nasıl bir çorap öreceğini biliyor. Pa...çe işçisi kazanırsa sınıf kardeşlerine son on yıldır yaşanma...r direnme örneği bırakacak.

Yazılar ve Fotoğraflar 9. ve 10. Sayfalarda

...şabahçe Halkı Direnişi Değerlendiriyor
"Bizi çiğnemeden giremezler"

...dura, Tekel ve Paşabahçe işçilerle, işçi eşleriyle, yöre ...afıyla, direnişe ilişkin görüşmeler: (Sayfa 9'da)

TAŞERON SİSTEMİ

Taşeronlaştırmanın çalışan işçiye yönelik en önemli sonucu işten atılmak. Taşeronlaştırmayla, aynı zamanda o işyerinde çalışan kadrolu işçiler de tehdit ediliyor. Bir yanıyla işçileri toplu sözleşmede, grevde bölmek, güçten düşürmek amaçlanırken, diğer yanıyla o işyerindeki sendika bütünüyle yokedilmek isteniyor.

Sayfa 6'da

DEVRİMCİ İŞÇİLER MÜCADELENİN ÖNDERLİĞİNE

Devrimci önderlik, işçilerdeki devrimci potansiyeli etekemiğe büründüren, işçilere kendi güçlerinin boyutunu kavratan ve kendi bağımsız örgütlenmeleriyle mevcut egemenlik ilişkilerinin bütününün karşısına dikilme bilinci ve cüreti kazandıran çalışma ve eylemlere öncülük edilerek geliştirilebilecektir.

Sayfa 4'te

...E DİRENİŞİNİ KAVRAMANIN YOLU: ...GAYI HER ZAMAN, EN ÖNDE KARŞILAMAK!

...emen sınıflar emekçi halka karşı çok yönlü ...ldırıya girişiyor. Bu kez saldırı demokrasi ...rinin toplumsal temeline yöneliyor.

...vlet terörü, ekonomik zorbalıkla birleştiril... işçi sınıfını sermaye ve iktidarı karşısında ...z hale getirmek için kullanılıyor.

...ler kendilerine yönelen saldırılar karşısın...orunmaya çalışıyorlar. Savunmanın yolu ...ikle, direnmek.

...a direnmek var, direnmek var...

...in direnişin yolu, direnişi işçilerin ötesine, ...un daha geniş katlarına; fabrika alanının ...e, mahallelere; sendikal örgütlenmenin ...e, işyeri komite ve konseylerine; ekono...mücadele alanının ötesine, politika alanına ...letmekten geçiyor.

...rçi işçiler, kendilerinden önce geçilen yol... kazanılanları benimsemeye yatkınlar. Pa...çe işçisi Zonguldağın mirasını devralabil... için elinden geleni yapıyor. Paşabahçe ...işı, bir ölçüde 80'den bu yana yaşanan ... işçi direnişlerinin birikimini ifade ediyor. ... güçsüzlüklerinin eksikliklerinin mirasını ...evralmış durumda...Salt basından izlenen

(Devamı 8'de)

SHP Kurultaylarda Ne Değişiyor?

Son haftalarda SHP içinde gırtlak gırtlağa süren koltuk kavgası 29 temmuz sabahı sonuçlandı. Aralarındaki farklılığı "yaş", "fiziki görünüm" vs. boyutundan daha öteye götüremeyen adaylardan İnönü bir kez daha SHP genel başkanlığına seçildi. Partinin yönetimine aday ekiplerin her birinin ayrı ayrı iddiaları, "yeni" ya da "yenilikçi" olmaktı. Bu durumda, Kurultayın SHP'ye "yeni" bir şeyler getirmesi, partinin "değişmesi" kaçınılmazmış gibi görünüyor. Peki bu kurultay SHP'de neyi değiştirdi?

(Devamı 8'de)

İHANET

TES-İŞ YÖNETİMİ SUÇ İŞLİYOR

○ 3. Olağan Genel Kurul'da "TEK'i devrettirmeyeceğiz. Bizleri yollara döktürmesinler" diye kükreyen TES-İŞ Genel Başkanı Faruk Barut, özelleştirmelere karşı çıkmak bir yana, sendikasını, işçi aidatlarından toplanan 1 milyar lirayla Aktaş firmasına ortak etti. Özelleştirmelere karşı çıkan İstanbul 1 nolu şube üyesi işçileri de özelleştirme uygulamalarında aksamalara neden olacağı gerekçesiyle paravan 5 nolu şubeye aktardı. Türk-İş ve bağlı sendika yöneticileri işçi sınıfına karşı işlenen bu ihanetten habersiz mi, yoksa onlar da Faruk Barut'un suç ortakları mı?

(Devamı 4'de)

İÇİNDEKİLER

İNGİLTERE İŞÇİ SINIFI TARİHİ

PARLAMENTERİZMİN KISKACI

Güneşin üzerinde hiç batmadığı imparatorluk olarak bilinen, kapitalizmin anavatanı İngiltere, işçi sınıfının nüfusun mutlak çoğunluğunu oluşturduğu ve en eski sendikal tarihe sahip ülkelerden birisi. Buna rağmen; hem tarihsel olarak hem de bugün içinde bulunduğu durum açısından, işçi sınıfının bu nicel durumuna oranla, burjuvaziye karşı kendi toplumsal alternatifine yani sosyalizme ilişkin somut yapılar ve kazanımlar elde ettiği çok fazla söylenemez.

İngiliz işçi sınıfı tarihinin izlediği seyir, kısmen İngiltere'de burjuva devriminin gerçekleşme biçimiyle ve işçi sınıfının bu devrime katılma kanallarıyla, daha çok da sanayi devrimi sonrası işçi sınıfı hareketinin bağımsız gelişme düzeyiyle açıklanabilir.

19. yüzyıl başında İngiliz sanayiinin gelişimine paralel olarak nicel anlamda çok büyük bir işçi kitlesi ortaya çıktı. İşçiler, ilk aşamada kapitalizmin ilksel sermaye birikiminin yarattığı aşırı sömürüye karşı kendiliğinden, tepkisel hareketlere giriştiler. Birlik, dernek gibi geçici çıkar ittifaklarına gittiler. Tekil sorunlar etrafında oluşturulan bu ittifaklar, bu sorunlar bir biçimde ortadan kalktığında dağıldılar.

Bu dönemde ortaya çıkmaya başlayan siyasal partiler, sürecin doğal sonucu olarak büyük toprak aristokrasisinin ya da burjuvazinin çıkarlarını temsil ediyorlardı. Örgütsüz İngiliz işçi sınıfı, bu iki sınıf arasındaki mücadelenin programları etrafında bir araya geliyordu. Bu dönemde bağımsız bir işçi sınıfı hareketinden söz etmek mümkün değildi. İşçilerin talepleri seçme ve seçilme hakkı, genel oy gibi burjuva demokratik talepleri aşmıyordu.

Bu dönemde işçi sınıfının mücadelesinin parlamenter sınırların dışına çıkamamasında 1830'lu yıllarda ortaya çıkan Owenizm ve Chartizm hareketlerinin önemli bir etkisi oldu. Ve bu etki İngiliz işçi sınıfının gelişiminde her zaman belirleyici bir gelenek yarattı.

İLK SOSYALİST ÜTOPYA: OWENİZM

İngiltere'de ütopik sosyalizmin ilk önemli örneği olan Owenizm, özel mülkiyete, kara ve kapitalist burjuva rekabete karşı, barışçı bir genel grevle yeni bir toplumsal ütopya yaratılmasını amaçlıyordu. İşçilerin siyasal eylemini reddeden ve tasarladığı toplum düzeninde işçi sınıfına neredeyse hiç bir önem vermeyen Owenizm, belirli bir kitleselliğe ulaşmasına rağmen, başarılı olamadı ve sona erdi.

Dilekçeciler diye de bilinen Chartizm ise; işçi sınıfına genel oy hakkı gibi burjuva demokratik haklar etrafında ortaya çıkan bir hareketti. Altı maddelik bu talepler listesi bir Halk Fermanı'yla (People's Charter) imzaya açıldı ve çok büyük bir kitlesellik kazandı. Bu kitleselliğin hemen ardından, merkezi bir yapıya sahip olamayan Chartist harekette bölünmeler ortaya çıktı. Chartizm hiç bir zaman işçi sınıfının bağımsız taleplerini dile getiren ve bunu bir programla ifade eden bir hareket olamadı. Parlamenter kazanımları hedefleyen bu hareket parlamento oylamalarında eritilerek etkisizleştirildi.

İngiliz işçi sınıfı tarihinin ilk döneminde belirleyici olan ve daha sonraki bütün dönemlere de damgasını vuran bir olgu da işçi aristokrasisidir. İngiliz burjuvazisi o dönemde işçi sınıfının belirli bir kısmına yüksek ücret vererek aristokrat bir işçi kesimi yaratma olanaklarına sahipti. Yaratılan bu ayrıcalıklı işçi kesiminin sendikaların emekleme aşamasındaki belirleyiciliği, sonraki aşamalara da silinmeyen izler bıraktı. İngiliz işçi sendikalarının doğuşundaki iki etken; parlamenter mücadele çerçevesi ve işçi aristokrasisinin egemenliği, İngiliz işçi hareketinin niteliğini belirleyen en önemli olgular haline geldiler.

İLK SENDİKAL ÖRGÜTLENMELER: TRADE-UNION'LAR

İngiltere'de 1880'lerin sonunda ortaya çıkan sendikal yapılar (Trade-Union'lar), vasıflı işçilerden, işçi sınıfının yüksek ücret alan ve iyi yaşam koşullarına sahip, aristokrat kesimlerinden oluşan ve meslek esasına göre örgütlenen yapılardı. İşçi sınıfının tümünü temsil etmiyorlardı. Programları ekonomik çıkarlarla sınırlıydı ve sahip olunan ayrıcalıkları koruma temelinde bir mücadele yürütüyorlardı. Ancak, 1890'lardan sonra yükselen işçi hareketinin zorlamasıyla vasıfsız, düşük ücretli geniş işçi kitlesini kapsayan ve işkollarındaki tüm işçilerin sözcülüğüne soyunan militan bir sendikacılık anlayışı (NEW-UNIONIZM/YENİ SENDİKACILIK) Trade-Union'ların yanıbaşında uç verdi. Sendikal mücadeleye katılan işçilerin sayısında büyük bir artış oldu. Bu artışla birlikte sendikal mücadelede sosyalist ve Marksist fikirlerin etkisi artmaya başladı. Diğer yandan grevler, işçi sınıfının tek mücadele aracı olarak fetişleştirildi. Sendikal yapıların doğuşundan itibaren oluşmaya başlayan bürokratik mekanizmalar ise, bu grevleri asgari ücret, 8 saatlik işgünü vs. gibi ekonomik taleplerle sınırlamaya ve burjuvaziyle açık bir çatışmaya girilmesini önlemenin araçları oldular.

İngiliz işçi sınıfının devrimci biçimde siyasallaşmasının önündeki en önemli engellerden birisi de gelişiminin belli bir aşamasından sonra, İngiltere'nin dünya pazarlarındaki tekel üstünlüğünün, işçilerin refah düzeyine de yansımasının etkisiyle Marksist öğretilerin hiç bir zaman yaygınlık kazanamamasıdır. İngiliz sosyalizmi daha çok Fabiancılık diye adlandırılan; emek ve sermaye arasındaki sınıf mücadelesini reddeden, yasalcı ve reformist bir çizgi üzerinde gelişmiştir.

Bu akımın ideolojik etkisindeki kesimlerin oluşturduğu İşçi Temsilcileri Komitesi (Labour Representation Committee) daha sonra 1906'da İşçi Partisi'ne dönüştü. Bu tarihten sonra da Partinin bir kolu olarak işlevini sürdüren Fabiancılığın önemi nicel durumundan çok, İşçi Partisi ve işçi hareketi üzerindeki ideolojik hakimiyetinden kaynaklanmaktadır.

1890 yılında İngiliz işçi sınıfından bir görüntü: Thatcher döneminde yaşayan torunlar bu resme baktıklarında neler düşünüyor?

SENDİKALAR KONFEDERASYONUNUN KURULUŞU

Bu aşamadaki İngiliz sendikalarının örgütsel yapısı incelendiğinde, çoğu küçük birimlerden oluşan ve belli bir örgütlenme modeline dahil olmayan bir yapı göze çarpıyor. 1880'lerin sonuna gelindiğinde ise, bu küçük sendikalar ulusal düzeyde örgütlenmeye ve federasyonlaşmaya çalıştılar.

Dünyanın en eski sendikal yapısı olarak bilinen TUC 1868'de böyle bir çabanın sonucunda kurulan ve halen İngiltere'nin en büyük sendikal yapısı olan bir örgütlenmedir. TUC'un gelişimi başından itibaren yasal bir çerçevede ve giderek ağırlaşan bir bürokratik çizgide olmuştur. En önemli sendikal üst örgütlenme olmasına rağmen TUC, kendisine bağlı sendikaların özerkliği, İşçi Partisi'nden bağımsız oluşu gibi özellikler sonucunda diğer ülkelerdeki benzerlerine oranla daha az otoriter bir yapıya sahiptir. Buna rağmen İngiltere'de yaşanan kitlesel grevlerde TUC, işçi hareketini bürokratik mekanizmalarla denetim altına almaya ve mücadelenin militan bir hatta sürmesini engellemeye çalışmış ve bunu çoğu zaman başarmıştır. Bugün, sendikaların %90 kadar bir çoğunluğunun temsil edildiği TUC, kuruluşundan bu yana işçi sınıfının mücadelesini yasal sınırlar içerisine hapsetmiş ve reformist-uzlaşmacı çizgisini sürdürmüştür. Sınıf bilincine ve gerçek bir önderliğe hiç bir zaman sahip olamayan İngiliz işçi sınıfı TUC'un bürokratik mekanizmalarını aşamadığı gibi, bu durum Marksizmin de İngiltere'de yaygınlaşmasının önünde de büyük bir engel teşkil etmiştir.

1926 GENEL GREVİ VE SHOP STEWARDS HAREKETİ

İngiltere işçi sınıfı hareketinin en önemli ilk deneyimlerinden biri 1926 yılında girişilen genel grevdir. Avrupa burjuvazisinin içine düştüğü krizden çıkmak ve madenciler ekseninde gelişen işçi sınıfı mücadelesini ezmek için gündeme getirilen saldırılara karşı uygulamaya sokulan genel grev, sendikal bürokrasi ile işçi sınıfının bağımsız örgütlenmelerinin karşı karşıya geldiği önemli bir örnek oldu. Genel grev ağırlıkla, TUC'un ve sendikal bürokrasilerin denetiminde başladı. Grevin uygulanış biçimi; kimi iş kollarının greve dahil edilmeyişi, iletişim kanallarının (telefon-telgraf, posta ve ulaşım işçileri greve çağırılmadı) çalışır halde bırakılması grevi başından yenilgiye mahkum ediyordu. Bütün bunlara rağmen belli sektörlerdeki işçiler emirlere uymadılar, işyeri örgütlülükleriyle inisiyatif koymaya ve genel grevde mücadeleci bir çizgi yaratmaya çalıştılar. Fakat, işçilerin sendikal bürokrasiye karşı yükselttikleri hoşnutsuzluğu örgütleyecek bir yapılanma yoktu. İşçiler, sadece 9 gün süren genel grev boyunca bu mekanizmalarını da oluştura-madılar ve etkili olamadılar. Bu hoşnutsuzluğun ifade edilmesine öncülük eden yerel sendikalar ise çok güçsüzdü. Bu örgütlülükler, üyelerin üzerinde bağlayıcı bir yaptırımı olmayan 400-500 civarında sendika konseyinden oluşuyordu ve gelişimleri, 1910-20 yılları arasında sürdürülen militan mücadele dönemiyle sınırlıydı.

Bu dönemde sözü edilmesi gereken en önemli hareket, Shop Stewards (İşyeri Temsilcilikleri) Hareketi'dir. Bu hareket 1. Dünya Savaşı boyunca özellikle mühendislik sektöründe ve genç işçiler arasında güçlü olan bağımsız işyeri örgütlenmeleri üzerinde yükseldi. 1919'daki 40 saatlik işgünü için yapılan grevde önemli bir kitleselliğe ulaştı ve ciddi bir rol oynadı. İşsizliğin büyük boyutta olduğu, işten atılmaların işyeri örgütlenmeleri açısından ciddi bir handikap oluşturduğu 1920'li yıllarda, işyeri sorunlarının içinde boğulup kalan ve bu sorunları siyasal mücadeleyle birleştiremeyen Shop Stewards Hareketi, 1922'deki lokavt sonucunda önemli bir güç kaybettiğinden 1926 genel grevindeki etkisi fazla olamadı.

1926 genel grevinin başarısızlığında diğer önemli bir etken ise; bağımsız işçi örgütlenmeleri olarak ortaya çıkan sendika konseylerinin doğuşlarından bir süre sonra hükümet ve sendika bürokratları tarafından içerilip, denetim altına alınması ve bu konseylerin sadece sağlık, eğitim, konut gibi sorunlarla uğraşan teknik komiteler haline dönüştürülmesidir.

Bu yenilgiden sonra işçi sınıfı hareketinde zaman zaman çıkışlar olsa da genelde büyük bir düşüş yaşandı. Bu ortamda işçi sınıfı hareketinde taban örgütlenmelerine karşı oluşan güvensizlik, sendikal bürokrasinin güçlenmesine yol açtı. Sendikal bürokrasiler aracılığıyla İşçi Partisi de işçi sınıfı üzerinde önemli bir denetim sağladı. Grev kırıcılığı ve kazanımların parlamenter yasal mücadeleye bağlanması gibi işçi sınıfının düşüş dönemlerindeki refleksleri öne çıktı. Bu düşüşte 2. Dünya Savaşı sonrasında yaşanan ekonomik büyümenin getirdiği refah sonucu işçilerin yaşam standartındaki kısmi düzelmenin de önemli bir payı vardır.

Bu yöneliş, 60'lı yıllarda uygulanmaya başlayan istikrar politikaların işçilerin yaşam düzeyindeki olumsuz etkilerine karşı İşçi Partisi'nin daha çok desteklenmesi ve hak alma için grevlere karşı çıkılması biçimlerine kadar gelişti. İşçilerde sendikal hakların kazanılması için geçerli görülen yol bu dönemlerde şöyleydi: İşçi Partisi'nin iktidarda olması için çaba göstermek, eğer İşçi Partisi iktidarda ise, iktidarda kalması için uğraşmak.

1972 MADENCİ GREVİ

1950'li yıllarda İngiliz ekonomisindeki büyüme, ödemeler dengesinde ve para politikalarında bir istikrarsızlığa yol açtı. Bu istikrarsızlık sonucunda uygulanan ücret dondurma politikaları, yüksek enflasyonun etkisi altındaki işçilerde büyük tepkilere yol açtı.

1960'lı yıllar boyunca ekonomik krizin tüm yükünü omuzlamaya zorlanan işçiler özellikle yerel yönetimlerde önemli grevler gerçekleştirdiler. 1971'de çalışanlar aleyhindeki Sanayi İlişkileri Yasası'nın onaylanması sonrasında grevler, fabrika işgallerine dönüştü ve hızla yayıldı. Hükümetin baskı politikalarına işçi sınıfı mücadeleyi genelleştirek cevap verdi.

Bu gelişimin sonunda 1972 madenci grevi gerçekleşti. İşyerlerinde başlayan grev giderek 1.400.000 işçiyi kapsadı. 1930'lu yıllardan itibaren hiç bir ciddi yenilgi yaşamayan yeni kuşak işçiler, 1926'daki genel grevin tersine insiyatifi ellerinde tuttular ve grevin tam anlamıyla bir taban grevi olmasını sağladılar. Yaşanan grevlerin %95'i gayrı resmi ve genellikle başarıyla sonuçlanan grevler olmasına rağmen, bu grevlerdeki talepler daha yüksek ücret ve iyi yaşam koşulları gibi ekonomik çerçevede sınırlı kaldı.

1972 madenci grevi biçim açısından 1926 genel grevinin tam tersi bir biçimde gelişti ama, bu yıllardaki İşçi Particilik ideolojisinin etkileri sonucunda talepleri açısından daha ileri hedeflere ulaşamadı.

1972 madenci grevinin bu niteliği, grevler sonrasında İşçi Partisi'ni destekleyen NUM (ULUSAL MADENCİLER SENDİKASI)'nın bürokratik denetimini arttırmasına zemin hazırladı. Hükümet desteğiyle oluşturulan bürokratik denetim sonucunda 1973'teki yetersiz ücret artışlarına karşı dahi çıkılmadı.

1974'te, NUM bürokrasinin tam denetimi altında gerçekleştirilen grev ise, işçi sınıfının bağımsız örgütlenmelerini tamamen yok etmeye ve İşçi Partisi'ni seçim kampanyasının önündeki engelleri gidermeye yönelikti.

THATCHERİZM VE İŞÇİ SINIF

İngiliz ekonomisinin ve işçi sınıf bugünkü durumu açısından Thatcher nemi büyük önem taşır. Thatcher hükü ti iktidara geldiğinde karşısında güçsüz moral düzeyi düşük bir işçi sınıfı va Tamamen İşçi Partisi'ne yedeklenen s dikal örgütlülüklerin etkisizliği, İşçi Pa si'nin başlattığı kapatma kampanya Thatcher'in kolayca sistemli bir hale g mesine uygun bir zemin hazırladı. K bir sürede işsizlerin sayısı 4 milyona u tı. İlk dönem ufak çapta direnişler ve galler olduysa da, başarısızlıkla sonuç dı. Hükümetin grevlerin yaygınlaşma önlemekteki en önemli taktiği, yaygın ma eğilimi taşıyan grev hareketiyle he anlaşmak ve bitirmekti. Piyasa ekonom özelleştirme, sendikasızlaştırma, işten karma gibi işçi sınıfına yönelik uygula larla milliyetçilik, ırkçılık, güçlü devle bi ideolojik motiflerin içiçe geçtiği Th herizm, işçi sınıfına karşı cepheden yü tüğü sınıfsal mücadelede azımsanmay bir başarı kazandı. Thatcherizm'in bu şarısı, sosyal demokratların sağa kay sendikaların büyük ölçüde üye kaybe siyle daha da büyüdü. Özellikle 1 1985 madenci direnişlerinin yenilgisi ler arasında ciddi bir umutsuzluğa yo tı. Koltuklarına sıkı sıkı sarılan sen bürokratları, militan işyeri temsilcilik ni kurban ederek, Thatcherizm'in poli larına ayak uydurmaya çalıştılar. İşçi toplu sözleşme güçleri sınırlandı, işte karmalar arttı.

1984-1985'te girişilen madenci g başından itibaren taban insiyatif yoksun ve güçsüz olarak başladı. İş arasında grevin başarısını sağlayabi dayanışma yok denecek kadar azdı. R işverenlerine karşı mücadele etme olmayan işçiler, başka işçilerin dire desteklemekten kaçınıyorlardı. Güçlü dikal yapılardan ve doğru bir politi derlikten yoksun işçi sınıfı, hükümet ğer sendikalara tavizler vererek mad lerin grevini ezmesini önleyemediler sınıfların oyunu kaybetme korkusuyl ve destek vermeyen İşçi Partisi'nin yenilgide önemli bir payı oldu.

DEMİR LADY SALDIRIYOR

1987'de üçüncü defa iktidara Thatcher, işçi sınıfına karşı açıktan detli bir mücadeleye girişti. İşçi bütün "öncü müfrezeleri"ni tek tek ta alıp yenmekle başlayan bu saldırı onra geniş çaplı bir ezme hareketi üştü. Bu saldırılarını Poll Tax (Vergisi) ile doruk noktasına ula Thatcher, halkın bu uygulamaya gösterdiği tepkileri şiddet kullanara tırmaktan çekinmedi. Her doruktan atılan adımların bir inişe denk düştü bi, bu uygulamalar da Thatcher dö nin sonunu hazırladı. Ve Thatcher meti istifa etti. Ancak bugün Thatch neminde uygulamaya konan politik sona erdiğinden ve işçi sınıfının kay nın giderildiğinden söz etmek mü değildir.

İngiliz işçi sınıfı hareketinin bugü lunduğu nokta böyle olumsuz sayıl cek bir tarihsel sürecin üzerine otur dır. Bu tarihsel akış içinde özetleme lıştığımız, İngiliz işçi sınıfı hareke başlangıcındaki faktörlerin bugün aşılamamış olması, sınıf örgütlerinin lü bir sendikal bürokrasi tarafından d lenir halde bulunması, bağımsız taba gütlenmelerini kurumlaştıramayan iş nıfının mücadele hedeflerinin ekono parlamenter çerçevenin dışına taşın ması; İngiliz işçi sınıfının son 15-2 içinde oluşan kayıplarının kısa va tekrar kazanılamayacağını ve mücad nin daha çok var olan hakların korun biçiminde süreceğini göstermektedir.

İŞÇİ PARTİSİ VE İŞÇİLER

1969-1970'deki İşçi Partisi hükümetlerinin işçi sınıfını denetlemek için uyguladıkları politikaların sonuçları özellikle 1974-1979 dönemindeki İşçi Partisi hükümetleri döneminde ortaya çıktı. Bu politikaların incelenmesi, İşçi Partisiyle işçi sınıfı arasındaki ilişkilerin açığa çıkarılması anlamında önem taşımaktadır. Bu dönemde özel olarak Stewards (Temsilcilikler) örgütlenmesinin gözle görülür bir güçlenmesinden söz etmek mümkündür. Bu güçlenmenin arkasında, 1969'da Wilson hükümeti döneminde ortaya atılan işçi katılımı politikalarının etkisi vardır. Bu politikalar sonucunda gelişen işyeri temsilcilikleri örgütlenmesi sendika bürokrasisiyle içice gelişmiş ve işyerlerinde örgütlenen taban insiyatifi "demokratik" bir yolla etkisizleştirilmiştir. Bu örgütlenmeler, ağırlıkla üretimin arttırılması, işçi sınıfının siyasallaşmasının önlenmesi ve yasal sınırlar içine hapsedilmesi için kullanılmışlardır.

Bu süreçte geliştirilen Labourizm (İşçi Particilik) ideolojisi, toplumsal uzlaşma, İşçi Partisi hükümetleri döneminde ücret politikalarına karşı çıkmama ve sendikal haklar için mücadele etmeme gibi motiflerden oluşuyordu. Bir yandan da işçilerin gücünü azaltmak için -özellikle enerji işkolunda- "kapatma kampanyası" yürütüldü. Bu kampanya, Thatcher hükümetleri tarafından da devralındı ve işçi sınıfının mücadelesine karşı çok güçlü bir silah olarak uzun yıllar kullanıldı.

SENDİKA BÜROKRASİSİNİN TAKTİKLERİ

İngiltere'de sendikal bürokrasi; işçi sınıfının mücadelesinin siyasalla masının önündeki en büyük engel. Bu bürokratik yapı, sendikaların daha b şından burjuva sınıfıyla açık çatışmalar yaşayarak değil, barışık bir biçim ve yasal çerçevede gelişmesiyle açıklanabilir.

İngiliz işçi sınıfı hareketi her döneminde, yükselttiği her eylemlilikte, bu juvazinin baskısından önce sendikal bürokasinin engellemeleriyle karşılaş Doğru bir siyasi önderlikten ve sınıf bilincinden yoksun olarak gelişen İng tere işçi sınıfı hareketi, yaşadığı her başarısızlığın ardından sendika bürok sine daha da bağlandı.

TUC'un kuruluşuyla birlikte kurumsallaşan sendika bürokrasisinin, iş hareketini yasal sınırlar içine hapsetmede kullandığı başlıca taktikler şunlar

- İşyerlerinde gelişen taban örgütlenmelerini bünyesi içine alıp eritmek işlevlerini eğitim, sağlık, konut gibi işşeri sorunlarıyla sınırlamak.
- İşçilerin ekonomik temelde yükselen eylemliliklerini, politik hedefle dönüştürmelerini engellemek için, kendi sendikal mekanizmalarını devre sokmak ve eylemleri "merkez"den yönetmek.
- Toplu sözleşme dönemlerinde işçileri, işverenin çıkarlarına ters düşme cek bir anlaşma zeminine çekmeye çalışmak,
- Eylemlerin bir üst noktaya sıçrayacağını anladıkları anda, bildiri broşürler yayınlayarak, işçileri "Güleryüzlü olmaya" ve "Taşkınlık yapm maya" çağırmak.
- 1926 Genel Grevinde olduğu gibi, tüm iletişim kanallarını hükümetin de netiminde bırakacak biçimde grev çağrısında bulunarak, grevlerin etkisizle mesini sağlamak.
- Grevlerin yaygınlaşma eğilimi gösterdiği dönemlerde, işverenle heme anlaşma sağlayarak bu yaygınlaşmayı önlemeye çalışmak.
- Öncü, militan unsurları sendikadan atarak, taban örgütlenmelerinin işç lerin insiyatifiyle gelişmesini engellemek.
- İşçiler arasında, onların hakkını en iyi biçimde koruyabilecek olan tek al ternatifin İşçi Partisi olduğu ideolojisini yaymak. Bu yüzden özellikle İşç Partisi hükümetleri döneminde işçi eylemleri büyük düşüş göstermiştir.

SAHİBİ: Çetin UYGUR
YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ: Günnur İLHAN
Adres: Prof. Kazım İsmail Gürkan Cad. Hüdaverdi Apt. Kat: 5 Cağaloğlu İstanbul
Tel-Fax: 528 16 73
Baskı: A.N. Grafik
ÜRETENLER: Çetin Uygur, İ.Hakkı Ortaköy, Günnur İlhan, Füsun Demiralp, Yaşar Kanbur, Kader Gören, Murat Doğan, Ali Ateşoğulları, Naci Alpkan, Orhan Çoban, Hüsamettin Aytaş, Recai Soydan, Sinan Seferoğlu, Semra Hatinoğlu, Tarkut Soykan, Filiz Burhan, Özgür Ünal, Barış Doğru, Hilmi Demir, Leyla Alan, Şerafettin Olupan, Mehmet Algın, Adnan Cansız Ferda Koç, Yusuf Yıldız, Adil Boztaş, Yılmaz Kartal, Veysel Aydın ve işyerlerinden işçiler.

ANKARA BÜRO: İzmir Cad. Elgün Sok. 13/12 Kızılay, Tel: 231 18 14
İZMİR BÜRO: Kahraman Mescit Mah. 842. Sok. No: 9 Konak, Tel: 19 89 28
ADANA BÜRO: Tepebağ Mah. 10. Sok. No: 32 Kat: 3, Tel: 12 44 61
İZMİT BÜRO: Demiryolu Cad. Yeni Cuma İşhanı No: 142 Kat: 4, Tel: 14 21 67
ESKİŞEHİR BÜRO: İstiklal Mah. No: 58/4, Tel: 11 31 39
GEBZE BÜRO: Hacı Halil Mah. 1424. Sok. No: 2/10 Aykan İşhanı

300 İşçi Dağa Çıktı

Çorum'da Madenci Direnişi

(İŞÇİLERİN SESİ-Ankara)

...nguldak maden işçilerinin Anka... -yürüyüşünden sonra, şimdi de Ço...n Bayat ilçesinde yeni bir ma... direnişi var. Karakaya Kömür iş...erine; Bayat'tan 30 dakika uzak... kıvrılarak tırmanan tozlu bir dağ yolundan ulaşılıyor. İşletmenin yakınlarında bir dağda, naylondan yapılmış ve üstleri dallarla örtülü olan çadırlarda yaşayan 300 maden işçisi direniyor. Karakaya Kömür İşletmelerinin sahibi Hakkı Köse, madeni almadan önce köylerde pekmez satıp, kamyonculuk yapıyor. 12 Eylül'le birlikte dolandırıcılığın ve zorbalığın olağanlaşmasından faydalanarak kısa bir süre sonra, 84 yılında çeşitli oyunlarla ve silah zoruyla işletmeyi ele geçiren Hakkı Köse, kısa bir sürede Özal'ın zenginleri arasına katılmıştır. Özal'lara karşı vefa borcunu ise, Semra Özal'a hediye ettiği bir villa ile ödediği söylenen Hakkı Köse, Bayat ve çevresinde zenginliği ve zorbalığı ile terör estiriyor.

Hakkı Köse'nin sahip olduğu 5 ayrı işletmede işçilerin hiç bir sosyal hakları ve güvenceleri yok.

"ÖLÜRÜM DE BU İŞYERİNE SENDİKA SOKMAM"

İşçiler günlük 15–16 bin TL'den en fazla 550 bin TL. ücret alıyor. Ve ücretleri 56 günde ödeniyor. Bu ağır ekonomik koşulların yanında sürekli küfür ve aşağılamalarla karşılaşan işçiler 85 yılında sendikalaşma çalışmalarına başlayınca, silah zoruyla ve işten çıkarmalar nedeniyle işyerine sendika giremiyor.

Hakkı Köse sendika konusunda düşüncelerini, "iflas edip eski halime dönecek bile olsam, sonunda intihar ederim, yine de bu işyerine sendikayı sokmam. Sendikalı işçi bana lağzım değil" diyerek belirtiyor. Bu kadar pervasızca konuşmasının bir nedeni de

(Devamı 8'de)

DİVRİĞİ-HEKİMHAN

Metal Madenlerinde Sözleşme

(İŞÇİLERİN SESİ-Ankara)

Türkiye Maden, Enerji ve Hizmet sektörü Kamu İşverenleri Sendikası (Türk Kamu-Sen) ile Türkiye Maden-İş Sendikası arasında Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri Genel Müdürlüğüne bağlı Divriği Madenleri Müessesesi ve Hekimhan Madenleri Müessesesi işyerleri için sürdürülen TİS görüşmesi 27 Temmuz'da anlaşmayla sonuçlandırıldı.

Bu anlaşmaya göre; 1.yıl 1.6 ay saat ücretleri ücret kademelerine göre, 9.887 TL. ile 12.209 TL., 2. 6 ay içinde 12.853 TL ile 15.852 TL. arasında tespit edildi. 2.yıl 1.6 ay için %30, 2.6 ay içinde %25 oranında çıplak saat ücretlerine zam yapılması kararlaştırıldı. Böylece tarafların grev ve lokavt kararları da kaldırıldı.

İmzalanan bu sözleşmeyle metal madenciliğinde de şu an'a kadarki en iyi ücret düzeyine ulaşılmış oluyor. Ancak bu aşamaya gelinceye kadar ki süreçte, Türk Kamu-Sen'in sosyal ve demokratik hakların geri alınması şeklindeki yaklaşımlarıyla karşılaşılmıştı. Türkiye Maden-İş sendikası yönetiminin bunun karşısındaki tavrı ise, şubenin bir an önce sözleşmeyi imzalaması şeklindeydi. Sendika yönetimi bu tavrını, olası bir grev sonrası imzalanacak sözleşmenin, grev öncesi koşullarından da kötü olacağı ve iktidarın buralardaki işçileri cezalandırıcağı görüşü üzerine oturtuyordu. Ve arkasından da "biz bu işin sonuçlarından sorumlu olmayacağız" diyerek, şubeyi kazanılmış sosyal ve demokratik hakların kaybedilmesi pahasına, sözleşmeyi imzalamaya zorluyordu.

DİVRİĞİ HEKİMHAN MADENCİLERİNDEN TİS GÖRÜŞMELERİNE MÜDAHALE

İşveren sendikası Türk Kamu-Sen'ın kazanılmış hakları geri alma çabalarına, Türkiye Maden-İş yönetiminin hayırhah bir tavırla onay çıkarması karşısında, Divriği'nde bulunan işçiler, görüşme masasına ulaştırdıkları faxta ve gösterdikleri tavırda, "kazanılmış hakların geri alınmasını kabul etmeyeceklerini ve böylesi bir durumda grevden de çekinmeyeceklerini" belirterek, "şube başkanının söyledikleri, bizim söylediklerimizdir" şeklinde bir müdahalede bulunmaları, kazanılmış hakların geri verilmemesi noktasında önemli bir barikat oluşturmuştu.

Şube başkanınında "sosyal ve demokratik haklar geri alınacaksa, ben bu masadan kalkıyorum" şeklindeki işçilerle birlikte oluşturduğu tavrı, imzalanan sözleşmede, bu hakların korunmasını sağladı.

HEKİMHAN DİVRİĞİ VE DEMİR ÇELİK GREVİ

Divriği Hekimhan sözleşmesi bu şekilde imzalanırken, diğer taraftanda İskenderun ve Karabük'te de Hak-İş'e bağlı Öz Çelik-İş sendikası üyesi işçilerde grev hazırlıklarına başlamış bulunmakta. Hekimhan ve Divriği'nde çıkarılan demir cevherinin İskenderun ve Karabük'te işleniyor olması, bu iki işkolunu birbirine göbekten bağlamakta. Böylesi bir noktada Hekimhan ve Divriği'nde bulunan işçilerin, demir çelik grevine destekte bulunmaları, bu grev açısın-

(Devamı 8'de)

...i İşkolunda Toplu Sözleşme ve Eylem

...eri Patronları Saldırıyor

...i Patronları saldırıyor. ...a yok. Toplu iş ...esi yok. Deri işçisi ...or. Sendikasına sahip ... Öz gücüne dayanarak ...enişler yaratıyor.

...ve Deri-iş Sendikası ile Türki... Sanayii İşverenleri Sendikası ... 2.8.1991 günü Kazlıçeşme ...özleşmesi imzalandı.

...me maddelerine göre:

...günlük brüt 35.000 TL

...günlük brüt 42.500 TL ücret ...landı.

...ık 1 yıldan beri Deri Patron... işçisini sendikasızlaştırmaya ... Orta sermayeli şirketlerin yoğun olduğu bu iş kolunda acımasız bir sömürü ve insanlık dışı çalışma koşulları var. Adeta 19.yy'da donmuş görüntüsü ile Kazlıçeşme'de şöyle bir dolaşmak bunu kavramak için yeterli.

Sendikasız ve sigortasız işçi çalıştırmak sendikaya girdiği ya da sigorta olmak istediği için işçileri işten atmak, işçileri dövme ve tehdit. Belirlenen ücretleri bile zamanında ödememek, direnen işçileri polis karakoluna aldırıp işkence yaptırmak Deri Patronlarının geleneksel tutumları.

Ancak son bir yıldır bu geleneksel tutum özel bir politikaya dönüşmüştü.

Kazlıçeşme'nin, Tuzla'ya taşınma kararından sonra bu taşınmayı bir avantaj olarak değerlendiren Deri Patronları, tüm işyerlerinde sendikalı işçilere karşı saldırıya geçti.

○ İşçilerin öz örgütlülüklerini kendi güçleriyle yaratmaları zorunludur. Kendiliğinden oluşanı kalıcılaştırıp işyeri komite ve konseylerine dönüştürmek bir görev olarak önümüzdedir.

Bu saldırılar sonucunda, yaklaşık 1000 civarında olan sendikalı işçi sayısı şu anda 350'lere kadar düştü.

Deri-İş ile Deri işverenleri arasında imzalanan toplu iş sözleşmesi, Deri Patronlarının sendikasızlaştırma saldırısı ve ülkemiz genelindeki ekonomik kriz göz önüne alındığında, kötü bir toplu iş sözleşmesi olarak değerlendirilmemelidir.

Ozal'ın "130 işçinin çalıştığı yerde sendika mı olur?" sözlerinden de güç alan Deri Patronları, 1 yıldır işyerlerinde "Sendikayı tanımıyoruz" demelerine, 100.000-125.000 TL vererek çalıştırdıkları işçilerini, sendikaya girdiklerinde işten atmalarına rağmen, Deri-İş ile toplu iş sözleşmesi imzalamak noktasına gelmişlerdir.

Deri Patronlarını bu noktaya getiren deri işçilerinin mücadelesi ve kararlı tutumlarıdır. Direnişlerde, iş bırakmalarda sendikanın sadece "manevi desteği" ne rağmen, Deri-İş'e sahip çıkan savunan Deri işçisi, diğer iş kollarına göre daha mücadeleci ve sınıf bilinçli işçilerin azımsanmayacak sayıda olduğu özellikler göstermektedir. Kazlı'da son bir yıldır, abartmasız her hafta bir direniş, iş bırakma, eylem vardı. En son örneklerinden biri Derkon.

KAZLI'NIN ÖNCÜ KOLU DERKON DİRENİŞİ

92 işçinin çalıştığı Derkon'da işçilerin %90'ı sendikalı. Patron, bir yıldır süren sendikasızlaştırma politikası gereği, bu yıl toplu sözleşme yapmaya yanaşmıyor. Kazlı'nın taşınma kararından sonra, Çorlu ve Marmara Ereğli'sinde açtığı iki işyerini de işin içine katarak sendikanın yetkisiz olduğunu ileri sürüyor. "Kafama göre ücretinizi veririm" diyor.

Derkon işçisi bu saldırıyı üretimi yavaşlatarak cevaplıyor.

Derkon'un aç gözlü patronu geri adım atıyor, "Bana biraz süre tanıyın, sendikayı tanıyorum, toplu sözleşme imzalayacağım" diyor. Üretim normale dönüyor. 15 gün sonra patron sözünden caydığını açıklıyor.

Derkon işçisi bir kez daha üretimi düşürüyor. Bu durum bir ay sürüyor.

8.7.1991 sabahı işyerine geldiklerinde 60 kadar polis ve 57 işçinin işten atıldıkları bildirimiyle karşılaşıyorlar. Fabrikaya sokulmuyorlar. İşyeri önünde oturma eylemine başlanıyor. Gece polis eylem yapan işçileri dağıtıyor. Ertesi gün işçiler yine toplanıp, oturma direnişine devam ediyorlar. Kazlı'daki diğer işçiler eyleme destek veriyor. Zaman zaman, öğle paydosunda Derkon önünde toplanan Kazlı işçileriyle birlikte gösteriler yapılıyor. 57 işçinin kararlı direnişi patron ve polisin oyun ve baskılarına rağmen 5.8.1991 tarihine kadar sürdü. Tam 28 gün. Deri-İş'in manevi desteğini de aldılar. Ama esas olarak kendi öz güçleriyle bu direnişi sürdürdüler.

(Devamı 8'de)

...mi-İş'le İşveren Arasında Protokol İmzalandı

İSTİNYE TERSANESİNDE PROTOKOL OYUNU

...Tersanesi işçileri beş gündür ...i. Gelişmeler, ANAP hükü... işçi kıyımı" ve "Fırsatı bu...yi dön" politikalarının İstin...si'ne yansımasıyla başladı.

...os cumartesi gününü toprak ... patronunun İstinye koyuna ...nlı villasında geçiren Ulaş...anı İbrahim Özdemir pazar ...neye gelerek "burayı kapat... Koy, turizm cenneti ola-

...me üzerine 600 tersane işçi... geçti.

...os çarşamba günü havuzla...esi işçilerin engellemesi ile ... Beş gün boyunca Tersa...ulması için yapılan her tür... işçilerin kararlı tutumuyla

...çta "Kanuna karşı gelme...en Dok Gemi-İş Sendikası ... ve Genel Başkanı işçilerin ...kisini görünce, "Buradan ...ar, ama tersaneyi dağıttır...rı içine girdiler. Sonrada ...irenişçi işçinin tansiyonunu

...rgütlülüklerini yaratamamış ...iler, 9 Ağustos cuma akşa...ın ve Ulaştırma Bakanı ile ...ü söyleyen Dok Gemi-İş ...rafından toplantıya çağırıl... Başkan, görüşmeye ilişkin ...en işçilerin hak ve menfaat...tıran kırana" bir mücadele verdiğini ve sonunda işverene "kendi hazırladığı!" bir protokolü imzalatmayı başardığını açıkladı.

Protokolün, işverenin ve sendikanın istemediği işçileri işten atmasına olanak sağlayan bir maddesi var. Bu maddeye göre "İşveren komitesi" işçiler hakkında iş değerlendirmesi yapıp ihbar tazminatlarını verip işçiyi işten atabilecek.

Sonunda bir çok işçinin "Bu işi oldu bittiye getirmeyin, burasını fuhuş yuvası yapacaklar, kabul etmeyelim, onlar devletse biz de işçiyiz, sonuna kadar direnelim" haykırışlarına rağmen sessiz çoğunluğun taban örgütsüzlüğünden kaynaklanan suskunluğu bu uydurma protokolün sendika bürokratlarınca da imzalanmasına yolaçtı.

Protokole göre İstinye Tersanesi kaldırılıyor. Burada çalışan 600 işçi Haliç, Pendik ve İzmir Tersanelerine gönderilecek. Böylece İstinye Deresi ve koyu turizm cenneti yapılacak. Sırada bölgedeki diğer fabrikalar var.

Dok Gemi-İş Genel Başkanı bu protokolün iş güvenliğini sağladığını söylüyor. İşverenin protokole uymaması halinde iş mahkemelerinin verdiği ceza 500 bin lira. Üstelik mahkemenin yıllarca sürmesi de işin cabası.

Önümüzdeki günler holding patronlarının emriyle kaldırılan İstinye Tersanesi'nde iş güvenliği mi yoksa işçi kıyımı mı olduğunu gösterecek.

Gazetemizin standında, bölgenin değişik il ve ilçelerinden gelen emekçilerle sohbetler yapıldı, halaylar çekildi, türküler söylendi.

DİKİLİ FESTİVALİ YAPILDI

Dikili Belediyesi tarafından düzenlenen Dikili Festivali bu yıl 21-28 Temmuz tarihleri arasında yapıldı. Festival boyunca kitle örgütlerinin ve sosyalist basının standları, şenlikler, paneller ilgi ile izlendi.

Festivalin 3. günü "memurların sendikalaşması" konulu panel yapıldı. Konuşmacılar panelde, memurların sendika kurma hakkına vurulan mühürlerin söküleceğini, grevli, T.İ.S'li sendika hakkının ancak işyeri komitelerinin üzerinde yükselerek kalıcılaşabileceğini belirttiler. Aynı gün yapılan ve 5000 kişinin izlediği halkevleri şöleninde "faşizme ölüm, tek yol devrim", "devlet terörüne hayır", "zindanlar boşalsın, tutsaklara özgürlük", sloganları atıldı.Sevinç Eratalay, Grup Anadolu, Mehmet Gümüş ve Arif Sağ'ın katıldığı gecede, Karşıyaka Halkevi folklor ekibi halk oyunları gösterileri ile geceye renk kattılar.

Ayvalık Halkevi'nin "Bakanı Bekliyoruz" adlı oyunu, festivalde kalabalık bir kitle tarafından izlendi.

Festival boyunca, en canlı yerler ise standlardı. Memur sendikaları, Eğit-Sen, Tüm Sağlık-Sen, Tüm Bel-Sen ve Tarım-Sen'in standlarında festival boyunca dayanışma için hazırlanmış rozet, anahtar, kalem vs. dağıtıldı. Memur sendikaları ile ilerici gazete küpürlarından hazırlanan panoların sergilendiği standlarda, sendikaların tanıtımı ve üye yazımı yapıldı. Festivalde bir başka stand da Türkiye İnsan Hakları Vakfı'na aitti.

Standta Günseli Kaya'nın kitapları ile Ressam Alime Mitap'ın resimlerinden hazırlanan kartları, Vakıf yararına bağış karşılığında dağıtıldı. İzmir ve çevresinde yer alan Halkevleri de, el işi ürünlerini kendi standlarında sergiledi.

"YAKTIN BİZİ METAŞ"

(İŞÇİLERİN SESİ-İzmir)

13-14 yaşlarında bir işçi kızı şiirinde böyle diyordu. Metaş işçilerine hitaben okuduğu bu şiirde, METAŞ işçi çocuklarının duygularını yansıtmayı amaçlamıştı. Dinleyen herkesin duygulandığı bazılarının da ağladığı görülüyordu. İzmir Pınarbaşı'nda kurulu bulunan METAŞ 16 aydır çalışmıyor. 1000 kadar METAŞ işçisi de aileleriyle birlikte açlığa mahkum edilmiş durumda.

İki yıl METAŞ'ın müdürlüğünü yapan İzmir ANAP milletvekili sanayiiden sorumlu Devlet eski Bakanı Işın Çelebi ve Özal'ın "Kurtaracağız" sözlerinden sonra umutlanan METAŞ işçisi, TİS dönemi geçmiş olmasına karşın eski ücretleri üzerinden çalışmaya razı oldu. Bir yandan çok düşük ücretlerle bile çalışmaya razı olan işçiler, diğer yanda METAŞ hisselerinin borsa oyunları ile alınıp satılması sonucu servetlerine servet katan hissedarlar. Özal'ın "Kurtaracağız" sözü vermesinden önce piyasada çok düşük değerlerle satılan METAŞ hisselerinin fiyatları bu sözlerden sonra aniden ikiye üçe katlandı. Bu borsa oyunlarından Özal'ın Efe'sinin dünürü olan İzmir'in sayılı ihracatçı ve işadamlarından Alpaslan Beşikçioğlu'nun çok büyük vurgunlar vurduğu günlerce günlük basında işlendi durdu.

İzmir Demir-Çelik'e fason iş yapmaya başlayan ve iki ay düşük kapasiteyle çalışan fabrikanın kapısına yeniden kilit vuruldu. Bunun üzerine aileleri ve çocuklarıyla birlikte fabrika bahçesinde açlık grevine başlayan 1000 kadar METAŞ işçisi bu eylemini 3 gün sürdürdü.

Açlık grevinin son günü olan 8 Ağustos tarihinde yetkili sendika olan Türk-Metal'le birlikte miting ve yürüyüş kararı alan işçiler Valiliğin şehir içinde yürüyüşe izin vermemesi sonucu Pınarbaşı'nda 3-4 kilometrelik bir yürüyüş yaptılar.

Yürüyüş sonunda bir konuşma yapan Türk-Metal İzmir Şube Başkanı İbrahim Çetinbağ tek isteklerinin fabrikanın bir an önce faaliyete geçmesi ve işçilerin açlıktan, sefaletten kurtulması olduğunu belirtti. Verilen sözlerin yerine getirilmemesini eleştiren Şube Başkanı; "İşçilerden oluşan bir heyetin Marmaris'te bulunan Cumhurbaşkanı ile görüşmeye gideceğini" belirtti. Aralarında işyeri baştemsilcisi ve işyeri temsilcilerinin de bulunduğu 15 kişilik bir heyetin adları okundu ve bunların hemen hareket edeceği belirtildi.

Miting sonunda haklı mücadelelerine katkıları için valiye ve zorluk çıkarmayan güvenlik güçlerine teşekkür ederken bir işçinin "basına da" diye bağırması sonucu basına da teşekkür eden Şube Başkanı, fabrikaya geri döndüğünde polis şeflerinin yanına yaklaşarak emirlerinin olup olmadığını sormayı ihmal etmiyordu. Fırsat bulup bir an bundan sonra neler düşündüğünü sorduğumuzda ise "Heyetten cevap bekleyeceğiz. Cevap gelinceye kadar da, burada oturmaya devam edeceğiz. Olumsuz cevap alırsak bütün bu işçiler aileleriyle birlikte Konak Meydanı'nda mendil açacaklar. Belki devleti yönetenler o zaman utanırlar" ifadesini kullandı. Katılım ve ilgi yoğundu ama işçiler arasında " Pakdemirli kurtarmaya yanaşmıyormuş" yollu umutsuzluk tohumları da etkili görünüyordu.

Sendika ise oy şantajını ve bürokrasiyi işleterek çözüm arayışı içinde görünüyordu.

İşçi Hareketi Kendiliğindenliğin Sınırlarına Dayandı

DEVRİMCİ İŞÇİLER MÜCADELENİN ÖNDERLİĞİNE

Son yıllarda Türkiye'deki işçi eylemleri önemli bir ivme kazanarak çeşitli çevrelerin ilgi odağı haline geldi. Özellikle toplu sözleşme dönemlerinde yüzbinlerce işçi grev dışı eylem biçimleriyle 12 Eylül'ün dar elbisesini yırtıp parçalıyor. Ama tümüyle çıkarıp atamıyor. Neden?

Birinci gözlem: Ekonomik talepler temelinde başlayan eylemler gün geçtikçe yaygınlık ve kitlesellik kazandı. Zonguldak direnişinin ardından gelen 1991 yaz eylemlerinde,"Çankaya'nın şişmanı" hükümet ve Türk-İş teslimiyetçiliği işçilerin sloganlarındaki doğrudan hedefler haline geldiler. Talepler ve eylemlerdeki siyasal içerik başlangıçtan daha ileri bir noktaya ulaştı ama bu gelişim tepkisel biçimleri aşamadı.

İkinci gözlem: İşçiler son yıllardaki eylemleriyle düzenin koyduğu sınırları kısmen parçaladılar; Gösteri ve Yürüyüşler Kanunu'nun yasaklarını fiilen ve kitlesel biçimde aştılar. Grev ve Toplu Sözleşmeler Yasası da içinde olmak üzere12 Eylül'ün faşist yasalarını çoğu yerde kağıt üzerinde bıraktılar. Zonguldak ve Paşabahçe'de olduğu gibi.

O Sloganların içeriğindeki siyasallaşma hızına karşın, işçilere pervasızca saldıran siyasi iktidar bu siyasallaşmanın sınırlarını büyük ölçüde belirliyor.

Üçüncü gözlem: İşçiler, eylemlerini üyesi oldukları sendikalara rağmen, sendikaların dışında başlattılar ve çoğu kez sendikalar işçilerin peşine takılmak zorunda kaldılar.

İşçilerin sendikaları, bu biçimde aşmaları, 12 Eylül sonrasında düzene teslim olarak ayakta kalan ve giderek birer sendika oligarşisine dönüşen bürokratik yönetimlerin, işçilerin talep ve beklentilerine yanıt verecek program ve örgütlenmeye sahip olmadıklarının en somut göstergesi oldu.

Dördüncü gözlem: 12 Eylül'den sonra kurumsallaştırılan sosyo-ekonomik sistemin, tüm emekçi kesimler karşısındaki politikalarına ilk kitlesel tepkiyi gösteren işçiler toplumsal muhalefetin belkemiği haline geldiler. Bu kitlesel tepkiler, işçilerin bilincine çıkmasa bile, zaman zaman, düzenle bir hesaplaşma noktasına kadar vardı.

Bu dört gözlemden çıkarılabilecek en önemli sonuç, işçi hareketinin düzenden bağımsızlaşma ve devrimcileşme yönünde büyük bir potansiyele sahip olduğudur. Ancak bu potansiyel, işçilerin henüz bu muazzam potansiyelin bilincinde olmamaları nedeniyle ete kemiğe bürünmüş değildir. Bu durumun somut göstergeleri yaşanan süreç içinde mevcuttur:

İşçiler, işten atılma, ücret artışı gibi kendilerini doğrudan ilgilendiren konularda yüksek bir kararlılık göstermelerine rağmen; Savaş, anti-terör yasası gibi ekonomik alan dışındaki önemli siyasal gelişmelere aynı duyarlılıkta tepki göstermiyorlar.

Sloganların içeriğindeki siyasallaşma hızına karşın, işçilere pervasızca saldıran siyasi iktidar bu siyasallaşmanın sınırlarını büyük ölçüde belirliyor. Bu durum, düzeni değiştirmeye yönelik bir siyasal bilincin değil, mevcut hükümete duyulan tepkinin bir göstergesi. Güçlerini sokaklara taşıyan, üretimi yavaşlatıp durduran işçiler, bu gücün, sözleşme görüşmelerinde işçileri satan, işten atılmalara suç ortağı olan

sendikal yönetimlere yetmediği inancından kurtulamamışlardır.

Polisin koyduğu sınırlar ve yasal engelleri kitlesel güçleriyle ezip geçme meşruiyetine sahipken, işçiler, genellikle sendikal yasallık zemininde kalmışlar ve çoğunlukla vizite kağıdının arkasında, polisle yanyana yürümeyi seçmişlerdir. Üretimden gelen gücü kullanma anlayışı, üretim yapmama gibi pasif bir biçimde algılanmış ve bu gücün adı konularak, aktif biçimde kullanılmasından kaçınılmışur. Son olarak Paşabahçe'de yasal olmadığı çok açık bir işgal yaşanmasına rağmen, işçiler bu eylemi "işgal" olarak adlandırmaktan ısrarla kaçınmakta ve eylemi "işyerini terketmeme" olarak adlandırmaya özen göstermektedirler. Eylemin içeriği ve ifade ediliş biçimi arasındaki bu aralık, işçi eylemlerinin nihai olarak sendikal denetim altında tutulmasına olanak sağlamaktadır.

NESNEL ÇELİŞKİ

İşçi hareketinin bağımsızlaşma ve devrimcileşme potansiyeli ile, bugün bu hareketi karakterize eden kendiliğindencilik ve ekonomik bilinç nesnel bir çelişki oluşturuyor. Düzenin artan baskısı ile bu baskıyı düzen içinde kalarak göğüslemenin imkansızlığı, bu nesnel çelişkinin işçiler arasında giderek kararsızlık yaratan bir unsur olarak vurgu kazanmasına neden olmaktadır.

Bu çelişkinin çözümlenme biçimi elbette bu alandaki örgütlü güçlerin karşılıklı konumlarıyla belirlenecektir. İşçi cephesinden bakıldığında bunlar, işçilerin bağımsızlaşma ve devrimcileşme potansiyelini harekete geçirmeye çalışan devrimci işçi örgütlenmeleriyle, işçi sınıfının kendiliğinden ve ekonomik isteklerle sınırlı bilincini düzenle uzlaştırıp etkisizleştirmeye çalışan sendika bürokrasileri olarak somutlaşıyor. Bugüne kadar, işçi hareketinin kesintili bir seyir izlemesi devrimcilerin önündeki temel-pratik görevin içeriğinin en önemli unsurunu da ortaya koymaktadır. Devrimciler için hareketi sürekli ve uzun erimli kılacak, her atılımında sağladığı gelişmeyi bir sonraki mücadeleye taşıyacak bir örgütlenme çizgisi aynı zamanda devrimci işçilerin işçi sınıfı hareketinin önderliğini kavramalarının temel çizgisi olarak belirmektedir.

NASIL BİR ÖNDERLİK

Birincisi, devrimci önderliğin gelişmesi yalnızca öncü işçileri biraraya getiren basit bir merkezileşmeyle sağlanamaz. Sonuçta, işçi hareketinin hakim karekteri, kendiliğindenlik ve ekonomik-mesleki bir bilinçtir. Bu yüzden bugünkü mücadelelerin öncüsü olan işçilerin basitçe biraraya getirilmeleri bu bilincin aşılmasını sağlamaz.

İşyerleri temelinde yükselecek devrimci bir örgütlenme, en geniş işçi kitlesinin devrimcileşmesini amaçlıyorsa anlamlı hale gelebilir. Devrimci önderlik, sadece devrimci işçilerin biraraya gelmesiyle değil, işçilerdeki devrimci potansiyeli ete-kemiğe büründüren, işçilere kendi güçlerinin boyutunu kavratan ve kendi bağımsız örgütlenmeleriyle mevcut egemenlik ilişkilerinin bütününün karşısına dikilme bilinci ve cüreti kazandıran çalışma ve eylemlere öncülük edilerek geliştirilebilecektir.

O Devrimci önderlik, sadece devrimci işçilerin biraraya gelmesiyle değil, işçilerdeki devrimci potansiyeli ete-kemiğe büründüren, işçilere kendi güçlerinin boyutunu kavratan ve kendi bağımsız örgütlenmeleriyle mevcut egemenlik ilişkilerinin bütününün karşısına dikilme bilinci ve cüreti kazandıran çalışma ve eylemlere öncülük edilerek geliştirilebilecektir.

Düzenin koyduğu her sınırı, işçilerle birlikte ama onların önünde parçalayan devrimci işçiler, devrimci önderliğin gelişimine en büyük katkıyı yapacaklardır. Bu katkıların bugünkü gerçekleşme biçimleri, üretimden gelen gücün aktif biçimde kullanılması, işten atılmalara karşı işyerlerinin, işyerlerini çevreleyen işçi mahallelerinin bir mevzi olarak örülmesi, işçilerin örgütlü güçlerinin sendikal yönetimlere taşınması, düzen sendikacılarından hesap sorulması, işçilerdeki yasallık saplantısının üzerine gidilmesi, vizite kağıdının arkasına sığınmadan sokağa çıkılması, yürüyüşlerin kaldırımdan yollara taşınması, gibi biçimlerle örneklenebilir.

Bu biçimde yaratılacak devrimci bir iradenin mücadele hedeflerinin işyerinin gündelik sorunlarından ülkenin siyasal gündemine kadar uzanması, en geniş işçi kitlesini böyle bir iradeye dahil etme mekanizmalarını oluşturması, işçilerle birlikte yaratılacak gerçek bir demokrasi anlayışının ilk planda sendikal yapılara taşınması son derece önemlidir.

SONUÇ

İşçi hareketinin bugün yaşadığı çelişkiyi (devrimcileşme ve bağımsızlaşma potansiyeli ile kendiliginden ekonomik bilinç) çözmek için niteliksel bir sıcrama gerekivor. Bu ise, devrimnomik bilinç) çözmek için niteliksel bir sıçrama gerekiyor. Bu ise, devrimci işçi önderlerinin örgütlenmiş-iradi çabalarıyla mümkündür. Bu çabalar bugün işçilerin sendikal yapılarında iktidar olmasını başlıca hedef olarak belirleyerek; işyeri komite ve konseylerini yaratma, süreklileştirme ve işçi hareketinin temel örgütsel dayanakları haline getirme çalışmasını devrimci işçilerin sendika yönetimlerini ele geçirmesi için mücadeleyle birleştirerek gelişebilir ve başarıya ulaşabilir.

TES-İŞ Yönetimi Suç İşliyor

Tes-İş yönetimi, İstanbul'da TEK'in özelleştirilmesine karşı direnen işçilerin örgütlülüğünü dağıtmak istiyor. Bir sendika ne kadar sarı olursa olsun, nihayetinde işçilerin çıkarlarını açıkça tehdit eden bir uygulamaya karşı üyelerinin yanında yer alır. Tes-İş yönetimi ise, büyük bir pervasızlıkla üyelerine karşı bir "anonim şirket" ile işbirliği yapıyor.

TEK, İstanbul Anadolu yakasında özelleştirilirken TES-İŞ İstanbul 1 Nolu Şube yönetimine bağlı işçiler bu özelleştirmeye karşı direndiler. Şube yönetimi de TEK'in AKTAŞ AŞ'ye devredilmesine karşı işçilerin mücadelesinin önünde yer aldı. Sonuçta, özelleştirmeyi engelleyemeseler de direnişleriyle örnek oldular. Geliştirdikleri tavır TES-İŞ Genel Merkez yöneticilerini ve TEK'e talip özel şirketleri huzursuz etti. TES-İŞ Genel Başkanı Faruk Barut sendikanın 3. Olağan Genel Kurulu'nda "TEK'i devrettirmeyeceğiz. Gerekirse en etkin eylemler hayata geçirilecektir. Bizleri yollara döktürmesinler. İlla satacaklarsa TEK'e 110 bin enerji işçisi taliptir" diyordu. (TES-İŞ Dergisi Kasım 1989)

Fakat söylenen bu sözler Genel Kurul'da koltuğu kaptırmamak içindi. Yoksa Faruk Barut, değil özelleştirmeye karşı işçilerle birlikte yollara dökülmek, koltuktan kalkmak niyetinde bile değildi.

Nitekim, Genel Kurul'dan yalnızca 6 ay sonra TES-İŞ yönetimi TEK'in özel şirketlere devredilmesini onaylıyor ve "Ben bu işten ne kazanırım" hesaplarına giriyordu. Daha 6 ay önce "Yollara dökülürüz" diye asıp kesen hesaplarına giriyordu. Daha 6 ay önce "Yollara dökülürüz" diye asıp kesen Faruk Barut gitmiş, yerine "Özelleştirme konusunda bazı endişelerimiz var. Sayın Bakandan bu konuda açıklık getirmesini istiyoruz" (TES-İş Dergisi Haz. '90) diyen uysal bir kişi gelmişti.

Bakan Fahrettin Kurt "gerekli açıklama"yı yaptı: "Özelleştirme sırasında Türk-İş ya da TES-İŞ'e hisse vermeye hazırız". Pazarlık orada bitti ve TES-İŞ yönetimi TEK'ten 1 milyarlık hisse alarak "patronluğa" terfi etti. İşçilerden kesilen aidatlar işçilere karşı "sermaye" olarak dönüyordu. O andan sonra patronlarla kafa ve kasa birliğini sağlayan TES-İŞ yönetimi gözünü işçilerin örgütlülüğüne dikti. Ve özelleştirmeye karşı işçilerle birlikte direnen İstanbul 1 Nolu Şube yönetimini devirmenin yollarını aramaya başladı.

TES-İŞ yönetimi önce şube yöneticilerini yedekleriyle birlikte görevden almak istedi. Çeşitli suçlamalarla, 1 Nolu Şube yöneticilerini Disiplin Kurulu'na verdi ve sendikadan süresiz ihraç etti. Fakat mahkeme ihraç sü[...] 8 aya indirince , bu yolla 1 Nolu [...] den kurtulamayacağını anlayan [...] İŞ yönetimi bu kez 1 Nolu Ş[...] bağlı tüm işçileri, yeni kurulan 5 [...] "paravan" şubeye aktardı.

İşçilerin 5 Nolu şubeye geçiril[...] rinin gerekçesi TES-İŞ karar de[...] de şu şekilde yer alıyor: "Trakya [...] fında kalan işyerleri için düş[...] Anonim Şirketin faaliyet sah[...] Trakya genelini kapsaması da İş[...] 1 Nolu Şube faaliyet sahasınd[...] met aksamasına neden olacağ[...] .... halen İstanbul 1 Nolu şubem[...] liyet sahası içerisinde bulunan i[...] rinde Yönetim Kurulumuzca [...] masına karar alınan İstanbul 5 [...] Şubemizin faaliyet gösterme[...] karar alınmıştır." (vurgu bizim)

TES-İŞ yönetimi, işçilerin [...] Şube yönetimiyle birlikte Anad[...] kasında TEK'in AKTAŞ AŞ'ye [...] mesine karşı yaptıkları direnişi[...] zerinin Trakya yakasındaki [...] tirmede de yaşanacağından ko[...] TES-İŞ yönetimi patron gibi d[...] rek, "Anonim şirket" ağzıyla, i[...] kendilerini ilgilendiren yakıcı b[...] na karşı üretimden gelen güçlen[...] lanmalarını, "hizmet aksaması" [...] adlandırıyor. TES-İŞ yönetimi [...] kraldan çok kralcı tavrı, işçiler[...] patronların yanında yer alması[...] sında sakladığı 1 milyarlık [...] yeni hisseler katamama korku[...] kaynaklanıyor olsa gerek.

Özetle, TES-İŞ yönetimi [...] açıkça ihanet ediyor. "Anonim [...] kafasıyla, sarı sendikacılığı da [...] tavırla sınıfa karşı suç işliyor. [...] kafasıyla, sarı sendikacılığı da [...] tavırla sınıfa karşı suç işliyor. [...] yönetimi bu suça ortak olmak [...] yorsa TES-İş'i Disiplin Kurulu[...] melidir. Türk-İş yönetimi, ken[...] karşı muhalefet geliştirmeye [...] sendikaları Disiplin Kurulu'na [...] nin yollarını arayacağına, pat[...] açık işbirliği içerisine giren [...] yönetimi hakkında soruşturma [...] malıdır. Yapmıyorsa, Türk-İş [...] mi de sınıfa ihanette TES-İŞ yö[...] nin suçuna ortak olacaktır.

Asıl soruşturmayı ise enerji [...] yapacaktır. İşyerlerindeki işçil[...] ruk Barut'un "hizmet aksamama[...] 1 Nolu Şubeye bağlı işçileri [...] şubeye alıyorum" şeklindeki [...] karşı TES-İŞ yönetiminden hes[...] malıdırlar. TES-İŞ içerisinde y[...] ve kendilerine "devrimciyim, d[...] ratım" diyen şube yöneticileri [...] soruşturmada işçilerin yanında [...] malıdırlar. Faruk Barut'un yılla[...] çilere ihanet etmesine seyirci kal[...] be yöneticileri yine suskunluğu [...]

SÖZLEŞMELİ PERSONEL POLİTİKASI İFLAS ETTİ

Kamu işyerlerinde ANAP iktidarı döneminde (1985'de) başlatılan sözleşmeli personel çalıştırma politikası 24 Ocak kararları ve 12 Eylül'ün ekonomik politikalarının bir uzantısı, onları tamamlamaya yönelik uygulamalardan biri olarak gündeme geldi. Sözleşmeli personel politikası incelendiğinde iki hedefe yöneldiği görülebilir. Başlangıçta özellikle çeşitli kamu kuruluşlarında ve KİT'lerdeki yönetici düzeyinden, bürokrasinin üst kademelerinden başlayarak kademe kademe daha alt düzeydeki çalışanlara, işçi ve memur statüsündeki çalışanlara kadar yaygınlaştırıldı. 657 sayılı yasaya tabi olarak çalışan diğer devlet memurlarına göre daha yüksek ücretler ödenerek cazip hale getirildi, giderek işçi ve memur statüsünde çalışanların da sözleşmeli statüsüne geçmeleri teşvik edildi. Ücretlerin yüksek tutulmasının bedeli, sözleşmelinin işgüvencesinden, örgütlenme ve diğer sosyal haklardan yoksun bırakılmasıydı. Sözleşmenin işveren kurum tarafından tek taraflı olarak iptal edilmesi her an için mümkün. ANAP iktidarının önüne koyduğu özelleştirme programı çerçevesinde KİT'lerin yabancı sermaye ve özel sektöre satışını gerçektirebilmek için, verimli çalışan, kar eden kuruluşlar haline getirilebilmeleri için yeni yatırımlar, teknolojik yenilenme yerine daha kolay ve ucuz olan iki yöntem uygulandı. Birincisi, KİT ürünlerinin fiyatlarına sürekli zam yapmak, ikincisi ise, KİT'lerde yukarıda sözünü ettiğimiz kontrol mekanizmaları aracılığıyla çalışanların örgütlenme ve sosyal haklardan yoksun bir biçimde çalıştırılarak verimliliğin artırılması, üretim maliyetlerinin düşürülmesi yoluna gidildi. Sözleşmeli personel politikalarının iki hedefi böylece birbirini tamamlayan ve destekleyen biçimlerde uygulanmaya çalışıldı. Kamu kuruluşlarında, özelde KİT'lerde üst düzey yöneticilerinden başlayarak iktidarın ekonomik politikaları doğrultusunda bir kontrol mekanizması oluşturulması ve giderek bu uygulamanın tabana yaygınlaştırılması ile çalışanların örgütsüzleştirilmesi, hak arama olanakları ve işgüvencesinden yoksun kılınmaları politikaları giderek diğer alanlarda da genelleştirildi. Memur ve işçi statüsünde çalışanlar sözleşmeli personel olmaya teşvik edildi, buna zorlandılar. Bu uygulamanın yaygınlaştırılmasıyla beraber çalışanlar arasında haksızlıklar, eşitsizlikler nedeniyle hoşnutsuzluklar, tepkiler de çoğaldı. Sonuçta konu Anayasa Mahkemesi'ne intikal ederek sözleşmeli personel kararnamesi iptal edildi.

SÖZLEŞMELİ PERSONEL

Gelinen noktada sözleşmeli personel politikası her düzeyde iflas etmiştir. İktidarın KİT'leri özelleştirme programı kendi açısından başarısızdır. İktidar KİT'leri elden çıkarma konusunda zorlanıyor ve sonuçta gözden çıkarıyor. Özelleştiremeyince tamamen kapatmayı, tasfiye etmeyi düşünüyor.

657'ye tabi Kamu çalışanlarının sefalet ücretlerine tepkileri yükselerek, grevli, toplu sözleşmeli sendikal taleplere sıçrayınca iktidar hem sendikal taleplere kitlesel bir yönelişin önüne geçmek, hem de sayıları 300 bine ulaşan sözleşmeli personele yüksek ücret ödemek gibi bir yükten kurtulmak için sözleşmelilerle kadrolu personel ücretleri arasında bir denge oluşturmak zorunda kaldı.

Elbette bunu yaparken yüzde 40 aldatmacasının ardına sığınıp, kadrolu personelin sosyal haklarının bir bölümünü budayarak, sözleşmelilerin de ücretlerini dondurarak bu iki grubu birbirine yaklaştırmış oldu. Yani sorunu her zamanki gibi çalışanların aleyhine "çözdü".

Sonuç olarak sözleşmeli personel politikası geri tepmiş, iflas etmiştir. Sözleşmeli sözleşmesiz tüm kamu çalışanları tek çözümün örgütlenerek, haklarını elde etmek için mücadele etmekte olduğunu görerek, grevli toplu sözleşmeli sendika hakkı için mücadelelerini yükseltmelidirler.

> "Sözde alanında uzmanlaşmış elemanların daha yüksek ücretlerle istihdamı gerekçesiyle sunulan Sözleşmeli Personel Yasası ve uygulaması gerçekte, bir süre için verilen yüksek ücretlerle örgütsüz, sosyal güvencesiz, iş güvencesiz çalışmayı teşvik etmek amacını taşıyordu. Dolayısıyla bu uygulama öncelikle kitlesel olarak çalışılan kamu kurumlarında başlatıldı. Herkesin bildiği gibi PTTde, Maliye Bakanlığı bünyesinde ve diğer kamu kurumlarında yoğun olarak sözleşmeli personel çalıştırılmaktadır. Örnek vermek gerekirse İstanbulda 13 bin civarında maliye çalışanının hemen yarısına yakın kısmını sözleşmeli personel oluşturmaktadı. Sözleşmeli personel istihdamına başlanıldığı dönemlerde, ekonomik sıkıntı içinde bunalan kamu çalışanlarına sözleşmeli personel statüsüne geçmek koşuluyla yüksek ücretler önerilerek bu statü çalışanlar cazip hale getirilmeye çalışıldı. Böylece sosyal güvenceden tamamen yoksun, tamamen güdümlü bir çalışan kitlesi yaratılmak hedeflendi. Bugün ise sözleşmeli personele daha düşük ücret verilerek ya da ücretler dondurularak asıl amaca yönelik uygulamalara geçilmiş olunmaktadır. Neydi bu asıl amaç? Ülkeyi istedikleri gibi rahatça yönetebilmek için suskun, sinmiş halk katmanları yaratmaktı ve ekonomik krizin yükünü bu suskun, sindirilmiş halk kitlelerinin sırtına rahatça yükleyebilmekti. Dolayısıyla sözleşmeli personele daha az ücret verilmesi yalnızca bugünkü nesnel koşullardan kaynaklanan bir durum değil, 12 Eylülden bu yana sürdürülen genel politikanın bugünkü uygulanmasıdır."
>
> **Sözleşmeli Bir Maliye Personeli**

Kutlutaş'ta Temsilcilik Seçimle[ri]

İzmir Kutlutaş işçileri yaklaşık 2 yıldan bu yana sendikalı. Çok çetin mücadeleler sonucu sendikal yetki alınarak iki yıldan bu yana, bir yandan doğru sendikal anlayışı yerleştirme, işyeri komite-konseylerini yaratma çabaları, bir yandan da Ege bölgesinde yetki sahibi olarak (özel sektör işçilerini kapsayan) Yol-İş şubesini yaratma sürecini yaşandı. Bu çetin mücadele süreci, gelinen noktada Yol-İş 3 nolu şube müteşebbis heyetinin resmen atanmasıyla yeni bir boyut kazandı. Müteşebbis heyet Kutlutaş ve Bayındır İnşaat'ın toplam 8 işyeri temsilcisi ve dışardan atanan bir başkan ile görevine başladı. Bu arada müteşebbis heyete atanan işyeri temsilcilerinin boşalan yerlerinin doldurulması gündeme geldi. Duyarlı Kutlutaş işçisi Buca şantiyesinin önderliğinde atanacak temsilcilerin demokratik bir biçimde belirlenmesi gereğini dayattı. Şimdiye kadar yaşanan zorlu mücadele sürecinde dönem dönem belirli kararları birlikte almayı gelenek haline getiren Kutlutaş Buca Şantiyesi işçileri demokrasiyi bir kültür olarak benimsediği için kuşkusuz temsilcilerini de aynı yöntemle belirleyecekti. Demokratik bir zorlamayla ve/veya demokratik bir yöntemle adayların belirlenmesi çalışmalarına geçildi. Seçim öncesi çalışmalarda adaylar arasındaki ayrım son derece açık bir şekilde kendini gösteriyordu. 12 aday içinde eğilim olarak 8 aday sınıf ve kitle sendikacılığını savunurken diğerleri bizzat işveren tarafından da desteklen[...] mutlaka seçilme hesapları yapı[...] Ve Kutlutaş Buca işçisi bu işçi dü[...] zihniyete layık olduğu cevabı s[...] başında çok iyi bir şekilde verdi. S[...] sonuçlarına göre şantiyedeki sol p[...] siyeli temsil eden 8 aday oy dağılı[...] da %75-80'lik bir üstünlük sağlay[...] 3 devrimci demokrat aday tüm s[...] malara ve tüm provokasyon girişim[...] ne karşın seçimi kazandı. Seçim so[...] larını aynı gece saat 01:00'lerde ala[...] veren vekilleri dahi hayal kırıklık[...] geceye gömüldüler.

Şimdi Kutlutaş işçisi dağınık [...] birimlerini bir kotada birleştirecek [...] YERİ KOMİTELERİ'nde birleşebi[...] çabası içinde. Kutlutaş'ta kazanan [...] değil, doğru sendikal anlayıştır.

Kutlutaş işçisi çok iyi bildiği yol[...] tümini layıkıyla sürdürüyor ama [...] yönetmeyi de öğrenerek sürdürü[...] Kutlutaş işçisi ÜRETENLER YÖNE[...] ME ilkesini her türlü kararın merke[...] bizzat kendilerini koyarak, yalnı[...] kendisi için sınıf olma bilinciyle pe[...] tirerek sahip çıkacaktır. Kutlutaş [...] şimdiye kadar yaşadığı süreçte dos[...] da düşmanına da çok sıkı dersler ve[...] Varsın dostları sevinsin, düşmanları [...] vinsin! Artık Kutlutaş işçisi kendi [...] mokrasi anlayışı ile İŞYERİ KOMİ[...] LERİ'ne doğru bir kez daha ve d[...] sağlıklı, kararlı olarak yürüyor.

ÜRETEN BİZİZ YÖNETEN DE BİZ OLACAĞ[IZ]

Kutlutaş İşçil[eri]

DİSK

...ışma Bakanlığı DİSK
...dikalarının önünü
...nın yollarını arıyor,
...n ve İş Mahkemeleri
...erini belirleyici
...rayışında.

...K ve Sendikalarının
...nme politikaları
...niyor.

...rimciler DİSK
...nmesinde,
...sızlığın açmazını
...n Türk-İş'te birliği
...nlar DİSK'in
...'e katılmasından

...ALIŞMA BAKANLIĞI ...ŞTURMA YÜRÜTÜYOR

...e bağlı sendikalarının Aske- ...y kararıyla suçsuzluğunun ...asıyla birlikte sorunları bit- ...ine yeni yeni sorunlar yara- ...alışılıyor. Şu anda DİSK ve ...ının beraat kararıyla birlikte ... başlamaları gerekirken, İş ...eri ve kayyumlar sorun ya- ... Eylül generallerinin çıkar- ...bir yasayla göreve getirilen ... yine aynı yasaya göre gö- ...matik olarak bitmesi gere- ...evlerinde kalmakta direti- ... Mahkemeleri kayyumlara ...n bittiğini ve sendikaların ...n serbestliğini bildirmeleri ..., Anayasa Mahkemesi'nin ...nal varlığına el koyan, ek ...e ilgili kararını beklemeleri- ...ır.

...araftan Çalışma Bakanlığı ...zdığı bir yazıyla yöneticile- ... ve şu anda ne iş yaptıkları- ... Bu açıkca Yargıtay kararı- ...revi devralması gereken yö- ...DİSK'i devralıp alamayaca- ...ini "ben yapacağım" demek ..., yargı kararı olmaksızın, ...çıkarılan bir terör yasasıyla ...a varlığına el koyma eyle- ...mından başka bir uygulama olmayacaktır. "DISK'i burjuvazi açtırıyor" diyenlere küçük dillerini yutturacak yeni oyunlar, siyasi iktidarca sürdürülüyor.

DİSK NASIL ÖRGÜTLENECEK? POLİTİKASIZLIK SÜRÜYOR...

Siyasi iktidarın yeni oyunlarla DİSK ve sendikalarının açılışını engelleme ve hatta açtırmama oyunları sürerken, DİSK'te örgütlenmeye ilişkin politikasızlık sürüyor. Sendikaları devralacak yönetimlerin kendilerini örgütlemesi ile işçilerin örgütlenmesi, DİSK'in örgütlenmesi sorunundaki tartışmaların üzerinde şekillendiği ayrım noktalarını oluşturuyor. Tek başına, yönetimlerin kendilerini örgütlemesi sorununa ağırlık verenler, bu görüşlerini nihai olarak DİSK ile Türk-İş'in birleşmesi gerektiğine kadar ilerletebiliyorlar. Görünen o ki, "DİSK'te yeni sendikal anlayış ve SHP'nin DİSK'in yönetimine ilişkin yaklaşımları"nı günlük basına aktaranların tek ortağı bu bakış açısına sahip olanlar olacak.

Oysa sendikal tüzük ve yönetim yapılarını yeni sendikalar yasasına uyarlamak için yapılacak kongrelerle yönetim organlarının örgütlenmesi, işçilerin örgütlenmesinden ayırılmamalı, iç içe çözümlenmelidir. Böylesi bir yöntemle oluşturulacak ve işçi önderlerini de içine alacak yeni yönetimler önlerine işçileri işyerleri düzeyinde örgütlemeyi hedef alan bir politikayı koyacaklardır. Başlangıçtan itibaren merkezi bir nitelik taşıyacak bir çalışmayla, işçilerin işyeri örgütlenmelerini yaratmaları, sınıf ve sendikal mücadele bilinciyle yoğrulmaları ve de işyerlerinden düzene kadar ulaşan sınıf sorunlarının tümüne karşı tavır almaları sağlanacaktır. Böylesi bir çalışma, işçi sınıfının bilinçli bir biçimde, işyerinde, işkolunda ve işkollarında mücadele birliğini yaratmasının yolunu da açacaktır. Çünkü tek sendika, tek konfederasyon ve tek işyeri sendikası olarak tanımlanan sendikal birlik, birilerinin veya sendikal yönetim organlarının isteğine dayanılarak değil ancak, işçilerin karar ve iradesiyle doğacaktır. Yine böylesi bir birlik, birilerinin isteği ile de parçalanıp bölünemeyecektir.

DİSK'te politikasızlık sendikalarının çalışmaya başlamasında da sorun yaratıyor. Örneğin DİSK'in yargı kararına dayanılarak açılıp çalışmaya başlatılması gerekirken kimi sendikacılar siyasi iktidarın istemlerine cevap verir duruma düşerek DİSK'in meşruluğunu tehlikeye düşürmektedir. Bu da haklı olarak şu soruyu akla getirmektedir: Acaba böylesi bir tutum içinde olanlar, gerçekte DİSK'in örgütlenmesinden yana değiller mi? Bu tür konuların tartışılmadığı, bireysel yaklaşımların DİSK'e maledildiği gözönünde bulunduruldduğunda bir takım ellerin DİSK'in içerisinde dolaşmakta olduğunu söylemek hiç de yersiz bir vehim olmayacaktır. Açık ki bu yolla, bugünkü politikasızlık, belirli bir politikanın DİSK'in kaderi haline getirilmesi için bir dayanak olarak kullanılmaktadır.

DEVRİMCİLER POLİTİKASIZLIĞIN AÇMAZINDA SEYİRCİ KALMAMALIDIR

Devrimciler, işçi sınıfına ilişkin politikalarını, mevcut sendikal seçeneklerden (Türk-İş, Hak-İş, DİSK) hangisinin yanında hangisinin karşısında olduklarını saptama sorunundan başlayarak belirlememelidirler. Devrimcilerin işçi sınıfına yönelik politikaları, sınıfı iktidara taşımayı esas alan bir politika olmalı, sendikal platformdaki çalışma da bu esasa tabi olarak kararlaştırılmalıdır. Dolayısıyla devrimcilerin görevi, işçi sınıfı mücadelesinde örgütsel bir araç olarak yeniden gündeme giren DİSK'in varedilmesi sürecinde belirleyici olmaktır. DİSK'in örgütlenmesi süreci, devrimcilerle işçi sınıfı arasında varolan bugünkü mesafenin ortadan kaldırılmasına hizmet edecek bir süreç olarak değerlendirilmelidir. Devrimciler, DİSK merkezinden hareketle, sendikal mücadele platformunun bütününe yönelik, sınıfın tüm kitlesini kavramayı amaçlayan bir ortak çalışmanın içerisinde olmalıdırlar. İşyerlerindeki örgütlenmeyi hayatın bütününe müdahale etmeyi de önüne koyan işyeri örgütlenmelerini yaratarak gerçekleştiren ve bu çalışmanın merkezine de DİSK'i yerleştiren bir etkinlik, kendisini aşan bir DİSK'i yaratmanın en doğru yolunu oluşturmaktadır. Türk-İş'e bağlı sendikaların şu veya bu kademesinde, şu veya bu işyerinde olmak DİSK'in örgütlenmesi karşısında açmazda kalmayı değil, aksine etkin olarak katılmayı ve ortak bir davranış çizgisi içinde hareket etmeyi gerekli kılar. Buralardaki devrimci işçiler varoldukları yeri terkederek DİSK'e akmayı değil, bulunulan yeri tümüyle kavramayı, bulunduğu yerdeki örgütlenme ve mücade-lenin bağımsız sınıf siyasetine uygun bir rotada gelişmesinin temellerini hazırlamayı, sağlamlaştırmayı ve bu çalışmayı DİSK'i merkezine koyarak yürütmeyi bugünün politikası olarak benimsemelidirler.

DİSK RÖPORTAJ • DİSK RÖPORTAJ • DİSK RÖPORTAJ • DİSK RÖPORTAJ • DİSK RÖPORTAJ • DİSK RÖP

MUSTAFA ÇAĞDAŞ (Özçelik-İş İzmit Şube Sekreteri)

80 sonrası sendikal yapılanmada DİSK'in boşluğu ortada. 80 öncesi DİSK'e ve DİSK ilkelerine karşı çıkan işçiler dahi DİSK'i arar durumda. Ancak tabandaki işçi 80 sonrası sendikal alanda ve ülke genelindeki hak kayıplarının bilincinde değil. Varolan yasalarla DİSK'in çok farklı bir şey yapabilmesi mümkün değil. Ancak yasalar zorlanarak çaba harcanmalıdır. İşçi önderleri çağın gereklerine uygun yeni bir sendikal anlayış geliştirmek zorunda. Sendikalar mevcut yasalara sığınıp işçileri kandırıyorlar. 10 sene tel örgülerle tutulan işçiler ise artık sendikalarını aşıyorlar. DİSK faaliyete geçtiğinde ise istemeseler de tabanlarını kaçırmamak için rekabete gireceklerdir. 12 Eylül öncesi ve sonrası sendikacılığı farklı. Dünyada ve Türkiye'de değişimler var.

12 Eylül öncesi yöneticilik yapan arkadaşlar sınıftan kopmuş durumdalar. Dün görevi sürdüren bu arkadaşlarımız gelişen koşullara uyum sağlayıp işçinin sesine kulak vermezlerse DİSK'in açılmaması daha iyidir. Bırakılan yerden başlanacağından sözediliyor, ancak aradan 11 yıl geçmiş. Eğer güne uygun bir politika hayata geçirilebilirse DİSK kısa sürede çok güçlü bir yapıya kavuşabilir. Geçmişte işçi sağ-sol diye kampa ayrılmıştı. Ancak şimdi ekonomik-demokratik mücadelede birarada olması gerektiğine inanıyor.

ERTUĞRUL GÜÇKAN (PETKİM İşçisi)

DİSK'in yeniden açılması olumlu. Tekrar ilkeli sendikacılığın gündeme gelmesiyle beraber, DİSK 'in kendisi örgütlenemese bile, Türk-İş'in yapısını etkileyecektir. Ve zamanla Türk-İş'den kopmalara neden olabilir. Şu an DİSK'e sahip çıkmaya çalışan eski sendikacılar bu işi götüremez. DİSK yeniden örgütlenirse ancak tabandan örgütlenir. Bu da zaman alır.

PETROL-İŞ GEBZE ŞUBESİ Sendika temsilcileri

Bizler DİSK'i kitaplardan defterlerden okuyarak öğrendik. 12 Eylül'ün DİSK üzerindeki karalamaları da gözönüne alındığında, DİSK'e karşı bir güvensizlik olduğu ortaya çıkıyor. Daha doğrusu bugün işçilerin büyük bir kısmı DİSK'in ne olup ne olmadığını bilmiyor. Bu yüzden tabanda örgütlenmeye ağırlık verilerek ilerlenmesi gerekliydi. Bugün Türk-İş'e karşı güvensizlik dorukta ve alternatif arayışı var. Ancak bugün DİSK ne yapabilir sorusu var kafalarda. İşçiler laftan çok iş istiyorlar. İşçilere bu götürülebilirse başarılı olunabilir. Taban çalışmasında 11 yılın etkileri yokedilmeli, işçilere DİSK anlatılmalı. Bu çalışmalarda başarılı olunabilirse sınıfın ekonomik-demokratik kazanımları elde edip kalıcılaştıracak bir konfederasyona sahip olacağız. Aksi halde DİSK Türk-İş'ten pek farklı olmayacak.

TEZSAN İŞÇİLERİ

Bugün ülkemizde işçi sınıfının karşıkarşıya olduğu önemli sorunlar var. Bu sorunlardan en yakıcı olanı ise 12 Eylül sonrası iyice eriyen ücretlerdir. 12 Eylül'ün baskı koşullarında işçi sınıfı politikadan uzaklaştırılmış, ücretlerden öte bir şey düşünemez hale getirilmiştir. Tüzel kişiliği iade edilen DİSK'in bugün yeniden örgütlenmesi tartışılmaktadır. İşçilerin işten atıldığı, sendikasızlaştırılmaya çalışıldıkları bugün örgütlenecek olan DİSK işyeri komitelerinin üzerinde yükselmek zorundadır. Bugün DİSK bir ihtiyaç olarak sınıfın karşısında durmaktadır. DİSK'in yeniden örgütlenebilmesi kısa vadede iyi politikalar üreterek sınıfın mevcut örgütlülüğüne alternatif bir örgütlülük olarak çıkmasına bağlıdır. Bunun için şu an baskı altında olan sınıfı bir program doğrultusunda harekete geçirmelidir. 1982 Anayasası'nın işçi düşmanı yasalarının değiştirilmesi için mücadele bayrağını açmalıdır. Bugün DİSK tartışmaları sınırlı bir çevre (eski yöneticiler) tarafından yapılmaktadır. Ancak yapılması gereken bu tartışmaların işyerlerine taşınmasıdır. Çünkü DİSK'i yaratacak olan işçi sınıfının kendisidir.

DİSK işçi sınıfının geleceği, mücadelesi için Türkiye emekçilerine hayırlı olsun

ŞERİF KAHRAMAN (Özçelik-İş Gebze Şube Başkanı)

DİSK'in açılması kararıyla birlikte asıl mücadele şimdi başlıyor. Bir kere 80 öncesinin ve son 11 yılın muhasebesinin iyi yapılması gerekiyor. 600 bin üyeli bir sendikanın kapatılmasına işçilerin sessiz kalmalarının nedenleri tüm yönleriyle ortaya konulmalı.

Kemal Türkler 500 bin kişilik ordumuz var demişti. İşte herşeyden önce bu ordunun bir rüzgar karşısında dağılıvermesi iyi değerlendirilmeli.

Bu yapılabilirse ben bugün farklı bir konumda olmama, sendikamızın Hak-İş'e bağlı olmasına karşın doğrunun yanında olacağım.

Bugün DİSK'in açılma kararı işçiler arasında pek tartılışmıyor. Bunun bir nedeni 12 Eylül'ün etkileri ise diğer bir etken de sendikal eksikliklerdir. İşçi sendika ilişkisi bugün tamamen ekonomik boyuttadır.

İşçi ekonomik bir talebi olduğunda sendika ile ilişkiye girmektedir. Buna sendikaların başarısızlıkları da eklenirse bugünkü durumun vahameti açıkça ortaya çıkacaktır. Yüzbinler işten atılmıştır sendikalarda tıs yok, Zonguldak ayağa kalkmıştır sendikalarda yine tıs yok. Yimdi bu sendikalarla kurulacak bir DİSK'in baştan sakat olacağı ortadadır.

İyi değerlendirilmesi gereken bir diğer konu da 70'li yıllardaki sendikal anlayışın 90 Türkiye'sine ne derece denk düşeceğidir. Gerek çalışma yaşamı gerekse işçiler çok değişti. DİSK işte bu mevcut durumu aşacak kararlar almalı, program oluşturmalıdır. Oluşturulacak programın niteliği 90'lı yılların DİSK'inin de niteliğini belirleyecektir.

İşçi birşey istediğinde siz bir adım ileride olursanız, yanınıza gelmiyor. Bir adım gerisindeyseniz bu sefer de yuhalıyor. Onlarla aynı anda adım atıp, adım atarken bir adım ilerisini göstermek gerekiyor. İşte DİSK bünyesinde yeralacak sendikalar bunu görmeli ve bünyelerindeki hastalıkları aşarak DİSK'e katılmalıdırlar. Kısacası DİSK'e özlemimiz büyük ama bu özlem çok iyi değerlendirilmeli.

HALK EKMEK GREVİ 80. GÜNÜNDE

Sözleşme görüşmelerinde işçilerin istediği 126.000 TL'lik yevmiye miktarına karşılık işverenin 76.000 TL vermesi üzerine sendika grev kararı aldı. Daha önce de açlık grevi ve Belediye'nin önünde oturma eylemi yapan fabrika işçileri bu eylem kararlarını sendikaya rağmen işçilerin aldıklarını söylüyorlar. İşçiler sözleşme taslağını hazırlamak için içlerinden bir komite seçiyorlar. Taslak, komitedeki işçilerin denetimiyle hazırlanıyor. Fakat işçilerin hazırladığı sözleşme taslağı, anlaşma esnasında sendika yöneticileri tarafından değiştiriliyor. Grev öncesi, işçilerin bir grev komitesi kurma önerisini sendika kabul etmiyor. Bu ve bunun gibi nedenler işçilere sendikaya karşı güvensizliği dayatıyor. Grevleri esnasında destek almayan KHE işçileri, grevi kendilerinin istemediklerini, greve sendika ve işveren tarafından sürüklendiklerini söylüyor.

...APON ...NDİKA ...DELİ VE LASPETKİM-İŞ'İN KILAVUZLUĞU

...im-İş yöneticilerinin Brisa- ...e tarafından ısmarlanan Ja- ...ilerini ve Japon sendikacılık ...Türkiye'ye ithal etme şerefini ...bırakmama isteklerini öğre- ...sayımızda bu konuyla ilgili ...zmıştık. Şimdiye kadar Yö- ...ulu'na konuyla ilgili olarak ...niz sorulara ise hala bir yanıt

... yaptığımız görüşmelerde ...e İtalya gezilerinden az da ...rdar olan işçilerin uygulan- ...ışılan model hakkında söyle- ...aca bir şeylerinin olmadığını ...Sendikacılar gazetemizdeki ...onra işçilere ziyaretlerini an- ...n modelinin nimetlerinden ...uşlar, İşçilerin Sesi'nin "kes- ...r yazdığı" iddiasında bulun-

...kim-İş yöneticileri kafa karış- ...alışıyorlar, işçileri uygula- ...ikleri model hakkında doğru ...gilendirmiyorlar. Sendikacı- ...ını bile ilerideki uygulamala- ...içimleneceğini gösteriyor. İş- ... köy: harabe ve çirkin. Kör ... köyün yeşilliği ve güzelli- ...m vurması ise acınası bir

...IZ SÖMÜRÜNÜN ARACI ... SENDİKAL MODEL

...kim-İş'in öve öve bitiremedi- ...ikal model nasıl biçimlendi? ... sermayesi 1945 sonrasında ... insafsızca sömürme yoluyla emperyalist ve militarist bir güce dönüşmeye başladı. (Japon Kalkınması ve Türkiye, M. Oka-L.Perceaul, Gerçek Yayınları, 1966) Japon modeli sendikacılığın doğuşu da bu döneme rastlıyor.

Japonya'da 1930'larda yükselen işçi hareketi savaş yıllarında faşist yönetim tarafından yenilgiye uğratıldı. Savaş sonrasında ülkede yoğun bir işsizlik mevcutken, ülkeye akmaya hazırlanan Amerikan sermayesi kalifiye işçi ihtiyacını artırıyordu. Japon kapitalistleri ülkeye akacak bu sermayeyi kendilerine kölece çalışacak işçilerle üretime sokmak amacındaydılar. Sendikal modelin yaratılmasında da Amerikan desteğinden yararlanıldı. Bu modele uygun bir iş yasası çıkarıldı.

"İş güvenliği sağlıyor" diye savunulan bu model böylece ete-kemiğe büründürülmeye başlandı. Şiddetle ihtiyaç duyulan kalifiye işçilere sağlanan iş güvenliğinden çok şirkete bağımlılık oldu. Bunlara görece yüksek ücretler verilirken bütün üretim yetenekleri, bilgi ve becerileri çalıştıkları şirketin malı haline getirildi. Bu şekilde çalıştıkları büyük şirketlerin bir parça yüksek ücret alan "aristokrat köleleri" yaratıldı.

Vahdettin Karabay'ın göklere çıkardığı bu sistem "şirket varoldukça yaşayabilen sendikalar"ın da güvencesi oldu.

Üstelik bu "ayrıcalıklı" durumdan yararlanabilenler de işçi sınıfının sadece çok küçük bir bölümüydü. Çünkü Japonya'da küçük işletmeler işçi sınıfının yüzde 70'den fazlasını istihdam ediyorlardı. Bir bütün olarak işçi sınıfının durumunda ise iyileşme görülmüyordu. 1960'lı yıllarda Japon işçileri günde 10-12 saat çalışıyor, Avrupa'daki işçilerin yarısı kadar ücret alıyordu. 500'den fazla işçi çalıştıran işletmelerde bile işçilerin ancak dörtte biri bir yıldan fazla çalışabiliyorlardı. Sendikaların işletmelerle özdeşleşmesi, şirketin karlılığını ücretlerdeki iyileşmenin bir güvencesi olarak görmeleri ise ücretlerin değil karların katlanmasına yol açtı; sendikaların işçi verimliliğini artırmanın bir aracına dönüşmeleri nedeniyle karlar ve üretilen mal miktarı artarken ücretler yerinde saydı.

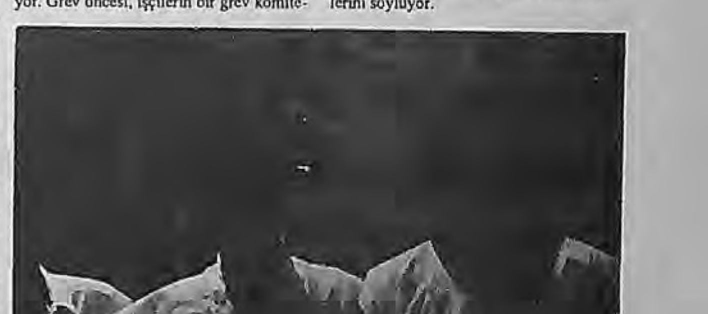
Ülkelerini dünyanın sayılı sanayi devlerinden biri haline getiren Japon işçileri bu kalkınmadan yararlanabildiler mi? Japonya'da çalışma saatleri hala diğer kapitalist ülkelerden çok daha uzun. Sendikalaşma oranı herkesin kağıt üzerinde sendikalaşma hakkı bulunmasına rağmen, yüzde 30'ları bile bulmuyor. Kamu kesimi sendikalarının ise toplu sözleşme imzalama ve grev hakları yok. Militan grevler hem sendikalar hem de hükümetler tarafından cezalandırılıyor. İşkolu sendikacılığının yerine işyeri sendikacılığının teşvik edilmesi ise tek tek fabrikalarda "örgütlü", işletmeyle özdeşleşmiş sendikaların satın alınmalarını daha da kolaylaştırıyor.

Laspetkim-İş Japon modelini " işçi-işveren ilişkilerinde şeffaflık ve bilgi alışverişi sağlıyor" diye överken Japonya'da gerçekte şirketin yönetimine katılanlar işverenle organik ilişkilere sahip profesyonel sendikacılar.

Çünkü bu modelde müdür dışında "herkes" , yani işletmenin tüm yöneticileri de sendikalı oluyor ve profesyonel sendikacı haline geliyorlar. Böylece Karabay'ın "Herkes sendikalı olduğu için hangi maddenin kaça alınıp satıldığı biliniyor" sözleri de gerçek anlamını buluyor.

Peki binlerce işçinin zarar edildiği gerekçesiyle işten atıldığı, insanca ücret taleplerinin ise aynı gerekçeyle sal-

(Devamı 8'de)

DORA PLASTİK GREVİ 170. GÜNÜNDE

Laspetkim-İş'in örgütlü olduğu Dora Plastik'de, işçiler, grevin 6. ayındalar. 130 işçinin çalıştığı bu işyerinde, Dora patronunun 1990 Ekimiyle 1991 Mart ayı arasındaki farkları "istediğim zaman öderim" demesi üzerine sendika tarafından işçiler arasında oylama yapılıyor ve grev kararı çıkıyor. 19 yıldır plastik işçisi olan grev gözcüsü işçi, bize "anlaşma olsa n'olacaktı ki" diyor, "elimize 2 yıllık sözleşme sonunda geçen para 900.000 TL." Laspetkim-İş, grevdeki işçiye ayda 150.000 TL. veriyor. Bu 6 ay boyunca 2 kez de erzak yardımı yapmış. Yani sendikaya ayda toplam 20 milyona mal olan bir grev.

İşçiler kendi öz güçleriyle olayı duyurmak için, Hava-İş grevine desteğe gitmişler, partilerin mitinglerine katılıp pankart açmışlar ama "gazeteciler resimlerimizi çektiler, sorular sordular fakat yazmadılar" diyorlar. Sendikanın ise grevi kamuoyuna maletmek için hiçbir girişimi olmamış. Aylardır grevde olan Dora işçisiyle "ilgilenmeye" başlayan sendikanın eğitimcisi Mustafa Bey'in seminer konusu "Grev nedir? Nasıl yapılır?". Ne oluyor Laspetkim-İş? Bu gidiş nereye?

KİPLAS'IN YENİ OYUNLARININ GÖLGESİNDE SANTA-FARMA GREVİ 4. AYINI DOLDURDU

Petrol-İş üyesi 130 işçi işveren örgütü Kiplas'ın çeşitli oyunlarına rağmen Grevlerinin 126. gününde; eylemlerini özveri ve kararlılıkla sürdürüyorlar. 30 Temmuz'da Kiplas patronları, işçi düşmanı Milliyet gazetesi aracılığıyla bir oyun tezgahlanmaya çalıştı.

Kafasını bulandırdıkları 3 işçiyi kullanarak, Kiplas'ın, işçilerin istediği ücret zammını verdiklerini ancak işçi temsilcilerinin kişisel çıkarları yüzünden grevi sürdürdüklerini yutturmaya çalıştı. Güya işçi temsilcileri profesyonel sendikacı olmak istiyorlarmış da grev hâlâ ondan sürüyormuş. Bu alçakça bir yalandır. 108 Santa Farma işçisinin tek tek imzaladığı bir metinle 5.8.1991 Pazartesi günü fabrika önünde yapılan bir basın toplantısıyla bu durum, eylemci işçiler tarafından kamuoyuna açıklanmış ve oyun bozulmuştur. Santa Farma grevcileri kararlıdır. Çünkü yaşadıkları, ücret zammı kadar iş güvenliği ve örgütlenme hakkının da hayati bir öneme haiz olduğunu göstermektedirler.

Kiplas yenilecek, Santa Farma işçileri kazanacak.

Sendikasızlaştırmanın, ucuz, güvencesiz işçi çalıştırmanın resmi adı:

TAŞERON SİSTEMİ

Taşeron firmanın tek kar kaynağı ucuz işgücü. Ortalama bir işçi ücretine ne kadar fazla taşeron işçisi çalıştırılırsa kar o denli fazlalaşıyor. 1.5 milyon lira maaş alırken işten çıkartılan bir işçinin aynı fabrikaya (bu kez taşeron firma yanında) 2 ay sonra girdiğinde 600 bin lira maaş alması taşeronlaştırmanın işçilere yönelik sonuçları için küçük bir örnek.

Ülkemizde sendikasız, güvencesiz, ucuz işçi çalıştırma konusunda, bizzat yasalar eliyle işverenlere pek çok imkan sunulmuştur. İşçileri baskıyla, tehditle sendikadan istifa ettirmek, işçi çıkarmak gibi kestirme "çözüm"lerin yanı sıra, sözleşmeli personel uygulaması, aynı işi yapan işçilerin bir kısmının "büro personeli", "memur" olarak belirlenmesi,çocuk yaşta ya da stajyer öğrenci işçi çalıştırmak bu "imkanlar"dan ilk akla gelenleri.

Özellikle son dönemde oldukça yaygın olarak kullanılan TAŞERONLAŞTIRMA da işverenlerin çok rağbet ettikleri bir sendikasızlaştırma, işçilere boyunduruk vurma yöntemi.

Taşeronlaştırma, (daha önce de varolmasına karşın) ANAP iktidarı eliyle öncelikle kamu işletmelerinde başlatılan özel sektöre de uzanan bir sendikasızlaştırma önlemi olarak uygulamaya kondu.

Türkiye kömür işletmeleri ve Etibank gibi kamu kuruluşlarında, bu işletmelerin esas işleri olan maden çıkartımından maden ayıklanmasına dek bir dizi işler ihale yoluyle taşerona devredildi.

TCDD'de vagon ve peron temizlik işleri, sinyalizasyon ve elektrifikasyon altyapısının kurulması işleri taşeron firma elinde.

Sümerbank'ta son iki yıldır taşeronlaştırma hızı arttırıldı. Sümerbank'a bağlı Adıyaman, Hereke, Ereğli, Isparta, Bünyan, Nevşehir ve İzmir fabrikalarında 700 kişi taşeronlaştırıldı.

Karabük Demir-Çelik'te Alarko Holding taşeronluk yapıyor.

Aliağa, Petkim, Pendik Tersanesi'nde montaj işlerini taşeron firmalar yapıyor.

TDİ Tekirdağ Limanı yükleme-boşaltma işleri taşeronda.

Tek Anadolu Yakası işletme hakkı, taşeronluk konusunda (400 milyona varan dolandırıcılığıyla, işçilerine 3 ayda bir işyeri değiştirtip sigortasız, sendikasız işçi çalıştırmasıyla) tam bir "uzman" sayılan AKTAŞ A.Ş.'ye devredildi. Tekel'e ait kimi fabrikalarda yükleme-boşaltma işleri taşeronlarda.

Bunlar kamu işletmelerinde akla ilk geliveren örnekler. Taşeron sistemi, kamu işletmelerinin özel sektörün havadan para kazanma kaynağı, arpalığı haline getirmenin aracı olurken işçi çıkarma, sendikasızlaştırma ucuz işçi çalıştırma konularında özel sektör işverenlerinin yolunu açan bir uygulama.

Son toplusözleşmeler sonrası 300 bine varan işçi çıkartmanın yanında taşeron sisteminin de aynı hızda yaygınlaşması, işverenlerin bu "çözüme" ne denli sarıldıklarının bir göstergesi.

1.5 milyon lira maaş alırken işten çıkartılan bir işçinin aynı fabrikaya (bu kez taşeron firma yanında) 2 ay sonra girdiğinde 600 bin lira maaş alması taşeronlaştırmanın işçilere yönelik sonuçları için küçük bir örnek.

Taşeronlaştırmanın biçimi konusunda da işverenlerin pek çok seçme şansı var.

Sihirgaz, Bizimgaz tüpgaz dolum tesislerinde, Ar İnşaat'ta olduğu gibi işyerini kapatıp taşerona verme biçiminde uygulanırken, THY'de, Habaş'ta, Demiryollarında olduğu gibi belli işlerin, belli hizmetlerin taşerona verilmesi biçiminde de uygulanabiliyor. Yine fabrikanın, işletmenin bazı bölümlerinin kapatılıp taşerona devredilmesi biçimi de yaygın olarak kullanılıyor.

Sadece, Petrol-İş sendikasının örgütlü olduğu işyerlerinde taşeronlaştırma oranının %11.8, T. Maden İş'te %8-10 olduğu düşünülürse durumun işçiler ve sendikalar açısından ne denli tehlikeli olduğu anlaşılabilir.

Yine taşeron sisteminin işleyişine ilişkin, yaşanan bir örnek, taşeronlaştırmanın neye hizmet ettiğini de ortaya koyuyor; Petrol-İş'e bağlı Petlas'ta taşeron olarak faaliyet gösteren TEKNOTES firmasının 263 işçisinin sendikaya üye olması ve kuruluş yetkililerinin sözleşme masasına çağrılması üzerine işveren, müteahhitlik sözleşmesinin iptal edildiğini, işçilerin TEKTES adıyla yeni bir taşeron firmaya devredildiğini bildiriyor.

Hem de bütün bu uygulamalar 2822 sayılı kanunun 3, 8, 9. maddeleriyle, Yargıtayın "Taşerona devredilen işçilerin esas işletme ile bağıtlanan işletme toplusözleşmesinden yararlanacağı... işverenin değişmesinin sözleşmeden yararlanmayı engellemeyeceği" yönündeki içtihadına rağmen pervasızca yaşanıyor. İşverenler 12 Eylül'ün altın tepsi içinde sunduğu yasalarla bile tatmin olmuyor, kendi yasalarını bile çiğneyerek sömürünün dozunu arttırmaya çalışıyorlar.

Taşeronlaştırmada amaçlanan bir değil iki değil. Taşeron firmanın tek kar kaynağı ucuz işgücü. Başka bir deyişle bir işçinin ücretine çalıştırabileceği işçi sayısına bağlı. Örneğin TKİ ve Etibank'ta ortalama bir işçi ücretine 3-4 işçi çalıştırılmakta.

Yine girdiği ihalelerde işçi başına 1 milyon alan (1989'da) Yeni Reji Temizlik firması işçilerine 142 bin lira ödüyor. Aradaki fark "temiz" kar.

Taşeron sisteminin işleyişinde ilginç olan bir diğer nokta da taşeron firmaları. Taşeronluk genellikle ihaleyi kazanan taşeron firmanın aracılığıyla işin daha küçük bir taşerona devredilmesi biçimiyle yürütülüyor. Pendik tersanesinde yaşanan taşeronlaştırma bunun örneği.

Türk Gemi Sanayi'ne ait Rauf Bey Tankerinin onarım işini taahhüt eden Ensar Mühendislik firmasının işi verdiği ilk taşeron yeterli önlemler alınmadığı için işi kabul etmeyince başka bir taşeron firma bulunuyor. Ve hiçbir önlem alınmadan çalışma yapılmasının faturası gemi ambarında çıkan yangında ölen Abdülmuttalip Mırız'a çıkartılıyor.

İhalelere giren işi alan aracı taşeronların çoğu o işin gereklerini yerine getirecek donanımdan yoksun. Bakanlıklardaki "dostlar"dan alınan kartlarla ihalelere giren bu firmaların sahipleri çoğunlukla eski MHP'li, MSP'li "işbitirici" insanlar. Görüntüyü kurtarmak için açtıkları bürolarda yaptıkları tek iş, aldıkları işi daha küçük taşeronlara devretmek olan bu kişiler "devlet malı deniz" misali sevinip duruyorlar.

TAŞERON İŞÇİNİN "KADERİ" İŞVERENİN İKİ DUDAĞININ ARASINDA

Böylesine, tek kar kaynağının ucuz işçi olduğu bir çalışma sisteminde taşeron işçisinin çalışma koşullarını varın siz düşünün.

Taşeron işçileri tamamen taşeron firmanın belirlediği koşullarda ortalama bir işçi ücretinin 3'te biri 4'te biri ücretlerle toplusözleşmesiz çoğunlukla sigortasız, sosyal haklardan yoksun, örgütsüz, güvencesiz çalıştırılıyorlar.

"Eşit işe eşit ücret" kuralını da hiçe sayıyor işverenler ve taşeron firmalar. Mazıdağı Etibank Fosfat işletmelerinde çalışan bir baba-oğulun yaşadıkları taşeron işçilerinin çalışma koşullarına açık bir örnek: Aynı işletmede aynı işi yapan, yanyana çalışan bir baba-oğul Alo Önen ve Köroğlu Önen. Alo Önen T. Maden-İş Sendikası üyesi. Toplusözleşmeden yararlanıyor (Brüt yevmiyesi 29.000 TL.). Ayda 90 bin lira sosyal yardım, öğle yemeği, parka, çizme, avcı yeleği, yazlık-kışlık kumaş ve gömlek gibi haklardan yararlanıyor.

Yanıbaşında çalışan oğlu Köroğlu Önen'se taşeron firma yanında brüt 7.500 TL. yevmiyeyle çalışıyor. Hiçbir sosyal hakkı yok. 6 ayda bir giriş çıkış yaptığı için kıdem tazminatı alamıyor, sigortası belirsiz, öğle yemeği, iş kıyafeti yok. İş güvencesini belirten bir belge, bir sözleşme yok. Sendikası yok.

Yoklar listesi uzayıp gidiyor Köroğlu Önen'in yaşamında.

Çifte bir sömürüyü yaşıyor taşeron işçisi.

Garb linyitleri işletmesinin taşeron firmayla imzaladığı şartnameden aldığımız bir kaç madde bile taşeron işçisinin koşullarını açıkça gösteriyor:

madde 4 (işm süresi ve işçi sayısı): İşm süresi başlama tarihinden itibaren 4 ay olup, günlük çalışacak işçi sayısı 110'dur. Garp linyitleri işletmesi 10 gün önceden haber vermek şartıyla.... işçi sayısını +10, -10 oranında arttırmaya veya azaltmaya yetkilidir.

madde 5 (fiyat): Bu iş için müteahhit (...) işin cinsine bağlı kalmaksızın bir işçinin günlük yevmiyesini teklif edecektir.

Madde 6 (çalışma süresi ve saatleri): (...) 24 saatlik bir çalışma diliminde G.L.İ. tüm işçiyi tek bir vardiyada çalıştırabileceği gibi her vardiyada çalıştıracağı işçi sayısını da ayarlamakta serbesttir. Hafta tatili olmayıp yedi gün çalışacaktır.

G.L.İ. dini ve milli bayramlarda çalışma yapılıp yapılmayacağını bir hafta önceden müteahhide bildirecektir.

madde 15 (işçilerin durumu): Müteahhidin işçileri işyeri disiplinine, talimat ve emirlerine diğer personel gibi uymak zorundadır. Uygun olmayan bir hal görüldüğünde önce ihtar verilir. Devam halinde işten çıkartılır. Başka bir şartnamede bu madde daha ifade ediliyor: Müessese çalışması memnun olmayan işçiyi işletme yazılı talimat vererek bir daha işe memesini isteyebilir.

Bu birkaç maddeden de anlaşı gibi taşeron işçisinin çalışma ya işverenin ve taşeron firmanın di ucunda. Taşeron firma ücreti, çal saatlerini, tatilleri vs. kendisi belirl

Tüm bu ağır koşullar taşeron iş sessiz köleler haline getiriyor. Ba nı biraz kaldırdıklarında ya kapı ediliyorlar ya da başka bir firmaya rediliyorlar.

Bu sistemin sonuçları salt taşer çilerine yönelik değil. Taşeronl mayla, aynı zamanda o işyerinde şan kadrolu işçiler de tehdit edi Taşeronlaştırmanın çalışan işçiye lik en önemli sonucu işten atılma yerinin tamamının ya da bir bö nün taşerona verilmesi o işyer

Bu sistemin sonuçları salt taşeron işçilerine yönel değil. Taşeronlaştırmayla, aynı zamanda o işyerinde çalışan kadrolu işçiler de tehdit ediliyor. Taşeronlaştırmanın çalışan işçiye yönelik en önemli sonucu işten atılmak. Bir yanıyla işçileri toplusözleşmede, grevde bölmek, güçten düşürmek amaçlanırken, diğer yanıyla o işyerindeki sendika bütünüyle yokedilmek isteniyor.

kadrolu çalışan işçilerin işten tılması yerine taşeron işçilerin " koşullarda işe alınması (bazen iş kartılan işçinin taşeron yanında den işe girmesi) sonucunu doğ Bir yanıyla işçileri toplusözle grevde bölmek, güçten dü amaçlanırken, diğer yanıyla o deki sendika bütünüyle yokedil teniyor.

Bütün bunlardan anlaşılaca taşeron sistemi gerçekte işçiye duruk vurma sistemi. 12 Eylül hakları elinden alınmış, yasaları sakların) kuşatması altında kalm işçilerin elindeki son hak kırı da almaya çalışan, işçileri nefes hale getiren işverenler ve siyasi yeni yeni yöntemlerle karşımız yor.

Taşeronlaştırma, yeni bir uy olmasa da yaygın olarak kulla ve ciddi bir sadırı olması yönü kat çekiyor.

İşverenlerce bu sistem işçiyi nin karşı karşıya getirmenin b olarak da kullanılıyor.

Taşeron sisteminin işçilere sonuçları bu denli ortadayken etkili bir tavır gelmiyor, işçile sendikalardan. Varolan çabala nız ve sessiz kalıyor.

Çözüm ne ? Çözüm geneld runlardan ve geneldeki mücad bağımsız degil elbette. Ancak sistemini ortadan kaldırmak, bu başlayacak bir mücadeleyle m Toplusözleşmelerde taşeron fir laştırılmasını önleyici hükümleri ne kabul ettirmek, taşeron iş sendika üyesi yapmak, örgütler adımda yapılması gerekenler. hepsinden önemlisini sokakta y taleplerini haykıran işçi gösteriy

Bu resmi köleliğe tümüyle s direbilmenin yolu da sokaktaki onun taleplerini, sloganlarını maktan, buluşmaktan geçiyor.

Basın, Teksif, Karayolu, Demir Yolu ve daha bir çok işkolu gibi Maden ve Metal işkolunda çalışanlar da taşeronlaştırma uygulamasının sonuçlarıyla yüz yüzeler. Bu sonuçların bir kaçı; işten atılma, sendikasızlaştırma, ucuz işçi çalıştırılması; yani emeğiyle geçinenlerin geleceklerinin karartılması.

DEMİRYOL-İŞ, TEKSİF, PETROL-İŞ, T. MADEN-İŞ SENDİKALARI VE TAŞERON İŞÇİLERİN GÖRÜŞLERİ

DEMİRYOL-İŞ

Demiryolu taşımacılığı işkolunda belirli işleri taşeron firmalara ihale etme uygulaması giderek yaygınlaşmaktadır. Bu uygulama işkolumuzda sendikal örgütlenmeyi olumsuz yönde etkilemektedir.

KİT'lerden belirli işlerin taşeron firmalara ihale edilmesi bir anlamda kısmi özelleştirmedir.

Taşeron uygulaması KİT'leri sendikasızlaştırma çabalarının da etkili bir aracı durumundadır.

KİT yönetimlerince taşeron firma hizmetinden yararlanma yolunun seçilmesindeki amaç, diğer nedenlerin yanı sıra, sigortasız ve sendikasız ucuz işgücü kullanan taşeronların işi bir miktar daha ucuza yapmasıdır.

TCDD tarafından taşerona ihale edilen işler arasında en önemlileri vagon ve peron temizlik işleri ile sinyalizasyon ve elektirikfikasyon altyapısının kurulması işleridir.

Sendikamızın taşeron işçilerini örgütleme çalışmalarında başarı sağlanamamaktadır. Bu başarısızlığın iki temel nedeni vardır: (1) Taşeron işçileri işten atılma korkusu ile sendikalaşmaya yanaşmamaktadır; (2) Taşeron eliyle yaptırılan işler genellikle süresi belirli işlerdir ve firmalar ve işçiler sürekli değişmektedir.

TEKSİF SENDİKASI GENEL MERKEZİ

Taşeronlaştırma örgütlü olduğumuz işyerleri düzeyinde büyük ölçülerde değildir. Ancak özellikle Sümerbank işyerlerinde yaygınlaşma eğilimindedir.

Özel sektördeki fabrikalarda da son zamanlarda bu uygulamaya doğru bir eğilim başlamıştır.

Taşeronlaşma neticesinde sendikamıza üye olan yaklaşık 2000 işçi işten çıkartılmış. Fabrikada taşerona bağlı işçilerde, gerek iş kanunundan gerekse sosyal güvenlik hükümlerinden ya hiç faydalanamama veya ancak kısmen faydalanabilme durumunda kalmışlardır. Bu işçilerin organize olarak mücadelesini ve sendikalaşmayı baltalamaya yönelik bu tür faaliyetler sendikaların gerek teker teker gerekse üst düzeyde mücadelesiyle sağlanabilir. Eğer etkin bir mücadele şimdiden başlatılmazsa sendikacılık bu işten ciddi yaralarla çıkacaktır. Sendikalar büyük üye kayıplarına uğrayacakları gibi işçilerde sefalet ücretine mahkum olacaklardır.

PETROL-İŞ GENEL MERKEZİ: MÜNİR CEYLAN

Taşeron uygulaması, sendikaların yetkili olduğu işyerlerinde sendikasızlaştırma politikalarının bir biçimi olarak işçi sınıfının, sendikaların karşısına çıkmakta, sendikasız işyerlerinde sendikalaşmayı önleyici bir işlev görmektedir. Amaç ucuz işçi çalıştırmak, işçilerin ekonomik-demokratik istemleri uğruna örgütlenmelerini önlemek, sömürüyü daha da arttırmak, sermaye egemenliğine yönelebilecek tehditleri engellemektir.

Sendikasızlaştırmaya, örgütsüzleştirmeye yönelik uygulamalar sermaye egemenliği devam ettiği sürede değişik yol ve yöntemlerle sürdürülmeye çalışılacak, işçi sınıfı da ekonomik-demokratik ve siyasal örgütleriyle buna karşı mücadele edeceklerdir. Bu alanda sendikalara çok önemli görevler düşmektedir. Sorun sendikaların varlığını tehdit etmektedir. Ya taşeron uygulaması, sözleşmeli personel çalıştırılması, güvenlik görevlileri, kapsam dışı personelin yaygınlaştırılması vb. sendikasızlaştırma uygulamalarına ses çıkarmadan seyirci kalacak ya da işçi sınıfının sendikal birliğini sağlamaya yönelik mücadele yürüteceklerdi. Bunun yolu da sendikaların demokratikleştirilmesinden bir sınıf örgütü olmalarından, bunu gerçekleştirecek araçların yaratılmasından geçmektedir.

T. MADEN İŞ SENDİKASI

Son yıllarda madencilik sektöründe gitükçe yaygınlık kazanan taşeron uygulaması ise, özel kişi ve kuruluşların, bu sefer madenlerden değil, maden emekçisinin sırtından haksız bir kazanç sağlamasının yolu açılmaktadır.

TKİ ve ETİBANK gibi, esas işi madencilik olan kamu kuruluşlarında, kurumlar esas işleri olan maden çıkartımından, maden ayıklamasına kadar bir dizi işleri kendi kuruluş amaçlarını bir tarafa bırakarak "taşeron" ihale yoluyla devretmektedirler.

Bir işi kurumdan ihale yoluyla alan taşeronun tek kar kaynağı da ortalama bir işçi ücretine çalıştırabileceği işçi sayısına bağlı olmaktadır. Bu nedenle, taşeron, TKİ ve ETİBANK'taki ortalama bir işçi ücretine 3-4 işçi çalıştırmaktadır. Bunu gerçekleştirebilmek için de öncelikle, işçilerin sendikalaşmasını her türlü yolla engellemekte, Ya da sendikalı işçileri işten atıp, yerine sendikasız işçiler almaktadır. Böylece, işçiyi, sendikasız, toplusözleşmesiz bıraktıktan sonra her türlü sosyal haktan yoksun, asgarı ücret üzerinden hatta sigortasız çalıştırmaktadır.

Bugün bu uygulama esas işi madencilik olan TKİ ve ETİBANK'ta işin bütün aşamalarında gündeme getirmekte, tüm bu çağdışı maden işçisinin sırtından çifte sömürü ortamı özel kişi ve kuruluşlara havadan karlar sağlaması uğruna bu kurumlarca açılmaktadır.

Adeta taşeron adı altındaki kişi ve kuruluşlara buyrun her şey hazır ülkenin yeraltı servetlerinden ve işçinin sırtından ne kadar kazanabilirseniz, kazanın denilmektedir.

Diğer yandan sektörümüz bazında, taşeron uygulaması kamuya göre özel sektör işverenlerince işyerlerinde işçinin örgütsel bütünlüğünü parçalayarak sendikasız toplusözleşmesiz hatta sosyal güvencesiz işçi çalıştırmanın bir yöntemi olarak daha sıkça gündeme getirilmektedir. Sektörümüzde zaten küçük çaplı olan ve azami birkaç yüz işçinin çalıştığı bu işletmeler bu uygulama ile bir kaç işverene bölünmekte genellikle de eski sendikalı işçiler işten atılarak y rine yenilerinin alınması yoluna gidilmektedir.

KİT'ler düzeyinde gündeme getirilen taşeronlaştırma, kurumu aşan bir hükümet politikasıdır. Ve bunun mücadelesi de daha geniş bir platformda sendikalar düzeyinde yapılmalıdır. Bu doğrultuda geçtiğimiz yıl basın kan la tüm sendikaları uyardık. Taşeronlaştırmaya karşı ortak bir platformd mücadele stratejisi belirleme çağrısı yaptık.

TCDD'DEN BİR İŞÇİ

Son dönemlerde gerek kamu kesiminde gerekse özel sektörde işçileri s kasızlaştırma politikasının bir parçası olarak yoğunlaşan taşeronlaşmaya kin taşeron işçilerin görüşlerini aldık. İlk görüştüğümüz işçi TCDD'de ga mizliğini üstlenen taşeron firmanın bir işçisi bize şunları anlattı:

"Biz burada günde üç vardiya çalışırız. Her vardiyada üç kişi bütün bi rın temiz kalmasını sağlarız. Aldığımız ücret 400 bin liradır. Sendikamız İşe başlarken sigortalı çalışacağımız söylendi. Ancak hastalanıp da viz çıkuğumızda sigortasız çalıştırıldığımız ortaya çıktı. Taşeron firma bizim uğımız iş için TCDD'den aldığı aylık ücret 10 milyon TL'nin üstündedir. se bize verilenle geçinmek şöyle dursun, işe gidip gelmek ve yemek için cadığımız parayı bile karşılamaktan aciz kalıyoruz.

Haftanın yedi günü hiç izinsiz çalışıyoruz. Çalışma saatleri dışında G jeton satarak ancak karnımızı doyurabiliyoruz."

GAMEDA'DAN BİR İŞÇİ

GAMEDA çalışanı bir işçi ise bu sorunlarını kendileri açısından şöyle ğerlendirdi:

"Gameda'da taşeronlaştırma kademe kademe hayata geçirildi. Önce Ad ardından Ankara ve Bursa şubeleri tamamen taşerona devredildi. Bural çalışan arkadaşlarımızın işlerine son verildi. Daha sonra bizim çalıştığı merkez şubenin (İstanbul) iade, yükleme ve boşaltma deposu taşerona ver Bu sırada YAYDAĞ kuruldu. YAYDAĞ bizimle aynı işyerinde aynı işi pan sendikasiz, sigortasız işçiler çalıştırıyor. Bu arkadaşlar işe alınırlarken gorta isterseniz 700 bin TL. sigortasız çalışırsanız 1 milyon TL veririz pazarlıklar yapıldığını öğrendik.

İşveren tarafından yoğun bir "böl yönet" politikası izlenirken sendikalı i lerin işlerine pervasızca bir azgınlıkla son verilirken sendikalarımız var örgütlülüğü korumaya ilişkin politikalar üretmek yerine taşeron işçileri se kal örgütlülüğe katmak gibi boş bir uğraş içine girmişlerdir.

Gameda'da düzenli olarak her ay 9 kişi işten atılıyor. Başlangıçta 300 sendika üye sayımız bugün 150'nin altına düşmüştür.

...AB-I ALİ'DE NELER OLUYOR?

...milyonluk bir ülkede toplam gazete trajının 3 milyonun ...e çıkamaması basında sürekli bir sorun olmuştur. Gazete ...lerinin her geçen gün süratle artması karşısında satışların ...lması hatta günden güne azalması gazeteleri ekonomik bir ...aza sürüklemiştir. Bu darboğazdan her zaman en fazla ...enler ise gazete çalışanları olmuştur.

...aylarda basının bir kriz içinde ... satışların artmadığı, toplu söz...rle belirlenen yeni ücret artışla...verene taşıyamayacağı yükler ... bu nedenle işçi çıkarmaların ...te fiyatlarına zam yapılması...ınılmaz olduğu durmadan ya...ışıldı, tartışılıyor.

... basın krizi yeni bir olgu mu? ...verilebilecek en kısa yanıt kri...n sektöründe artık kronikleşti...le var ki şimdiye kadar gün... hemen hemen hiç yokken, bu ... birden bire ayyuka çıkması ve ...emen çözümlenebilecek basit ...lem gibi- buz dağının sadece ... kısmına değinilerek tartışma...lması krizin gerçek boyutları ...nleri hakkında kafalarda soru ...ine neden oldu.

...milyonluk bir Türkiye'de top...te trajının 3 milyonun üzerine ...ması basında sürekli bir sorun .... Gazete maliyetlerinin her ...ün süratle artması karşısında ... aynı kalması hatta günden ...lması gazeteleri ekonomik bir ...a sürüklemiştir. Bu darboğaz...zla etkilenenler ise gazete ça... olmuştur. Ancak bab-ı ali'nin ...eği olsa gerek, Türkiye'de du...sı, kamuoyunun gündemine ...sı gereken konuların sıralama...sın mensupları -söküğünü di... terzi misali- kendi sorunları...n sürekli en altına koymuşlar... birde basın emekçilerinin ör... oluşu, işverenle olan ...de bireyselliği esas almaları... sıra basın krizi olgusunu ba...anlarının bizzat üstlerine alın-mamaları da eklenince olay bugüne kadar kamuoyunun gündemine sokulamamıştır.

Kısa bir süre önce basında tekelleşme hevesleriyle ve büyük bir ihtişamla gazete patronluğuna soyunan, sektörün önemli bir bölümünü de ele geçirmeyi başaran Asil Nadir'in iflası, sahip olduğu gazetenin çalışanlarını işe gelirken artık borç para arar hale getirmiştir.

Bu iflas aynı zamanda toplam trajın yarısından fazlasını denetimsiz, başı boş kalması demek olduğundan bundan hoşlanmayan iktidar daha önce sonuna kadar açtığı kredi musluklarını bir anda kapatıp bu gazeteleri ekonomik bir ablukaya almıştır. Bedavaya çalışmanın sürdüğü aynı dönemlerde Cumhuriyet gazetesi çalışanlarından 41 kişinin "körfez krizi" bahanesiyle işlerine son verilmesiyle başlayan, diğer gazete ve ajansların da işten atmalara yönelmesiyle devam eden basın emekçilerinin işsiz kalması tehditinin süreklileşmesi "basın krizinin" "basın çalışanlarının krizine" dönüşmesinde belirleyici olmuştur.

Bütün bu gelişmelere bir de çalışma masasının başında bir taraftan ertesi günün gazetesini hazırlayan, diğer taraftan da "yarın işe gelebilmek için gerekli olan yol parasını kimden alabilirim" diye düşünürken kalbi duruveren Günaydın gazetesi sayfa sekreteri Erdoğan Öztürk'ün ölümü de trajik bir boyut kazandırarak basın krizinin gündemdeki yerini en üst sıralara yükseltti. Ancak konuşulanlar, yazılanlar, çizilenler hep işin görünen yanıyla sınırlı kaldı.

KRİZİN BASIN EMEKÇİLERİNE YANSIMASI

Kitle iletişim araçlarının kamuoyu oluşturmadaki öneminin bilincinde olan iktidar, geniş kitlelerce izlenen gazete ve dergileri ele geçiren düzenin dostu holding patronlarına kredi musluklarını sonuna kadar açmıştır. En küçük bir bunalımda hemen sübvansiyonlar uygulanmıştır. Doğal olarak bu lütufların karşılığı fazlasıyla verildi. Gazeteler iktidarın borazanlığını yaparak resmi yayın organı haline geldiler. Bu lütuflardan yararlanamayanlar ise varlıklarını sürdürebilmek için iktidarı kızdırmayacak bir yayın politikası sürdürerek hizaya girdiler.

Tepe noktalardaki bu gelişmeler basın emekçilerine iki yönde yansıdı. Birinci yönü, düzenin istediği hizaya sokma işleminin hiyerarşik bir şekilde gazete sahiplerinden yöneticilerine, oradan yazar-çizer takımına ve kol işçisine kadar uygulanır olması oldu. İkinci ve en önemli yönü ise, giderek artan ekonomik sömürü oldu.

Basın sektörünün dar ve sınırlı oluşu, işsizlik korkusu, işverenle ilişkilerin geleneksel yöntemlerle yürütülmesi, sendikasızlaştırma, taşeronlaşma ve hiç bir sosyal güvence olmaksızın telifle elaman çalıştırma ... basın emekçilerinin temel sorunlarını oluşturuyor.

Bütün bunlara rağmen basın emekçilerinde örgütlü bir tepki gelişmeyişinin bir nedeni istihdam sorunu ve işverenle olan geleneksel ilişkilerin çalışanları bireysel davranmaya itmesi, bir nedeni de tepkileri toplayıp yönlendirebilecek bir örgütlenmenin olmayışıdır. Peki ya sendika ve cemiyet?

Türkiye Gazeteciler Sendikasının nasıl bir sendika olduğunu sendika genel başkanı Orhan Erinç'ten dinleyelim: "Biz sadece toplu sözleşme döneminde varız. Geri kalanı işverenle-işçi arasında kalmış bir şey. Biz karışmayız". Ya Gazeteciler Cemiyeti? Gazetecilerin mesleki örgütleri olan Cemiyetin başkanlığını bakın kim yapıyor? "Bab-ı ali'nin son imparatoru" Asil Nadir'in sağ kolu, Dünya Gazetesi sahibi Nezih Demirkent! Gerisini siz düşünün.

"Ek gelir" sağlamak amacıyla sigortacılıktan ,inşaat sektörüne, pazarlama sektöründen, elektronik eşya imalatına kadar çeşitli alanlarda yaptıkları yatırımlara "fon ve kredi" sağlamak, "ihalelerde önceliği kapmak" için iktidarla sık sık pazarlığı oturmak zorunda kalan basın patronları ve bu patronların iktidarla giriştiği pazarlığa göre belirlenen yayın politikaları. Bir yandan da patronların gözüne girerek Bab-ı Ali'deki parlak gazetecilik ve yöneticilik sürelerini uzatmak kaygısındaki patron politikalarının uygulayıcısı üst düzey yöneticiler.

Bütün bunların karşısında da rekabete dayalı bir kurumsallaşma içinde, güven temeline dayanmayan ilişkiler toplamında iyi gazeteci olmak için yalnız başına mücadele etmesi, çok çalışması, patron temsilcileriyle iyi geçinmesi şart koşulan basın çalışanları.

Basın çalışanının, haber alma özgürlüğünün sağlanması için gazetecinin haber toplama ve bu haberleri patronların çıkarları doğrultusunda değil de olduğu gibi yazmanın şart olduğunun bilincine varması gerekiyor. Basın çalışanının özgür olmadığı bir ortamda basın özgürlüğünden söz edilemiyeceğinin bilincinde olarak bir an önce sendikal örgütleri TGS'nin yönetimine talip olmaları ve haberleri konusunda tasarruf hakkını elde etmeleri gerekiyor. Basında kalitesizliği körükleyen rekabet anlayışı bir kenara bırakılarak bir araya gelindiğinde sorunların çözümüne çare bulunacak, basın mesleğinin onurunu kurtarma ve basın özgürlüğünü sağlama yolunda adımlar atılabilecektir. Sorunlarına örgütlü bir biçimde sahip çıkamayan basın çalışanlarının bugüne kadar olduğu gibi bundan sanra da toplumun diğer kesimlerinin sorunlarını yansıtmada başarısız olacakları, basında gerçekleşmekte olan otomasyona, tekelleşmeye ve işçi kıyımına seyirci kalacakları tartışılmaz bir gerçektir.

CUMHURİYET GAZETESİNİN "DEMOKRAT"LIĞI ÜZERİNE

30 Temmuz 1991 tarihli Cumhuriyet gazetesinde İlhan Selçuk, 11 Yıllık tutukluluktan sonra özgürlüğüne kavuşan devrimci ve demokratlara seslenerek; "Bilmem ki yüzünüze nasıl bakacağız" diyor.

Yıllardır ilericiliği, demokratlığı kimseye bırakmayan Cumhuriyet gazetesinin 1980'den bu yana azgınca devam eden haksızlıklara ve anti-demokratik baskılara karşı süregelen suskunluğunu İlhan Selçuk bu yazısında itiraf ediyordu.

Ancak bu itirafı ve hatayı kabullenmesi Cumhuriyet gazetesinin bu tutumlarına artık son verdiğini göstermiyor. Yazılarıyla emeğin, demokrasinin yanında görünen Cumhuriyet'in perde arkasında emeğe, emekçilere ve demokrasiye karşı takındığı tavır eleştiriye değerdir. Bu gibi değerlere Cumhuriyet gazetesinin ne kadar inandığını göstermek için bir kaç örnek verelim:

Daha önce Tercüman gazetesinin desteklediği GAMEDA yönetimini ele geçiren Milliyet ve Cumhuriyet destekli yeni yönetim, ilk icraat olarak GAMEDA'nın taşra bayilerinde çalışan sendikalı işçileri işten atıp, ardından buradaki işleri taşerona devrediyor. GAMEDA'nın İstanbul'daki merkezinde ise, her ay düzenli olarak 9 kişi gerekçesiz işten atılıyor.

Cumhuriyet'in işçi hakların savunan (!) bir gazete olduğuna ikinci örnek: Körfez Krizi'ni bahane ederek 41 çalışanının işine son verilmesidir. İşten atılanlar arasında TGS Şube Başkanı Yavuz Şimşek de bulunuyordu.*

Cumhuriyet gazetesinin, kraldan çok kralcı tutumlarla uyguladığı oto-sansür nedense hep devrimci-demokratların açıklamalarında ve haberlerinde en katmerli şekliyle yürürlüğe konulmaktadır. Bu uygulamalara küçük bir örnek Cumhuriyet'in demokratlığını anlamamıza yardımcı olacaktır:

Gazetemizin 28. sayısı çıktığında bunu okurlarımıza duyurmak için, Cumhuriyete ilan vermeye gittik. İlanımızı aldılar. Hukuk Bürosu dedikleri bir odaya götürdüler. Burada kendisine Hukuk Temsilcisi denilen şahıs, ilanımızda yer alan "ABD, Devlet, Terör, Devrim" gibi kelimelerin üzerini karalayarak, ilanımızı "Yayına Müsait" bir hale getirdi.

Şimdi Sn. İlhan Selçuk'un şahsında tüm Cumhuriyet yöneticilerine soruyoruz: Yıllardır haksız yere özgürlükleri ellerinden alınan devrimci tutsakların yüzüne nasıl bakacağınızı düşünürken, yukarıda sadece bir kaç tanesini saydığımız "demokratlık" örneklerini de göz önüne alarak, "Bütün okurlarımızın yüzüne nasıl bakacağız" diye de düşündüğünüz oluyor mu?

İŞÇİLERİN SESİ

DEVLET TERÖRÜ DEVRİMİ BOĞABİLİR Mİ?
"Düzen, kendisine yönelen halk tehdidindeki politik ... telafi edilmesi imkansız hale getirmeye çalışıyor"
✓ KAMU İŞÇİLERİ TÜRK-İŞ ENGELİNİ AŞAMADI
"İşçiler, güçlerinin sözleşmelere yansıması ... nasıl oluyor da üç beş sendikacının iki dudağının arasından çıkan karara boyun eğiyorlar"
✓ DİSK ÖRGÜTLENMELİDİR AMA NASIL?
✓ ESENYURT SÖZLEŞMESİ
Yerel yönetimlerde işçi denetimi yolunda ...
✓ ABD DESTEĞİNİ ELDE ETMENİN 12 KURALI
Pentagon yayını Military Review'dan
✓ KAMU ÇALIŞANLARINDA MARATON BİTMEDİ
✓ İŞYERLERİNDEN HABERLER:
Şişe Cam'da İşgal, Kazlıçeşme, Gedikpaşa kundura ... Tekstil, İst. Üniversitesi, KİLSAN, Zeytinburnu Belediyesi, ETİBANK, Samek, Tes-İş 5 nolu şube delege seçimleri

ABD DESTEKLİ DEVLET TERÖRÜ
Türkiye ile ABD arasındaki ilişkiler stratejik bir boyut kazanırken, Amerikalılar, devlet terörünün kirli savaşa dönüşmesinde aktif bir zorlayıcı ve örgütleyici olarak rol alıyorlar.

Prof. Kazım İsmail Gürkan Caddesi Hüdaverdi Ap. No: 3/5 Cağaloğlu - İSTANBUL Tel - Fax: 528 18 73

28. SAYI ÇIKTI

CUMHURİYET'E AÇIK MEKTUP

Bizler Basın-İş Sendikası İst. Şb Temsilciler Meclisi olarak, Cumhuriyet Gazetesi'ni son zamanlarda olumsuzluğun da ötesinde artık açıkça saldırı ... emek ve emekçi düşmanlığından dolayı kamuoyu ... reğini hissettik. Şube Temsilciler Meclisi'mizin bu açık mektubuna muhatap olmak için Cumhuriyet gazetesi yönetimi olarak neler yaptınız, birlikte hatırlayalım.

GAMEDA'nın son yönetimini Tercüman'ın geri çekilmesiyle Milliyet'in desteğinde siz belirlediniz. Sizin göreve getirdiğiniz ekip işbaşı yapar yapmaz iş yerinde sendikal örgütlülük üzerinde terör estirmeye başladı.

Cumhuriyet olarak çok mu aradınız bu yöneticileri bulmak için? Çalışana saygınız bu mu? Sendikal haklardan anladığınız bu mu?

Bir gazete bir taraftan işçi düşmanı siyasi iktidara karşı "sen işçi haklarını budadın, işçilere baskı uyguluyorsun, işçileri açlığa, yoksulluğa mahkum ediyorsun, gelir dağılımını çalışanlar aleyhinde tamamen bozdun. Taşeronlaştırma gibi sosyal devlet anlayışına uymayan uygulamaları bizzat yazacak, kendi pratiğinde ise tam da eleştirdiği bu uygulamaları daha da katmerlisi ile uygulayacak.

Sizlere bu açık mektubu ilettiğimiz andan itibaren GAMEDA'dan artık tek bir kişi bile atılırsa, tüm sendikal baskı ve sindirme faaliyetlerine derhal son verilmezse tüm Türkiye çapında Cumhuriyet gazetesini kamuoyuna teşhir edeceğimizi bilmenizi isteriz.

Basın-İş Sendikası İst. Şubesi Temsilciler Meclisi

...GAL VE SEÇİM

(...ı 1'de)

... patron, büyük patronunun ... tekrarlıyor.

...e seçim. Silahla oy pusulası. ...toplumsal uzlaşma. Burjuva...silah, şiddet ile demokrasi ic...

... iktidar, toplu sözleşmelerin...enmeyi çözmek için sokakta ...pan yüzbinlerce işçiye toplu ... yanıt verdi; şimdi seçim san...k polis kasklarını kullanacak. ...klarından çıkan oy pusulaları ...krasi" getirecek, copunu sal...lemokratik haklar" bahşede...

Devlet Kürt sorunundaki kilitlenmeyi çözmek için dağdan inenlerle kentlerdeki sokaklarda intifada (referandum!) yapan onbinlerce Kürt'e önce Diyarbakır'da şimdi Harkuri ve Durji yöresindeki dağlarda askeri operasyonlarla yanıt verme peşinde. Kürtlere "özgürlük", özel tim- korucu çeteleri ve işgal orduları "güvencesi" altında verilmiş olacak!

Polis kasklarında ve dağ komandosu miğferlerinde sunulan demokrasi ve özgürlük çiçekleri, Mahmutpaşa'da satılan naylondan mamul, pis renkli, iğrenç, taklit çiçeklerden başka neye benzeyebilir??

Sınıfsal kriz devlet terörüyle, ulusal kriz devlet işgaliyle çözülmek isteniyor. Devletin infazlı ve işgalci terörü, siyasi iktidarın seçim zaferi ile taçlandırılabilecek mi? Bu koşullardaki bir seçim, pisliık üzerine dikilen bir tüy olmaz mı?

*

Bush'un ziyaretinden sonra, 28 Temmuz'da, Özal "gerekirse gidip inlerinde vururuz" demişti...

Ankara'daki Özal-Bush görüşmesinde "PKK sorunu"nun ele alındığı Başbakan Yılmaz tarafından daha önce açıklanmıştı. 5 Ağustos sabahı Güney Kürdistan'daki PKK kamplarına karşı TC'ye ait savaş uçakları tarafından, "ortada sınır filan kalmadı" gerekçesiyle birlikte yine de tuhaf biçimde "sınır ötesi" olarak adlandırılan bir askeri harekat başlattı. Bu, ABD'nin Ortadoğu'yu işgal planı çerçevesini kırmamakla koşullu TC'nin, Kürdistan'ın yeni bir parçasını işgal girişimi oldu. Halen Birleşmiş Milletler bayrağı ile Kuzey Irak'taki Kürt bölgelerini işgal altında tutan ABD ordusunun yanıbaşında şimdi "hareket halinde"ki TC ordusu var. PKK kampları yanısıra Kürt köyleri ve yerleşim birimleri bombalanıyor. Şimdilik, kaç kadın ve çocuğun öldüğü bilinmiyor.

İnkar edildiğine bakmayın: ABD uydularının gösterdiği hedefleri vuran Çekiç Güç şimdi tam da görev başında

Bölgedeki Kürtlerin "hamisi" kesilen, Kürdistan'a Bushistan dedirten ABD, ve onunla birlikte İngiltere, Fransa gibi ülkeler, Çekiç Gücün işlevini yerine getiren son işgal girişimini sessizce onaylıyorlar.

Çünkü, TC bakımından kısa dönemde Pkk'ya darbe vurmak olarak beliren harekatın uzun dönemli amaçlarından biri de Irak ve belki de İran "sınırlarında" insandan arındırılmış bir tampon bölge oluşturmak. (Bu, İsrail'in Filistin gerillalarını etkisizleştirmek için başvurduğu çözümün bir benzeridir.) Böylelikle ABD'ye bağlı kurulması düşünülen (ya da fiilen kurulmakta olan) "özerk Kürt bölgesi" ile arasına fiziksel bir engel konulunca, TC'nin Kürdistan'a yönelik "ezeli itirazı" da azalmış olacak. ABD'nin ve diğerlerinin onayı, TC'nin ikna edilmesi hesabında yatıyor. ABD'nin, dolayısıyla Türkiye'nin destek ve koruyuculuğuna resmen talip olan bir kısım Kürt liderliği de, harekata olan cılız itirazlarını, yerleşim yerleri boşaltılana dek ateşkes sağlanması önerileriyle sınırlı tutuyorlar.

Örgütleniş ve planlama açısından 1974 Kıbrıs harekatıyla karşılaştırılan son işgal girişimi harekatının PKK varlığını Güney Kürdistan'dan tümüyle yoketmeyi amaçladığı açıklanırken, Diyarbakır'daki son cenaze töreninde olduğu gibi, PKK bayraklarıyla yürüyen kitlelerin Türkiye Kürdistanı'ndaki sokakları "aşındırdığı" gerçeği, başlangıçta, bilinçli olarak ihmal edilmiş görünüyor.

Ama bu görüntü, Kürt çözümündeki sonraki adımları gizlemeye yetmiyor. Çünkü PKK'nın asıl üslerinin "orada" değil "burada" olduğunu elbette Özal da biliyor. PKK'ya güneyde vurulan darbeyle askeri örgütlenmesine ve lojistik kanallarına ağır hasarlar verilmiş olabilir, Ancak PKK'nın gerçek siyasi gücü kuzeydeki topraklarda; savaş uçakları, Diyarbakır kahvelerini, Nusaybin sokaklarını ne zaman bombalayacak? PKK'nın saflarına katılıp katılmamayı dikkate alma gibi bir sorunu ve sorumluluğu olmayan Kürtlerin çoğu bile, devletin şiddet ve baskısından kaynaklanan bir "devlete karşı olma" zorunluluğuyla, PKK'lılardan farksız bir hedef haline gelmiyorlar mı?

"Apo"nun, kendisine en büyük desteğin güvenlik güçlerinin baskısından geldiği saptaması, bütün bu olup bitenlerle biraz daha fazla doğrulanmış olmuyor mu?

Kontr-gerilla'nın "burada" gerilla karşısındaki çaresizliğini işgal ordusu "orada" hangi ölçüde aşabilir? Çoğu kez askeri zaferlerin siyasi yenilgileri gizleyemediği görülmemiş midir?

İşbaşındaki hükümet, şimdilik bunları kabul etmek istemiyor gibi bir görüntü verse de, aslında, "fena halde" farkındadır. Bush ile Özal arasındaki mutabakatta, PKK konusundaki bu tür bir "çözüm"ün yanısıra, Türkiye'deki Kürtlerin daha fazla kültürel haklara sahip olması şeklinde bir rüşvetten söz edilmediğini kim ileri sürebilir? Güneydeki Bushistan'ın kuzeye Özalistan olarak uzanması teklifini hangi (Amerikan) milliyetçisi devlet başkanı geri çevirebilir?

Muhtemelen, Diyarbakır'daki kitle pasifikasyonu bir işgal "zaferi" ile tamamlandıktan sonra, Özal'ın Kürt reformunda açılmayan sayfalar da açılabilecektir. Hele bir de seçim ve Kürt oyları hesaba katıldığında, işgalin döktüğü kanlar, reform rüzgarları ile kurutulmak istenecektir. Öte yanda, elbette orada ve burada, reformun pis renkli naylon çiçekleri karşısında, dökülen kanların özgürlük çiçeklerini suladığı da dehşetle farkedilecektir.

Hesap açıktır: bir yandan ABD ve "Batı Dünyası" ile öte yandan Suriye ve İran ile, bu arada bazı Kürt liderlikleri ile yapılan "pazarlıklar"la PKK'nın önce askeri gücü etkisizleştirilmek, sonra da Kürt reformu teraneleriyle Kürt direnişini siyasi hedeflerinden soyutlamak amaçlanmaktadır. Özal şimdi "beş" isteyene ateş açıyor, sonra "iki" verecek midir? Verecekse eğer, bunun bile "beş" isteyen gerilla için bir kazanım olduğunu gizleyebilecek midir?

*

Farklı yönleri bariz olan benzer bir çözüm Batı yakasında da eş zamanlı olarak yaşanıyor. "Beş" isteyen toplu-ca imha ediliyor, "iki" isteyenlerin sokaklarda başlattığı seçim sandıklarda boğulmak isteniyor.

İşgal girişimi ile erken seçim önerisinin zamandaşlığı aşikar. Kıbrıs savaşını seçim sandığında siyasi zafere dönüştürme hesabındaki Ecevit'in başarısı ölçüsünde, Yılmaz da bir başarı peşinde koşuyor.

Özal-Yılmaz, bilinen taktikleriyle hükümet politikalarını devlet politikası kılarak, güç topluyor. PKK operasyonu ile diğer devlet partilerini etkisiz kılıyor. ABD'nin tuttuğu bu devlet politikası şemsiyesi ile SHP'nin ve DYP'nin de onayını alarak seçime girmiş oluyor. Milli birlik-beraberlik yaveleri, toplumsal uzlaşma sosu ile lezzetlendirilerek, emekçi kitlelerin sessiz onayı alınmak isteniyor. Savaş halindeki bir hükümetin, ekonomideki başarısızlığının gözardı edileceği, savaş sonrası seçim oyunu ile getirilen "barış" sayesinde emekçilerin "demokrasi" içinde yaşayacağı vaadediliyor. Direnmemek ve kölece boyun eğmek koşuluyla.. Direnenler, Paşabahçe işgalinde olduğu gibi, "tecziye" ediliyor. Ama başka seçenek de sunulmuyor. Direnmeyen zaten işinden gücünden oluyor, direnen yine işinden gücünden oluyor. Ama direnen, karşı çıkanlar varoldukça, siyasi iktidar daha ürkekleşiyor, ürkekleşmek zorunda.. Hükümet, her muharebede bir ateşkes isteyen korkak kurmay heyeti gibi davranmaya mecbur.

Hükümetin Doğu ve Batı'daki meydan savaşının stratejik hedefleri aynı, taktik silahları farklı.

Hükümet PKK ile savaşı, Diyarbakır'da sürdürebilecek mi? Savaştığı seçmenlerden hangi yüzle oy isteyecek? Aynı ordular, Olağanüstü Hal bölgesinden Olağanüstü Hal şehri İstanbul cephesine getirilen "Vali Paşa" komutasında, huzuru ve sükunu ne ölçüsünde sağlayacak? Paşabahçe'de yaptığı gibi mi? Bir ay önce cinayetleri gördük. Yeni cinayetler görmeye devam edecek miyiz?

Kürt bölgelerinin işgalinin ucundaki Kürt reformu rüşvetini, işçi bölgelerinin işgalini sandıklı seçim rüşveti ile mi tamamlayacak? Kürtlere, reform ile "özgürlük", Türklere seçim ile "demokrasi" mi gelecek?

12 Temmuz tarihli gazetemizin manşetinde şunları söylemiştik:

"Ağır bir ekonomik ve toplumsal krizin içine yuvarlanan egemen sınıflar, yüzünü yeniledikleri ANAP hükümetiyle erken seçim manevrasına girdiler. Halk hangi partiyi seçerse seçsin, egemen sınıflar gidilecek yolu seçmiş bulunuyor. Seçtikleri yol, sivil diktatörlüğü, azınlık hükümetlerini kurumlaştırmak ve bununla, bir kaç aydır ağızlarından düşürmedikleri 'istikrar tedbirleri'ni, yani işsizliği, pahalılığı bir kaç kat artıran düzenlemeleri yürürlüğe koymaktır. Yeni ANAP hükümeti ve erken seçimle, her türlü meşruiyetini bütünüyle yitiren iktidara karşı gerçek bir seçimin eşiğine doğru ilerleyen işçilerin, memurların, yoksul halkın zihinlerini bulandırmayı, bulanık suda balık avlamayı hedefliyorlar. Emekçilerin seçimi yeni hükümetten de, erken seçim kararından da önce başladı. Hak ve özgürlük istemiyle sokaklara dökülen emekçiler, Demokratik Türkiye'yi eylem alanlarında, üretimden gelen güçleriyle yeşertiyorlar. Asıl doğru ve halkın çıkarına uygun olan, demokrasiden yana olanların umut bağlaması gereken, işte sokakta yapılan bu seçimdir."

Sokakta yapılan seçimin sonuçları açıklanmadı, çünkü bitmedi ve elbette kısa sürede bitmesi de beklenmemeli. Ama şurası bilinmeli ki, bu sokak seçimi sürdüğü ve bunun seçmenlerinin katılımı arttığı ölçüde, sandıktaki diğer seçimle düşünülen hesaplar öksüzleşecek. Kasım'da seçim belki yapılacak, belki yapılmayacak; ama işçilerin, emekçilerin, Kürtlerin sokaktaki, dağdaki seçimleri sürecek, sürmeli...

...KOÇ'UN MEKTUP HAREKATI

(...ı 1'de)

...K Başkanı Kenan Evren'e ...i. "Anarşistlerin" hemen ce...lmasını, militan sendikacılı...leyecek yasaların çıkarılma... Turgut Özal'ın siyasi ikbali...ellenmemesini istedi. Dedik...ine getirildi; Koç karlarını ...şirketlerine şirket kataraken, ...yoksullaştılar, gelir dağılımın...rum büyüdü, işsizlik tırman...

...i Efendi öyle kolay kolay ... yazmaz. 1980'de generallerle ...laşırken şimdi, naçiz talimat...eni dünya düzeninin emirerle...nderiyor. "İstikrarı sağlayın, ... koruyun, soygunları önleyin" ...nönü ve Demirel'e de kendi...izla zorluk çıkarmamalarını ...or: Sermayenin çıkarlarının ...liğini destekleyin, işten çıkar... engellemek için çaba göster...diyor. Koç'a bakılırsa, sanayi... yanında işçilerin durumu ga...ama durmuyorlar yüksek üc...yorlar, sendikalar da onlara ...e girişiyorlar. Lüzumsuz ... yaparak sanayicileri mağdur ...ar. İşçiler işten atılıp çoluk ço...kalmazlarsa sanayi de memle...batacak!

...bi Efendi'nin yazdıkları 90'lık ...yarın sayıklamaları değil, en ... mektup yazdığı şahsiyetler ...düşünmüyorlar. Koç'un mek...ıda yazdıkları ise insanın aklı...arıları getiriyor:

..., işçilerden sendikalardan şi...ediyor, lüzumsuz grevlerden ... ücretlerden sözediyor. Yoksa ...nda bir azalma mı var?

...m bildiğimiz, başta Koç ol...ere tekellerin geçen yılki kar...az yüzde 100 artmış. Tek başı...bi Koç'un karı 140 milyar lira. ...e son aylarda bu karda birkaç ...luk bir düşüş olmuştur.

...ç, sendikacılardan da şikayet ... işçilere uyup yüksek ücret istiyorlar diye. Koç'un işyerlerinin hemen hepsinde Türk Metal örgütlü. Yoksa son zamanlarda Mustafa Özbek'le dostluklarında bir sorun mu çıktı?

1990'ın son aylarında Koç şirketlerinden binlerce işçi sendikanın da işbirliğiyle atıldı, toplu sözleşmeler grev ertelemelerinden bir gün önce sessiz sedasız imzalandı. Bu arada Türk Metal Koç fabrikalarındaki temsilcilik odalarını Koç malları satılan birer süpermarkete dönüştürdü. Böyle sendikacılardan şikayet etmek nankörlük olacağına göre Koç'un isteği tüm sendikacıların Türk Metal'i örnek alması, mücadele etmek isteyen işçileri devletten ve işverenlerden önce durdurması. Bu arada kendisini de sendikayla birlikte yeni işten atma listeleri hazırlıyor.

-Evine hırsız mı girdi ki, büyük kentlerdeki soygunları önleyin diye bağırıyor? Yoksa devlet terörünün daha da artırılarak "lüzumsuz grev-fabrika işgali" yapan işçilere kadar yaygınlaştırılmasını mı istiyor?

-Yüksek ücretler yüzünden sanayi batıyor, memleket kalkınması elden gidiyor, diye feryat ediyor. Yıllarca kendi fabrikalarına sudan ucuz girdi sağlayan KİT'lerin parça parça satılıp kapatılmasına, uluslararası tekellerin çıkarları için yurtdışından kömür, fosfat, bakır, demir satın alınmasına mı sinirleniyor?

Hayır bunlara birşey dediği yok. KİT'lerin kapatılmasından, buradaki işçilerin işten atılmasından, maden ithalatının yanısıra peynirden kedi mamasına herşeyin ithalatının sürmesinden yana. Çünkü Koç çıkarlarını emperyalizmin belirlediği bu yeni işbölümüyle birleştirmiş; kalkınma derken gerçekten sanayileşmeyi değil bu çıkarla bütünleşmiş tekellerin kalkınmasını kastediyor, bunun önüne çıkabilecek herkesi can düşmanı ilan ediyor. Bu düzen işlemezse karları istedikleri gibi artamayacak, "batmak" dedikleri o işte.

SHP: Kurultaylar Neyi Değiştiriyor?

(Baştarafı 1'de)

SHP'de neyin nasıl değiştiğini söyleyebilmek için SHP'nin "ne" olduğuna bir bakmak gerekiyor.

Kendilerine bakılırsa, SHP, "emekten yana, emekçi ağırlıklı" bir parti; partinin siyasal hedefi ise, "12 Eylül'ün yol açtığı yasaklar Türkiye'sini demokratik bir ülkeye dönüştürme".

İnsanların olduğu gibi, siyasi örgütlerin de "kendileri hakkındaki fikirleri" çoğunlukla pek birşey ifade etmiyor. SHP sözkonusu olduğunda bu özellikle böyle.

Geçtiğimiz 5-6 yıl içinde, gerek dünyada ve gereksede buna bağlı olarak Türkiye'de bir dizi değişiklik yaşanıyor. Emperyalizm, "Hür Dünya-Komünizm" karşılığına dayanan eski uluslararası egemenlik stratejisini, "demokratik rejimler-terörizm" karşıtlığına dayanan yeni bir uluslararası egemenlik stratejisiyle değiştiriyor. Bu yeni stratejinin adına "Yeni Dünya Düzeni" deniliyor.

ABD'nin müttefiklerinin, yani emperyalizmin sömürgelerinin, bu yeni strateji gereğince, "demokratik"leştirilmesi gerekiyor. Tabii bu, bizim bildiğimiz anlamda emekçi halkın hak ve özgürlüklerinin esas alındığı bir "demokrasi" değil; emperyalizmin sömürüsünü ve uluslararası egemenliğini yoğunlaştırmasını, yaygınlaştırmasını ve güvence altına almasını kolaylaştıracak bir "haklar ve özgürlükler/yasaklar ve sınırlamalar" düzeni!

ABD emperyalizmine sıkı bir sömürgecilik bağıyla bağlı olan Türkiye de bu "değişim"den etkileniyor. Bir süredir Türkiye, demokratik vasfı kazanmak uğruna, "yapısal değişim" olarak gösterilen biçimsel değişiklikleri yaşıyor. "Düzeni" sağlamada vazgeçilmez kabul edilen yasalardan bir kısmı (141-142) törenle kaldırılıyor. Böylece T.C.'nin "Batılı, demokratik" bir ülke olduğu dünyaya ilan ediliyor. Bu "köklü değişiklik" başka bir yasanın, bu günlerde haklı olarak "Devlet Terörü Yasası" adıyla anılan yasaya eklenen bir maddeyle yapılıyor.

"Yapısal değişiklik"ler bununla bitmiyor, Türkiye Devlet Terörü Yasası eşliğinde sivil bir diktatörlüğe doğru dolu dizgin ilerliyor.

Konumuz açısından bu "değişim", parlamento ve parlamenter siyaset üzerindeki etkileriyle anlam kazanıyor. Çünkü SHP bir parlamenter muhalefet partisi; parlamentodaki ana muhalefet partisi.

"Degişim", parlamentoyu, siyasal karar ve denetim süreçlerinde devre dışı bırakıyor. Parlamenterlerin görevi, önlerine geleni onaylamaktan ve gerisine karışmamaktan ibaret. Parlamentonun işlevi yalnızca "hukuki" yollarla düzenlenmiyor. Devlet Terörü de pabuççu muştası vazifesiyle düzenleme sürecine katılıyor. Devlet, terörünü, halkın temsilciliğini üslenmeye kalkışan parlementerlere dek uzatabileceğini, Vedat Aydın'ın cenaze töreninde bir güzel gösteriyor.

Tabi bu da yetmiyor, parlamenter partilerin kendilerine "çeki-düzen" vermeleri ve kendi yapılarını parlamentonun yeni sınırlarına uyarlamaları gerekiyor.

Bu uyarlamanın ilk koşulu, Yeni Dünya Düzeni'nin Türkiye'ye dayattığı koşulları, siyasal programın temel unsurları arasına kalmak. Eğer SHP'nin sözüne kanarsak, böylesi bir şey akıl dışı. Çünkü SHP sözcülerine bakılırsa, SHP emekten yana ve emekçi ağırlıklı bir parti ve üstüne üstlük de 12 Eylül'ün yasaklar Türkiye'sini demokratik bir ülkeye dönüştürmeyi hedefliyor. Oysa Yeni Dünya Düzeni, emperyalizmin denetimi dışına çıkan ülkeleri yakıp, yıkıp, açlığa mahkum edip hizaya getirmeyi öngörüyor; emekçi halkların emperyalizmin sömürü düzenine karşı direnme araçlarının ellerinden alınmasını zorluyor. Böyle bir düzenin Türkiye'ye dayattığı koşulları SHP sözcülerinin anlattıkları partinin programının temeli haline getirmesi imkansız olmalı. Oysa hiç de böyle değil. İmkansız gerçek oluyor, SHP "değişiyor", yani dünyadaki ve Türkiye'deki değişime ayak uyduruyor, yani sivil diktatörlüğün "kurum ve kuralları" ile uyum içinde çalışabilecek bir parti olmak için gerekli değişiklikleri yapıyor. Böyle bir şey nedenmi olabiliyor? Basit, SHP, kendi sözcülerinin sözünü ettiği türden bir parti değil de ondan! Peki nasıl mı oluyor? Hepimizin gözleri önünde, şu "parti içi demokrasinin göstergesi" sayılan günaşırı kurultaylarla yüze vuran parti içi çalkantılar arasında!

SHP, sözcülerinin anlattığından farklı bir parti ise nasıl bir parti?

Bu soruyu yanıtlamak için bugüne kadar SHP'nin sergilediği politikalara bir bakmak gerek:

Bugün Türkiye'de emekçilerin yaşamını yakından etkileyen, demokrasi sorununun en yakıcı gündemini oluşturan üç sorun var: Ekonomik kriz, demokratik haklar mücadelesine konulan yasaklar, baskılar ve Kürt sorunu...

Çok yazıldı, söylendi ama tekrarlamakta fayda olduğu kesin; SHP Kürt halkının mücadelesine bakışında özü itibariyle diğerlerinden farklı değil. SS Kararnamelerinin çıkarılmasına SHP'nin verdiği onay belleklerde taptaze duruyor. "Ayaklanmaları Bastırma El Kitabı"nın satır satır uygulanması karşısında SHP'nin tepkisi kopkoyu bir suskunluk oldu. Düne kadar aynı parti içinde yeraldıkları HEP il başkanı kaçırılıyor, öldürülüyor, SHP susuyor. Yine mecliste aynı sıraları paylaştıkları HEP milletvekilleri ölesiye dövülüyor, aşağılanıyor SHP yine susuyor. Aynı sıralarda kendi partisinin bir belediye meclisi üyesi kontr-gerilla tarafından öldürülüyor SHP hiç birşey olmamış gibi davranıyor. DPT ve DİE'nin rakamlarını küçük bir kitapçığa yığıp üzerine "Kürt Raporu" yazmakla Kürt sorununa çözüm getirdiği havasını veriyor. Bu kayıtsız tavrı ile SHP'nin yapılan herşeyi onayladığını söylemek kesinlikle abartma değil.

SHP yöneticileri daha demokratik bir Türkiye'yi yalnız kendilerinin yaratabileceğini ısrarla ileri sürüyorlar. Oysa SHP sivil diktatörlüğün kurumlaştırılmasının yasal dayanaklarının oluşturulmasına yönelik düzenlemeleri onaylamaktan asla geri durmuyor. İşte Sansür-Sürgün kararnamesi, işte Devlet Terörü Yasası...CHP'nin eski içişleri bakanı ve SHP grup başkan vekili H.Fehmi Güneş, sivil faşist teröre destek veren Demirel'in "bana sağcılar suç işliyor dedirtemezsiniz" biçimindeki sözlerini güncelleştirerek tekrarlıyor, " Bana devlet terör yapıyor dedirtemezsiniz" diyor.

"Demokrasi şampiyonu" SHP, parti içi mücadelelerde de çok "demokrat" (!). Emekçilerin hak ve özgürlükler mücadelesiyle yerel örgütler düzeyinden ilişki kurma yönündeki her eğilim "elbirliğiye" bastırılıyor. Halkın demokratik hak ve özgürlük istemlerinin "partiye sızmasını" önlemek için elinden geleni yapıyor SHP yöneticileri. Partinin tüm kodamanlarını İstanbul il kongresinde yanyana getiren motif, "parti dışı solun partiden temizlenmesi" oldu. Elbette bu "parti dışı sol"un sosyal demokrasinin dışında, devrimci-demokratik bir niteliğe sahip olmadığı ortada. Ama, bu unsurların bir kısmının (belki geçmişlerinden getirdikleri vicdan yükünün etkisi altında) demokratik toplumsal muhalefetle kısmi bir dayanışmaya meyletmesi SHP'nin tüm hiziplerince "ortak bir tehlike" olarak karşılanıyor.

Ekonomi alanında, SHP'nin kimin yanında olduğu ise daha da açık görülüyor. Siyaset yapması yasak derneklerden TÜSİAD iktidar taliplerinin önüne dosyasını koyuyor ve "iktidar yürüyüşünü" zaferle tamamlamasının temel koşulunu bu dosyayı sadakatle uygulamakta gören SHP, kendisinin patronların isteklerine karşı ne kadar duyarlı olduğunu göstermek için çırpınıyor. Daha bir kaç gün önce Vehbi Koç İnönü'ye işten çıkarmalara karşı çıkmaması için mektup gönderiyor, İnönü "gereğini yaparız" yollu bir yanıt vermekte gecikmiyor...

Kısacası sözcülerinin iddialarının aksine SHP, düzenin temel eğilimlerini sıkı sıkıya benimsemeyi ilke haline getirmiş bir parti. "Emekten yana, emekçi ağırlıklı" bir parti değil, düzen partisi!

Her düzen partisin başına gelen SHP'nin de başında. Düzenin bugünkü temel siyasal eğilimi sivil diktatörlüğün kurumlaşması. Bu sürece düzen partilerinin direnmemesi, ayak uydurması zorunlu... SHP de bu sürece ayak uyduruyor. Nasıl mı?

Aslında bu soruya, yukarıda SHP'nin "ne olduğunu" anlatırken kısmen yanıt verdik. Ancak bazı şeyleri eklememiz gerekiyor.

Uzunca bir süredir SHP'nin değişim sancıları çektiği söylenip duruyor. Hizipler birbirleriyle kapışıyor; parti içinde çifte genel merkez kuruluyor; yerel örgütler düzeyinde muharebeler yaşanıyor vs... Bütün bunlar partinin dinamizminin, halkla kurduğu yakın ilişkinin nişaneleriymiş gibi gösterilmek isteniyor. Ve geniş yığınlarda, SHP'nin demokrasi, ulusal bağımsızlık gibi sorunlara daha etkin bir müdahalede bulunmasının yollarının arandığı izlenimi yaratılmaya çalışılıyor. "Yenileşme", "değişim", "güçlü liderlik" gibi aslında kendi başına hiç bir anlam taşımayan motifler sanki böylesi bir tartışmanın parçalarıymış gibi gösterilmeye çalışılıyor.

Son kurultay'da da bu tür bir değişimin kavgasının yaşandığı izlenimi yaratılmaya çalışıldı. İnönü kazanınca da SHP'de beklenen değişimin gerçekleşmediği fikri yayılmaya başlandı. Oysa SHP'deki değişimi, şu yada bu ekibin parti yönetimine gelmesiyle sınırlamak yanlış. SHP gerçekten de bir değişim yaşıyor. Ancak bu değişim kendisini partiyi yöneten ekipteki değişikliklerde ifade etmiyor. İnönü'nün kurultayda söylediği gibi, "programlar açısından temel bir farklılık yok, çatışma, kimin daha iyi uygulayacağı konusunda." Ve değişim, demokrasi, ulusal bağımsızlık sorunlarına daha etkin ve emekten yana bir müdahalede bulunmanın araçlarını yaratmayı hedefleyen bir değişim değil. İktidarı almanın, yani büyük sermayenin ve emperyalizmin desteğini almanın koşullarını sağlamayı hedefleyen bir değişim. Öyleyse SHP'de neyin değiştiğini izlemek istiyorsanız, öncelikle bakılacak yer, değişen ekipler yada, partinin demokrasi mücadelesine katkı düzeyi değil, emperyalistlerin ve büyük sermaye çevrelerinin düzen partilerine iktidar programı olarak dayattıkları istemlere verilen karşılıklardaki "değişim" olmalı. Bu bakımdan SHP'nin her geçen gün daha büyük bir "gelişme" gösterdiği ise ortada. Yine değişimin izleneceği bir başka alan, partinin emekçi halk sınıflarıyla kendi arasına kurduğu örgütsel setlerin yükselişi olmalı. Son bir kaç yıldır, (sivil diktatörlük eğiliminin açıkça ortaya çıkmasından bu yana) SHP'nin emekçilerle kendi arasına kurduğu setleri yükseltmenin, partideki tüm hiziplerin ortak politikası olduğu açıkça görülüyor. Kurultay süreçleri ise halkın demokratik hak ve özgürlük istemlerinin parti saflarına "sızmasını" (yerel düzeylerden başlayarak) önleyecek mekanizmaları kurmanın bir aracı olarak kullanıldığı görülmektedir. SHP'nin son kurultayı da bu bakımdan değerlendirilmeyi gerektirmektedir.

KİTLE DİRENİŞİNİ KAVRAMANIN YOLU: KAVGAYI HER ZAMAN, EN ÖNDE KARŞILAMAK!

(Baştarafı 1'de)

direnişlerin kazanımları ne ölçüde devralınabilir ne ölçüde aşılabilir [illegible] Emekçi halk hareketlerinin, sınıf mücadelesinin kazanımlarını tüm yönle[illegible]riyle kendilerine maledebilmesi için, etkin ve yakın bir dayanışmanın, örgütsel birliğin, kaynaşmanın, devrimci örgütlenmelerin kitle hareketiy[illegible] sarmalanmasının gerektiği ortada.

Ama başka birşey daha ortada, işçiler, kitlesel muhalefetin olanakların[illegible] kavramak ve hayata geçirmek açısından "devrimciler"den daha yetenekli[illegible]er. Düzenin yoğun terörü, devrimcilerin kitle muhalefetinin olanakların[illegible] görmelerini engelliyor; gözlerini, hatta basiretlerini bağlıyor. İşçilerin ki[illegible]lesel eylem dalgasının her yükselişinde devrimciler ya tümüyle ya da önem[illegible]li ölçüde hazırlıksız yakalanıyorlar. Ve direniş başladıktan sonra yapabile[illegible]cekleri tek şey "dayanışma"yı örgütlemek oluyor, mücadelenin kendisin[illegible] değil...

Egemen sınıflar saldırıyor, daha da saldıracak...

Emekçiler saldırıya uğradıklarında can havliyle direniyorlar, daha da di[illegible]renecekler...Dün Zonguldak'ta, bugün Paşabahçe'de olduğu gibi...

Devrimcilik, yarının Zonguldak'ının, Paşabahçe'sinin neresi olacağı[illegible] doğru olarak tahmin etmek ve oraya yığınak yapmak değil... Devrimcilik Zonguldakları, Paşabahçeleri aşarak yaratmaktır...Kıvılcımını çakma[illegible] örgütlemek ve daha önceki direnişlerde aşılamayanı aşmasını sağlayaca[illegible] bir rotaya sokmaktır.

Egemenler saldırıyor, emekçilere direnmekten başka bir yol bırakma[illegible]macasına saldıracak... Devrimcilik, saldırıya uğrayan halkın en önünde di[illegible]renmektir... Kavgaya en önce başlamak, saldırıyı en önde göğüslemektir. Devrimcinin, halka yöneltilen saldırı karşısında direnmemesinin, direni[illegible] örgütlememesinin mazereti yoktur, olamaz!

Deri İşkolunda

(Baştarafı 3'te)

28 gün sonra, 5.8.1991' de işçilerin Deri-İş'e de danışarak direnişe son verdiklerinde, 57 işçinin yeniden işe alınmaları gerçekleşmedi. Buna rağmen, direniş deri işçisinin içinde bulunduğu zor koşulları göz önüne alındığın da küçümsenmeyecek kazanımlar elde etmiştir. Öncelikle deri patronlarının, Deri-İş ile toplu sözleşme imzalamaları noktasına gelmelerinde Derkon işçilerinin Deri Patronlarının gözünü korkutan kararlılıkları önemli bir rol oynamıştır.

Derkon patronu, 57 işçinin kıdem ve ihbar tazminatlarını yeni imzalanan toplu sözleşmedeki ücretler ve sosyal haklar üzerinden ödemeyi kabul etmek zorunda kalmıştır.

Yeniden işçi aldığında, ya da işyerini başka yere taşıyıp yeniden açtığında öncelikle 57 direnişçi işçiyi işe alacağını kabul eden bir protokol imzalamak durumunda kalmıştır.

İlerde bu protokole, Derkon patronunun pek uymayacağını deri işçisi de biliyor. Ama mevcut koşullarda bu bir kazanımdır. Deri Patronları toplu sözleşmeyi imzaladı. Ama sendikasızlaştırma politikalarında değişiklik olacak mı?

DALYAN DERİ

İşte Dalyan Deri'de 5.8.1991 tarihinde yaşananlar. Bilinçli deri işçisi Hasan Karasan, 12 işçinin çalıştığı işyerinde, sendikanın genelde saptadığı çalışma koşullarına uyulmasını istediği için, "ispiyoncu Zeynel usta" tarafından patron Tamer Dalyen'a şikayet ediliyor. Patron da Hasan Karasan'ı ikinci kez işten atıyor. 12 deri işçisi arkadaşlarına sahip çıkıyorlar. Yeniden arkadaşları işe alınana ve işyerinde sendikayla imzalanan toplu sözleşme kurallarına uyulana kadar iş bırakıp, işyerinde direnişe geçiyorlar. Patron polis getirtiyor ve Hasan Karasan gözaltına alınıyor. Kazlı'daki duyarlı işçiler ve sendika destek veriyor. Polis gözaltına aldığı işçiyi bırakıyor.

Hasan Karasan 3 hafta önce iki arkadaşıyla beraber işten atılmış. Dalyan işçisi buna direniyor. Sonuçta patron ikisini geri geri işe almak zorunda kalıyor. Bu arada bir itiş-kakış da olmuş. İşte Tamer Dalyan'ın "işçilerim beni dövdü." diyerek onları mahkemeye vermesi buradan kaynaklanıyor. Biz gittiğimizde, (5.8.1991) ikinci kez atılan arkadaşlarını almak için direniş sürüyordu.

SADECE SENDİKASIZLAŞTIR[illegible] POLİTİKASI MI?

Deri patronları 5.8.1991 tarihinde [illegible] İş'le sözleşmeyi imzalamadan [illegible] 1.8.1991'de Kefalas Deri'de uzun bi[illegible]lantı yaptılar. Toplantı sürerken Kefal[illegible] önünde altı işçi direnişteydi.

Bir gün önce "sigortasız işçi çalı[illegible]yor" ihbarı üzerine işyerlerine gelen [illegible] fettişe sigortasız çalıştırıldıklarını [illegible] dikleri için işten atılmışlardı. Erdoğa[illegible] kin, Ali Şan Kodaş, Bilal Koç, Me[illegible] Danışa, İmam İmre, Niyazi Aysen [illegible] işçilerin tüm suçu, Bakırköy bölges[illegible] gelen müfettişe sigortasız çalıştırıldık[illegible] söylemeleri. Kefalas patronu da "Ben[illegible] fettişin önünde mahçup ettiniz" diyere[illegible] ten atıyor onları.

Biz gittiğimizde, Kefalas'ın önünd[illegible] ri işçilerinin direnişi, içeride de Der[illegible] ronlarının toplantısı sürüyordu. Tüm [illegible] nanlar; sendikasızlaştırma ve toplu iş[illegible] yımı politikalarının daha üst boyutlar[illegible] mandırılacağını göstermektedir. D[illegible] gibi bir kaç olumlu sendika dışında b[illegible] litikalara karşı duyarlı davranan se[illegible] yok. Yaşananalar işçilerin sendikal[illegible] sahip çıktığını gösteriyor. Oysa sendi[illegible] işçilere sahip çıkmıyor. Körfez Krizi'[illegible] bu yana toplu işçi kıyımı 600 bini b[illegible] Cumhuriyet tarihinin en büyük işçi k[illegible] sendikalar tarafından sessizce gerçek[illegible] rilmeye çalışılıyor. Unutmamak gereki[illegible] sendikasızlaştırma ile toplu işçi kıyımı [illegible] likte uygulanan, ancak birlikte uygula[illegible] ğında başarılı olabilecek politikalardı[illegible] yapılarıyla devletçi, uzlaşmacı, işbirli[illegible] sendikaların; devletin ve işverenlerin t[illegible] işçi kıyımı ve sendikasızlaştırma eyle[illegible] rine sessiz kalması şaşırtıcı değil.

İşçiler sendikal bürokrasileri aşmad[illegible] ça, sendikalarında söz ve karar sahibi, i[illegible] dar olmadıkça işçi kıyımı sürecek. Y[illegible] nanlar işçilerin taban örgütlülüklerini k[illegible] di güçleriyle yaratmaları zorunluluğ[illegible] dayatmaktadır. Grevlerde, direnişle[illegible] kendiliğinden, doğal olarak oluşan g[illegible] komitelerini, direniş komitelerini kalıcı[illegible] tırıp, işyeri komite ve konseylerine dön[illegible] türmek yaşamın dayattığı bir görev ola[illegible] önümüzdedir. Bu kalıcılaşmış Komite [illegible] Konsey örgütlenmeleri, patronların h[illegible] türlü saldırılarını boşa çıkarmakta, patro[illegible] ların işbirlikçisi sendikal bürokrasileri a[illegible] makta, sendikalarımızda söz, yetki, kar[illegible] iktidar sahibi olmamızda temel araçlar ol[illegible] caklardır.

Divriği-Hekimhan

(Baştarafı 3'te)

dan önemli bir rol oynayacak. Hatırlanacağı üzere, daha önceki demir çelik grevinde, aynı anda sürmekte olan Hekimhan ve Divriği grevlerine Türk-İş başkanı Şevket Yılmaz müdahalede bulunarak, Hekimhan-Divriği grevlerinin anlaşmayla durdurulmasını sağlayıp, demir çelik işçilerinin parçalanmasını hedeflemişti. Bu sözleşmede de daha sonra, protokolle belirlenen haklar verilmemiş, işçiler Cevher-İş şube örgütlülüğüyle, yargı yollarını zorlayarak kazanmıştı. Faşist Türk Metal yönetiminin Demir Çelik işçilerinin grevini kırma doğrultusundaki saldırılarıda hafızalardaki canlılığını koruyor. Bu defa, değişen bir çok şey olmakla birlikte, farklı biçimler kazanarak ta olsa, gelişebilecek hiç bir müdahale Hekimhan ve Divriği işçilerinin, demir çelik işçileriyle olan dayanışmasını engelleyememelidir.

ÖZAL AVUSTURALYA VE MADENLER

Böylesi bir noktada, Özal'ın Avusturalya'yı da kapsayan gezisi, ABD'nin yeni dünya düzenine entegre olmasının bir parçası olarak karşımıza çıkıyor. Özal'ın Avusturalya'da imzaladığı ticari anlaşmanın en önemli yönünü madencilik oluşturmakta. ABD'nin yeni dünya düzeninde, dünya pazarları yeniden paylaşılıp ve yine ABD tarafından yeniden şekillendirilirken, Pentogon uzmanlarının tanımıyla; "ABD'nin çıkarları için, kendi siyasi kariyerini bile tehlikeye sokmaktan çekinmeyen adam" Özal, yeni dünya düzenine entegre olmanın yollarından birini de madenleri daraltıp, giderek te kapatmakta ve bunun sonucu olarak ta, bu alanlardaki, ülke ihtiyaçlarını da ithalatla karşılamakta buluyor.

Bunun sonucu, metal ve kömür madenlerinin daraltılması, giderek kapatılması ve yoğun bir şekilde işten çıkarmalar olacak. Bu sonucu değiştirmenin tek yolu mücadele etmektir. Bir taraftan sınıfa yönelik böylesi saldırı programları hazırlanırken, işçi arkadaşların bulundukları yerlerden "sözleşmede kömür de isteriz" şeklindeki bir tavır yerine, ayağa kalkmaları gerekiyor. Ayağa kalkmak, istemlerimizi, taleplerimizi almak üzere ayağa kalkmak ve bunun içinde özelleştirmeler, işten çıkarmalar, daraltma ve işyerlerinin kapatılması karşısında ayağa kalkmak ve mücadelemizi sürdürmek tek ama tek yoldur.

Bütün bu programlara karşı bu günden hazırlıklı olmak, saldırıları boşa çıkartmak ve bunun karşısında barikatlar örmek, sınıfın birliğini ve dayanışmasını sağlamaktan, işyerlerindeki örgütlülükleri geliştirip bunuda sendikaya taşımaktan geçiyor. Divriği işçilerinin, yerli-yabancı, Alevi-Sünni ayrımcılığının karşısına çıkarak, sınıfın birliğini ve sınıf çıkarlarını öne çıkarmaları, mücadelenin yükseltilmesiyle, saldırıların boşa çıkarılabilmesiyle doğrudan birbirine bağlı şeylerdir. Sömürünün bizzat kendisi, işyerlerindeki bütün işçileri hedeflerken, ayrımcılık sömürü ve saldırılara daha uygun bir zemin sağlamaktadır.

Hekimhan ve Divriği işçileri için, bu taleplere sahip çıkarak zamanımızı buna ayırıp, işçilerin birliğini sağlamak ve yaşanan olumsuzlukları geliştirip sürdürmekten başka bir yolun olmadığı görülmelidir.

Çorum'da Madenci

(Baştarafı 3'te)

madendeki çalışma şartlarını incelemek için gelen müfettişlerin madenler yerine Hakkı Köse'nin evine gitmeleri ve olumlu rapor hazırlamaları olsa gerek.

Sendikalaşma çalışmaları ilk olarak çavuşlar düzeyinde tartışılırken , arkasından bayramda Zonguldak'a toplu halde giden işçiler Bolu'nun Gerede ilçesinde üyelik başvurusunda bulunuyorlar. Hakkı Köse sendikalaşmayı öğrenince, elebaşı diye belirlediği 4 işçiyi işten atıyor. Küfürlerle herkesi işten attığını söyleyip, işçilerin ocaklardan ayrılıp köylerine dönmelerini istiyor. Buna karşı işçiler, büyük bir kararlılıkla, "ocaklara sendikalı işçiler olarak girinceye kadar, burada direnişimizi sürdüreceğiz" diyorlar. Ve hemen arkasından da kendilerinin "direniş tepesi" dedikleri dağın yolunu tutuyorlar.

İşçiler bir diğer taraftan da "devletin askeri, polisi ve valisi işverenden yana taraf oluyor, ama bize üretenlere karşı tavır alıyorlar. Bu kimin devleti, bu kimin demokrasisi?" diyerek, gerçekte sordukları soruların da yanıtını veriyorlar.

Direnişçi işçiler işletmede çalışmaya devam eden işçileri de bu direnişe katarak, bizzat işletmenin içinde direnişi daha da yükseltmelidirler. İşletmede çalışmaya devam eden işçilerin, işyerinde oluşturacakları bir örgütlülükle, direnişçi işçilerin örgütlülükleri böylesi bir noktada buluş-turulmalıdır.

SAMSUN MADENCİLERİ: "BİZ DİRENİŞ KIRICISI DEĞİLİZ"

Bütün bunların karşısında, Hakkı Köse, madenlerde çalıştırmak üzere işçi aramaya başlayınca, en güzel yanıtı Samsun madencilerinden almıştır. "Şu anda, işçilerini sendikalaştılar diyerek işten atıyorsun, yarın biz de aynı girişimde bulunduğumuzda, bizi de işten atarsın. Biz direniş kırıcısı da değiliz. Oradaki işçileri destekliyoruz. Senin işletmende de çalışmayız" diyerek, sınıf dayanışmasını göstermişlerdir.

Karakaya madencileri "sendikalaşmakla sorunlarımız çözülmüyor, asıl sorunlar sendikalaştıktan sonra başlıyor ve bizler ise, bu konuda yetersiziz" sözlerinin karşılığını ise, içlerinden bir arkadaşları veriyor, "burası acemi ocağı, bu direnişte bir çok şey öğreneceğiz ve bundan sonra da her şeyde ustalaşacağız".

Çevreden yardım toplamak için komiteler oluşturan ve geceleri ellerinde taşlarıyla nöbet bekleyen madenciler, kendilerine yapılan hiç bir haksızlığı unutmayacaklarını anlatıyorlar. Ve direnişlerini, oyunlarla, türkülerle süsleyerek sürdürüyorlar.

Ve bir kez daha maden işçisi diyor ki; "artık çocuklarımıza yalnızca maden işçiliğini miras bırakmayacağız. Eğer bizim çocuklarımız da madenci olacaksa, onurlu bir direniş geleneği bırakacağız. Çocuklarımız, ilk önce madenciliği değil, direnmeyi ve onur mücadelesi vermeyi öğrenecek".

Japon Sendika Modeli

(Baştarafı 5'de)

dırıya uğradığı Türkiye gibi bir ülkede bu model nasıl uygulanacak? Zonguldak ya da Paşabahçe işçileri çalıştıkları işyerleri "zarar edecek" diye yıllarca ücret almadan mı çalışacaklar yoksa çalışma sürelerini örneğin günde 20 saate çıkarmak mı gerekecek? Bu kölelik şartlarını kabul etmeyip direndiklerinde ise işverenlerden önce başını Laspetkim-İş yöneticilerinin çektiği sendikacılar tarafından mı cezalandırılacaklar? Modeli Türkiye'ye getirme "şerefi" onlara ait olacağına göre buna karşı çıkan işçileri nerede olurlarsa olsunlar cezalandırmak da onların görevi sayılmaz mı? Yoksa Laspetkim-İş yöneticileri bu modelin sadece kendileri gibi ücret avantajına sahip işyerlerinde uygulanabileceğini düşünerek "her koyun kendi bacağından asılır" sözünü sendikal politikaları haline getirmek mi istiyorlar? İşçi sınıfının tümü sermayenin saldırılarına maruz kalırken, büyük işletmelerde iyi ücret alan avantajlı bir işçi kesiminin koltukları güvenlikte sendika yöneticileri olma hayalini mi kuruyorlar? Ama "Burası Türkiye Japonya Değil"; üstelik son yıllarda Japon işçi sınıfı da kendisini işletme köleliğine mahkum eden bu modeli parçalama ve bu modelle birlikte sırtlarına yapışan sendika bürokratlarını silkip atma mücadelesi veriyor.

1985'de devrimci-demokrat işçilerin olağanüstü çabalarıyla Türk-İş'e bir alternatif olarak oluşturulan Laspetkim-İş mevcut yönetimiyle birlikte işçilerin deyimiyle "ray değiştirdi." Gittikçe sağa kaydı, yetkili olduğu işyerlerindeki mücadelenin gerilemesi üzerine de "umutsuzluğa" düştü. Bununla da kalmayıp bunu genelleştirerek bütün bir sınıfa güvensizlik beslemeye başladı. Denize düşen yılana sarılır misali bu kez işveren seçeneğini sahiplendi. Sınıfa ve kendisine üye işçilere karşı güvenini öylesine yitirmiş ki, aylardır grevde olan Dora işçisini görmezden geliyor, Beybi'de grev karşıtı çağrılar yapıyor.

İşçi sınıfı mevcut sendikal işleyişi, sendika ağalığını istemiyor. Ama Laspetkim-İş'in savunduğu bu daha "modern" sömürü ve sendika bürokrasisi modeli de işçiler için bir alternatif olamaz. Çünkü bunu ancak işverenler ve bir de onların kör kılavuzları savunabilir. İşçi sınıfının alternatifi içinse ne Japonya'dan ne de İtalya'dan reçete almak gerekiyor. Tersine işçi sınıfı bunu kendi öz deneyimlerini yetkinleştirerek üretecek.

İşçilerin seçeneği, işçilerin temsilcileri ve sendika yöneticileri üzerinde denetim sahibi olabilecekleri bir seçenektir. Bu ise işçilerin sürekli ve tam olarak söz-karar sahibi olabilecekleri, kararlarını alıp hayata geçirmek için oluşturacakları organların sendikal yapıyı inşa edeceği bir sendikacılıktır. İşçilerin seçeneği işçilerin yarattığı bir sendika olacaktır.

İnfaz Yasasının Çifte Standardı: TÜRK-KÜRT AYRIMI

Anayasa Mahkemesinin anti terör yasasındaki şartlı salıverilme ile ilgili hükümlerin bir kısmında yaptığı değişiklikle yıllardır cezaevinde bulunan sol görüşlü hükümlü ve tutuklunun bir bölümü "dışarıya" çıktı. Kürt ulusal direnişine katıldıkları için cezaevlerinde bulunan tutuklu ve hükümlüler ise hala "içerde"

Bu durumu önceki sayımızda şöyle özetlemiştik:"Devlet devletliğini biliyor, sağ-sol çifte standardından sonra Türk-Kürt standardını dayatıyor."

Siyasi iktidar, ülkemize özgü tarihsel koşullar içinde sivil diktatörlüğünü kurumlaştırmak için üzerindeki bazı tarihsel yüklerden kurtulmaya ihtiyaç duyuyor.Bu tarihsel yükler arasında 12 Eylül açık faşist rejiminin "olağanüstü" mahkemelerince ömür boyu hapis ve ölüm cezasına mahkum edilen ve 10 yıldan bu yana cezaevinde tutulan siyasi tutsaklar, öncelikli bir yer tutuyordu.

Ancak iktidar partisinin bileşiminde önemli bir yer tutan 1980 öncesinin faşist MHP'sinden gelen milletvekilleri ve yöneticiler, bu tür bir "yükten kurtulma" operasyonunun önünde ideolojik bir baraj oluşturuyorlardı.

Bu ideolojik barajlama tutumu sık sık çıkarılan yasaların 82 Anayasası ile bile ciddi çelişkiler göstermesine neden oldu. Şartlı salıverilme yasası da böyle bir macera yaşadı.

Anayasanın eşitlik ilkesi açıkça ihlal edilerek kitle katliamlarından sorumlu olan faşist katiller serbest bırakılırken, TCK'nın 125. ve 146. maddelerinden yargılanan devrimci siyasal tutsakların cezaevinde bırakılmasına neden olan istisna hükümleri yasaya eklendi.

Anayasa Mahkemesi, 82 Anayasasıyla açıkça çelişen ve sıkıyönetim mahkemelerini bile harekətsiz bırakan bu durum karşısında yalnızca 146. maddeye ilişkin hükümleri değiştirip 125. maddeye ilişkin istisnaları görmezden gelerek, siyasal tercihler ve olağanüstü koşullarca biçimlendirilmiş 12 Eylül mahkemeleriyle aynı mantığına sahip olduğunu Türk-Kürt ayrımını kullanmak suretiyle göstermiş, hatta, Anayasa da açıkça belirlenmiş görevlerini bile yapmaktan kaçınmıştır.

Evet eşitsizlik sürüyor...

Anayasa Mahkemesinin bu kararı siyasal kaygılarla biçimlendirilmiş, Kürt yurtseverlerini hapiste ölüm tehditi altında tutma siyasal isteğinin bir ifadesidir.

Paşabahçe Halkı Direnişi Değerlendiriyor

Sakini Osman Kaya

...direnen Cam fabrikası Pa... direnişlerini destekliyorum. ...gününü doldurduğu halde ...t yetkililerinin çözüm için ...amalarını, sessiz kalmaları...n."

...yu Mah. Bakkal ...dın

...rmanın etkileri çok büyük. ...istedikleri şeyi istedikleri ...riyoruz. Grev süresince de ...orçlanma oldu. İmkanları ...dediler. Elimizden gelen ...yoruz. Onların arasındayız. ...alnız onların eylemi değil, ...ylemimiz. Halkın eylemi ...tekliyoruz. Bir günlük ke...na eylemi yaptık. Bizim de ...imiz düştü. Her gün zam ...anların ekonomik durumu ...onuç olarak memleketine ...r gün biz de dükkanımızı ...orunda kalacağız. Ailemiz ...an yoksa bile hepimiz arkadaşız. Aynı mahalledeyiz, destek olacağız."

Paşabahçe Merkezde Berber Niyazi Kefal

"Kesinlikle işçinin hakkının verilmesini, geri dönmesini istiyoruz. Teknolojiyi bahane ediyorlar. Teknoloji demek işçiyi sokağa atmak değildir. Makineyi kullanan işçidir. Ömrünü fabrikaya vermiş, sakat derecesine gelmiş adamı işten atıyorsun. Dünyada var mı böyle? Bir tek bizim devletimizin kanununda var. Madem atıyorsun işsizlik sigortası yapmak zorundasın. Destek için kepenk kapattım. Ben işçiden yanayım. Cam fabrikası olmadıktan sonra ben Paşabahçe'de ne yapayım. İşveren mektup yollamış, işe dönün diyor. Vatandaş çalışırken atan kendisi. Şimdi işe dönenlerin yarın atılmayacağının garantisini kim verecek?

Açlığa mahkum edilen yalnız 650 işçi değildir. Aileleriyle birlikte 3000 kişi demektir. Ben 800 bin lira vergi ödüyorum devlete, kazanırsam veririm. Yoksa neyle veririm?"

Semt Pazarcısı

"Paşabahçe Anadolu'nun bir kazası gibi dar bir çevre. İşçiye, memura muhtacız. Gelirleri azaldığı zaman bizi de etkiliyor. Bu olayın maddi yönü. Öbür yönü bu işçilerin sayesinde yeni fabrikalar açılmış. Türkiye'de hergün işçi atılıyor. Bu nereye varacak? İnsanlar ister istemez kendiliğinden duyarlı oluyor. Diğer fabrikalar bu direnişe destek olmalı. Yarın onlar da işten atılacak. İşçiye, memura sıra gelince devlet fakir oluyor. Şişe-Cam grevi ve direnişi sırasında pazarda alışveriş durgunlaştı. Teknoloji dediği de el imalathanesine iki tane robot alındı. Bu işçiler bir yıldır buna rağmen çalışıyordu.

Hiç siftah yapmadan kapattığımız günler yaşadık. Paşabahçe'nin % 60'dan fazlası işçidir. Aşağı yukarı hergün fabrika önüne desteğe gidiyoruz. Kepenk kapatma ve diğer destek eylemlerimizi arkadaşlarımızla tartışıp birlikte kararlaştırıyoruz. Biz bugün tamamen insani duygularla hareket ediyoruz."

Fotoğraf stüdyosu sahibi Zeki Aydın

"Tüm işçi sınıfının sorunları var. Çok ağır ekonomik koşullar, siyasi baskılar altında tutuluyorlar. Sorun sadece Şişe-Cam işçisinin sorunu değildir. Robot getirilmesi Avrupai bir görünüm kazandırıyor sadece.

Cam Holding'in Körfez Krizi'yle bir derdi yok. Gitsin kapalı kapılar ardında ABD ile yapılan anlaşmaların hesabını devletten sorsun. Ekonomik krizi işçilere maledemez. Ekonomik-demokratik hakların kazanımı hepimizin ortak çıkarıdır. İşçiler üreten insanlardır. Cam işçisi bardak üretiyorsa, buradaki züccaciyeci de böbürlenerek satıyorsa direnişi desteklemelidir. Toplumun ortak çıkarları için ezilen kesimlerin yanında yer almak zorundayız."

Tekel Fabrikasından Bir İşçi

"İşyerindeki arkadaşlar, tekel işçileri, kundura işçileri, küçük atölyeler duyarlı. Bugün Şişe-Cam direnişinin kazanımları Tekel ve Kundura fabrikalarına yönelik saldırıların ertelenmesine yol açacaktır. Sözleşmeden sonra Tekel fabrikasına dönük bir hesap var. Yükleme boşaltma servisimiz taşerona verildi. Genelde bir işçi azaltması var. Belki bölümlerin taşerona verilmesi sendikasızlaştırma sonucunu doğuruyor. Sendika taşeron çalışan işçileri üye yapsa bile işten atılmalarına engel olamıyor. Ancak ücretler konusunda bir şeyler yapabiliyor. Koç'un muhalefet partilerine gönderdiği mektup, Türkiye'de sermaye kesiminin de çıkmazını ortaya koyuyor. Fabrikaların kapatılması söz konusu. Şişe-Cam direnişi tüm bunlara karşı bir moral. Tepkinin Şişe-Cam'dan geri kalmayacağı hesap edilip Kundura ve Tekel fabrikalarında işten çıkarmayı kolay kolay göze alamazlar.

Bu yalnız Tekel işçilerinin sorunu değildir. Sendikaların da bu konuda dayatıcı olmaları gerekir. Şişe-Cam direnişine destek vermekteki geri düzey, işçiler arasında tepki yaratıyor. Biz işçiler olarak öğlen arası ve akşamları ailelerimizle destek veriyoruz. İşçilere önderlik yapma konusunda devrimcilerin öğreneceği şeyler var. Şişe-Cam işçilerine destek olmanın yöntemleri var. Faydacı davranışlar eylemliliğe zarar veriyor.

Sonuç olarak atılan arkadaşların geriye alınması gerçekleşmese bile bu direniş işten atılmalara karşı tavırda örnektir. Bundan sonra işten atılmalar kolay kolay bu şekilde gerçekleşemez.

Fakat sendikaların da bu konuda duyarlı olması gerekir. Geri eylemlilikler sunan sendikalar işçilerin o noktada hapsolmasına neden oluyor. Duyarlı, dürüst, namuslu insanların çabalarıyla sınıf ve kitle sendikacılığı ilkesini savunan insanların mücadelede aktif görev alması bir zorunluluktur."

Paşabahçe direnişinin 5. gününde Belediye yönetiminin de kararıyla 1 gün iş bırakan Belediye işçileri, "İşçilerer Elele Genel Greve" sloganıyla yürüdüler.

Deri Kundura İşçisi Kahraman Yıldız

"Şişe-Cam direnişini destekliyorum. Bu yalnızca bir eylem değil, sınavdır da. Terkedilme, aşağılanma konumundaki insanların haklarını kazanma doğrultusundaki sınavlarıdır. Emek-sermaye çatışması vardır. 700 kişinin işine son vermek değil 7000 insanın terkedilmesi demektir. Üreticiden tüketiciye kadar yansıyan bir olaydır. Esnafı, herkesi etkiliyor.

Bölgemizde üç ana fabrika vardır. Deri Kundura da bunlardan biridir ve direnişi desteklemektedir. Fakat yeterli midir? Ailelerimizle birlikte bu haklı eyleme verilen destek artırılmalıdır. Bu destek sendika düzeyinde değil ailelerin, bireylerin örgütlediği bir çabadır. Bürokrasiye de karşı koyulmuştur. 'Gemisini kurtaran kaptan' düşüncesine sahip değiliz. Gemi kurtarılacaksa tayfasıyla birlikte kurtarılmalıdır. Bunun çabası olmaktadır.

Genel Merkeze sesleniyoruz. Bu haklı direnişe omuz vermelidir. Türk-İş 3 Ocak kararı gibi bir karar alabilir. Sınıf kardeşlerimizle direnişe sahip çıkmalıyız. Birer yevmiyeyle parasal destek verilebilir. Dayanışmanın güçlü olması kazanım elde edilmesinin yolunu açacaktır

Sendikalı işçilerin azaltılması politikasına gidilmiştir. Emekli olan işçilerin yerine işçi alınmamıştır. Sendikasız işçiler müteahhit firmalarda güçsüzleştirilmiştir. 3000 kişiyle çalışan Deri Kundura fabrikası bugün 1300 kişiyle üretime devam etmektedir. Bu sayının içinde memur ve güvenlik görevlileri de vardır (fabrika bekçileri). Fabrikamız Sümerbank'tan çıkmış, holdingleşmiştir. Sümerbank şu an yarı özelleşmiş bir hal almıştır."

Bir İşçi Eşi Konuşuyor:

...zi Çiğnemeden İçeri Giremezler.

...Arsu, 12 yıllık cam ustası, 23 yıllık cam işçisinin eşi. Üç çocuk ...günlerdir fabrikanın önünden ayrılmıyor. Sadece zorunlu ihtiyaçla...mak için evine uğrayıp geri geliyor.

...nasıl gelindiğini anlatır mısınız?

...ması yeni bir şey değil. Son bir yıldır vardı söylentileri. Toplusöz... ...şveren yine şimdiki gibi gobleyi kapatıp işçilerimizi atmak istemiş... ...a işçiler 4 vardiya çalışsın önerisini götürdü. İşveren kabul etti. ...ve çıkıldı. Grevin amacı da işçi atılmasını önlemekti. Grev bittiğin... ...ücretler bu hayat pahalılığına göre düşük seviyede kaldı. Üstelik 8 ...den alınmış ücretlerle iki saat az çalışıyor işçiler. Bir de sekiz saat...şi 6 saatte yapmak zorunda şimdi.

...yine de kabul etmedi. Çok önceden hazırlanmış mektupları gön...aşladı. Bak, bir çocuk askere gidiyor. 3 ay sonra 10 günlüğüne izi... ...ve işten çıkarma mektubu eline geçiyor. Ne kadar oldu ki biz gre...ne zaman öncesinden hazırlanmış bu mektuplar? Sendikamız her ...ı verdi, emekliliği dolanları çıkarın, o da yetmiyorsa emekliliğine ...ı çıkarın dedi biz de bunu kabul ettik ama kabul edilmedi.

...yapacak başka bir şeyi kalmadı, ekmeğine sahip çıkmak hakkını ...n bu eylemi yaptı. Aslında bu eylem geçen kış 17 işçimiz atıldığın...ydı şimdi bunlar olmayacaktı belki de.

...şveren ne yapmaya çalışıyor?

...acak, sendikamızı, Türkiye çapında sendikalaşmayı kırmaya çalışı... ...rada çok insan çalışıyor. Küçük işyerlerinde insanlar sendikadan ...yorlar. Bunlar da küçük yerlerde yaptıklarını bize de yapmaya çalı...çi kesimini sindirmek amaçları. Benim düşüncem bu.

...şu var. Diyelim ki bu fabrika kapandı işçilerin hepsini attı. Ben bu...yorum nereye gideyim. İki sene sonra bana kağıt gönderip gel as...en çalış dese ne yapacağım? Gidip çalışacağım tabi. Neden benim ...emek vermiş kocam kapıya konsun. Sonra da bir tek ekmek para...arı ücretle çalışsın. Hadi biz neyse, 10 yıllık işçi dışarıda. Evi kira...ocuk onlar ne yapacak. işte bunun için direnişimiz.

...sadece sizin sorununuz değil.

...ve işveren arasında bir sorun değil. Şimdiki politikaların verdiği ...ekiyoruz biz. Bu işin nedeni bu.

...başarıya ulaştırmak için başka ne yapılabilir?

...şardan daha çok destek gelmesini isterdik. Tabi bunun için sendi...birine bağlı olması gerekir. İşçiler tek başına bir başka fabrikanın ...dip hadi eylem yapalım diyemez ki. Neye dayanarak yapacak bunu. ...rumak için yasalarda bir şey yok ki. Demek ki diğer sendikalar bi...lar bilinçli değilmiş.

...ylem nasıl bitecek?

...adayız. İşçilerimiz de içeride. Sonuna kadar direneceğiz. Eğer işve...zse bir ona gideriz. Fabrikaya zorla girmeye kalkarlarsa bizi çiğne...dalar. Ama kimsenin burnunun kanamasını istemiyoruz tabi. Bu iş ...lanır inşallah.

Fabrikanın İçinden Kadınlar

Paşabahçe direnişinin 14'üncü gününde fabrikanın kapısında ve çevresinde ilk kez görevli kadın işçiler görüldü. Fabrikaya giren çıkan arkadaşlarının kartlarını, yiyeceklerin taşınmasını düzenliyorlar ve fabrikadaki eşlerini, babalarını görmeye gelen dışarıdaki direnişçilere yardım ediyorlar. Tutulan nöbetin süresi 24 saat.

Nuriye Yeğen, Fadime Şahin ve adını vermek istemeyen kapıdaki iki görevli kadınla sohbet ediyoruz.

Bu eylemi neden yapıyorsunuz?

- (Biraz şaşırmış bir ifadeyle) Atılan işçilerin geri alınmasını istiyoruz. Atılmayanlar ise atılanları desteklemek için burada.

Peki direniş kararını nasıl aldınız?

-İlk işçi arkadaşımıza mektup gelince, sendika başkanımız gidip, şişe cam müdürüyle görüştü. Sonra fabrikaya gelip olanları anlattı, şalter indirildi. Atılan işçilerle atılmayanlar eylemi hepbirlikte sürdürmek için karar aldık.

Ne kadar kadın işçi atıldı?

-Bu fabrikada 60 kadar kadın işçi çalışıyordu. Atılmayan 7 kadın kaldı. Ama onlar da şimdi fabrikada bizimle birlikte direniyor. 14 gündür fabrikadasınız, eşleriniz ne diyor bu işe?

Beş yıllık boya tenzinat işçisi Nuriye Yeğen, sözü alıyor. Benim eşim çalışmıyor. Beş çocuğum var. En büyük kızım 14 yaşında kalp hastası. Küçüklere o bakıyor, evin bütün yükü onun üzerinde. Ama ben gene de burayı tercih ediyorum. Kocam ses çıkarmıyor. Ben tekrar ekmeğimi ele almak için mücadele ediyorum çünkü. 36 yaşında ilkokul mezunuyum, bu yaştan sonra nerede iş bulurum.

Diğer kadınlar da eşlerinin kendilerini desteklediğini, hatta evdeki işleri onların yaptığını söylüyorlar. Fabrikadaki çalışma koşullarını sorduğumuzda ise şunları anlatıyor işçiler.

-Bizim buradaki sayımız az o yüzden, kreş açmıyorlar, erkek işçilerle aynı işi yapıp aynı parayı alıyoruz. Ama bezen ağır geliyor iş.

Aralarından birisi söze giriyor. Bebeğimi düşürdüm ben burada. 3,5 aylık hamileydim... Biz malı yıkayıp kasalara yerleştirip istif yapıyoruz. Kasalar ıslak 70-80 kilo çekiyor. Tam 18 yılımı verdim bu fabrikaya. Adamlara karılık çocuklara analık yapamadık, 18 sene sonra kapıya konduk.

Sohpet, işten atılmaya dönünce bu kez Fadime Şahin giriyor söze.

"Ben bankacıyım kafam para işine çalışır diyor Çağlayan, tabi işçiyi düşünecek hali yok ya. Bir de diyor ki teknoloji yüzünden, suçlu olanlar, emekliliği gelenler, ve askerliği gelenleri attım. Ben üç yıllık iç hizmetlerde çalışıyorum. Yaptığım işin teknolojiyle ne ilgisi var. Suçlu değilim, askerliğim gelmedi ayrıca emekliliğime de çok var, ama yine de atıldım"

Direnişi ve gelinen aşamayı nasıl değerlendiriyorsunuz?

- Çok başarılı bir eylem. Bu güne kadar hiç bir yerde, işçilerin direnişini desteklemek için kepenk kapatılmadı. Ama Paşabahçe halkı bunu gerçekleştirdi. İşçilerin birliği ve halkın desteği bu eylemin başarısını sağladı.

Ya polis içeriye girerse ?

- Biz polisin içeriye gireceğine inanmıyoruz, çünkü sendikamız var orada.

Paşabahçe Direniş Geleneği

(Baştarafı 10'da)

Hammadde deposunu ele geçirip fabrikaya giden hammaddeyi engellediler. Daha sonra gelişen olaylarda işçilere ateş açıldı ve iki işçi yaralandı.

Türk-İş'in grev kırıcılığını protesto eden sendikalar grevi desteklemek için dayanışma konseyi oluşturdular. Bu konsey grevdeki işçilere her türlü yardım ve desteği sağlayacağını açıkladı. Konsey Paşabahçe'nin en büyük ortaklarından olan İş Bankası ve Paşabahçe ürünlerine karşı da boykot başlattı. Yurt çapında açılan bu boykot sonrasında İş Bankası'ndan geri çekilen para 300 milyonu aştı.

İşveren ve Türk-İş'in tüm çabalarına karşın grev kırılamayınca hükümet araya girdi ve 20 Nisan'dan başlamak üzere grevi 1 ay erteledi. Aynı gün işçiler bu kararı protesto etmek için dönemin Başbakanı Demirel'e ve çeşitli bakanlara telgraflar çektiler. Hükümetin bu kararını protesto etmek için çeşitli gösteriler yapıldı.

Erteleme kararından sonra 140-150 işçi dışındaki tüm işçiler greve devam etme kararı aldılar. Gelişen olaylarda 2 işçi gözaltına alınıp tutuklandı. Erteleme kararına rağmen greve devam eden işçiler hakkında 275 sayılı Grev-Lokavt Kanununu ihlal ettikleri gerekçesiyle 3 aydan 1 yıla kadar hapis ve 500'er lira para cezası istendi. Bakanlar Kurulu'nun bu kararına karşın işçiler "Biz zaten ölmüşüz bir de böyle ölelim" diye cevap verdiler.

Erteleme kararına karşı 5 günlük direniş sonunda 25 Nisan'da işbaşı yapıldı. Daha sonra Yüksek Uzlaştırma Kurulu'na yansıyan grev yeni bir toplu iş sözleşmesi imzalanmasıyla sona erdi.

1966'daki Paşabahçe direnişinin ardından, sınıf ihaneti içinde olan Türk-İş'in tutumuman karşı kimi sendikalar bir araya gelerek Sendikalar Arasında Dayanışma (SADA) adı altında ortak bir tavır almaya yöneldiler. Dolayısıyla DİSK'in kurulmasında önemli bir rol oynayan SADA'nın oluşmasında Paşabahçe Direnişinin önemli bir rolü oldu.

Evet, 1966'da Paşabahçe işçileri onurlu bir direnişin örneğini yaşattılar. Sınıf kardeşliği ve dayanışmanın en güzelini sergilediler. Kendilerini işveren masasında satan sarı sendikaların suratlarına bir daha izini silemeyecekleri bir tokat indirdiler. Hiç bir haklı grevin hükümet kararlarıyla ertelenemeyeceğini veya sona erdirilemeyeceğini, bunun ancak yasal hakların alınmasıyla mümkün olabileceğini gösterdiler. Ve en önemlisi işçiler kendilerini temsil etmeyen sendika karşısında kendi meşru sendikalarını kurma azmini gösterdiklerinde, başarabileceklerini herkese kabul ettirdiler.

...nguldak Ateşi ...aşabahçe'de

(...'da)

...gazetelere verilen büyük bir ...a listesi yayınlanarak işçilere ...991, saat 06.00'da işbaşı yap...yerek, aba altından sopa gös...

...bu saldırıları belli oranda işçi ...enişçi kadınları etkiledi ancak ...mekten de vazgeçiremedi. ...ylem süresinde insiyatifi elin...ın korkusuyla sendika yöneti...e karşısındaki parkın çevresine ...sokmamak için kalın bir du...ürümek isteyen kadınları fa...kapısı dışına çıkarmamaya ça...ların 3 nolu kapıya doğru ...k yürümeleri ve yolu kapat...ne Kristal-İş yönetiminden bir ...nlara seslenerek " Sizler bizim ...ğimizsiniz, Sizler olmazsanız ...sürdüremeyiz. Ama bizi zor ...akmak isteyenler var. Aramız...ka amaçlar için tahrik etmeye ...var. Onlara uymayalım. Sen...arları ve disiplini dışına taş...liyerek kadınların coşkulu ve ...endiliğinden gelişen ve fabrika ...şan yürüyüşlerini böylece en...alıştı.

...büyük bir kitlenin giderek sus...esine neden oldu. Rehberlik ed...i aileleri fabrikanın önünü pa...e getirdi. Ardından destek ...Paşabahçe'ye gelen işçi eşleri ...u. İşverenin tavrının sertleşme...hakim olmaya başlayan du...ndikanın devrimci ve demok...ları takındığı tavır, fabrika ...yarlı işçilerden ve direnişte ıs...rdan tepki gördü. Parkta otur...ılan Firdevs kadın " Paşaba...ırıyorlar bizi, parka tıkıyorlar. ...k burdan Kanlıca'ya yürüsek" ...rak isyanını dile getirdi. İşten ...a birlikte işkolunda yetki soru...laşabilecek Kristal-İş yönetimi...ına bir de başarısız bir eylemin ...ma korkusu eklenince eylemin ...nuçlanması için denetim meka..."biraz" zayıflatma gereğini duydu.

Bugün Paşabahçe direnişinin dinamiğini oluşturan kadınlar atıllıktan ve engellemelerden kurtulmaya çalışıyor. İki oğlu işten atılmış bir kadın "Burası panayır yeri değil. Kalkın. Biz direniş için geldik. Direniş oturmayla değil acı çekmeyle öğrenilir" diye haykırıyordu.

Kadınlar mahallelerinde bir araya gelmenin ve birlikte davranmanın ilk adımlarını atıyor. Paşabahçe'deki eylemin başarısının bölgede ve Türkiye'de bundan sonra yaşanacak işten atılmalar karşısındaki öneminin farkına vararak birlikte davranmanın zeminini yaratmaya çalışıyorlar.

Bugüne kadar eylemin başarısı için bölücü saldırısına uğramamak için eylem içinde aktif görev almayan ya da zaman zaman istediği halde engellenen işçi önderleri daha dinamik çalışmaya yöneliyorlar.

Kadınlar, ilçenin mülki amirini ziyaret için uzun bir yürüyüş gerçekleştiriyor, Paşabahçe Şişe Cam yöneticilerini idare binasında 4 saat boyunca rehin tutup, yöneticilerin polis eşliğinde kaçışının arkasından keyifle gülümsüyorlar.

Fabrika'daki ilerici işçilerin rehberliğinde bir akşamda sayıları 10 bini bulan Paşabahçe halkı, tehditlerle işbaşı yapmaya zorlanan cam işçisinin yanında yerini alıyor.

Direniş, aslında bu geleneğe sahip olan Paşabahçe işçisine ve bölge halkına bir kez daha güzel yüzünü gösteriyor.

İŞÇİ KIYIMI BİR DEVLET POLİTİKASIDIR

Cam işkolunda yaşanan bu kıyım ne ilktir ne de son. Geçtiğimiz 6-7 ay içinde körfez krizi bahanesiyle çeşitli işkollarından 300 bin işçi işten çıkarıldı, çıkarılıyor ve bu saldırı önümüzdeki aylardada sürecek. Sırada yaprak dökümüne uğratılacak Kamu işçileri var.

Emperyalistlerin yedeğinde gelişen ve ayakta durmaya çalışan ülkemiz egemen sınıfları, uluslararası tekellerin yaşadığı krizden doğrudan etkileniyor. Yaşadığı ekonomik krizi hafifletmek için, Kuveyt bahanesiyle Ortadoğu'ya giren ve petrol musluklarını kendi ekonomileri için akıtmak isteyen ABD ve diğer emperyalist ülkelerin çömezliğini yapan işbirlikçi tekelci sermaye uzun süredir körfez krizinin faturasını işçi ve emekçiye ödetiyor. Temel politika işçi çıkarımı ve ucuz iş gücü.

Bu politikanın yaşama geçirilmesinde eksiksiz görev yapan siyasi iktidar (Özal iktidarı) işçi ve emekçilere doğrudan savaş açıyor.

İktidarın yasalarında yer alan toplusözleşme hakkını kullanarak emeğinin karşılığını alma mücadelesi veren işçiye Özal "edepsiz" diyor.

Uluslararası sermayeye "ucuz emek cenneti" olarak lanse ettiği ülkemizin işçi ve emekçilerini yeniden ve yeniden ucuza pazarlamak için işçi kıyımını gündeme getiriyor.

TİSK Başkanı Refik Baydur, "Ülkemiz ucuz iş gücü cenneti olmaktan çıktı" derken siyasi iktidardan bu politikalarına devam etmesini istiyor.

ÇAĞLAYAN YALAN SÖYLÜYOR

Şişe Cam'da yaşanan işçi kıyımı da bu genel politikanın bir parçası. Cam işçisi ne teknolojik gelişimin, ne de hisselerinin yabancı sermayeye devri nedeniyle atılıyor. Şişe Cam Genel Müdürü Çağlayan, yeni teknolojiye bağladığı işten çıkarmalar olayında yalan söylüyor, gerçeği gizliyor. Oysa belirleyici en büyük hissedar olan İş Bankası'ndan kaynaklanan sorunları gizliyor. Amerika'nın yeni dünya düzeni politikasına Türkiye'yi uyarlamaya çalışanlar bunun bedelini işçilere halka ödetiyorlar. İşyerleri kapanıyor, küçük ve orta sermaye iflaslara sürükleniyor, köylüler ürün bedellerini alamıyor. Banka sermayesi pahalıya malettiği kaynakları faizle aktaracağı yatırım alanı bulamayınca da bunalımı ciddi boyutta yaşıyor. Buna, batmakta olan kuruluşların kurtarılması görevinin siyasi iktidarca İş Bankası'na yüklenmesi de eklenince durum iyice vahimleşiyor. Ve işte bu noktada İş Bankası yaşadığı krizi Şişe Cam Holding'e aktarınca şişe cam işçisinin payına, işten çıkarma, düşük ücretle daha fazla çalışma düşüyor. Sendikacılar, işçilere, sözleşme masalarına oturan işverenlerin saldırgan tutumlarının ardında yatan bu gerçeği anlatmıyorlar. İşçiler, ücret, sosyal hak, iş güvencesi mücadelesinin aynı zamanda Amerika'nın yeni dünya düzeni yaratma ve Türkiye'yi de buna uyarlamasına karşı mücadele olarak yürütülmesi gerektiğini kavrayamayınca, sendikalacıların klavuzluğundaki, burunlarını sistemin çukurundan çıkaramaz duruma geliyorlar.

Olay bununla da kalmayacak ve kalmıyor da. Bu kez taşeron sistemini gündeme getirerek iş gücünü daha da ucuza ve güvence tanımadan çalıştıracaklardır. Bu sendikasızlaştırmayı da beraberinde getirecektir. Paşabahçe Şişe Cam'da bir süre önce kapatılan yemekhanesi taşerona verildi bile .

PAŞABAHÇE DİRENİYOR

Paşabahçe işçisi kadını, çoluğu çocuğu ve bölge halkıyla 16 gündür direniyor. Cam işvereni böyle bir direniş karşısında verilecek tavizin sermayenin başına nasıl bir çorap öreceğini biliyor. Paşabahçe işçisi kazanırsa sınıf kardeşlerine son on yıldır yaşanmayan bir direnme örneği bırakacak.

İşçi kıyımında taviz vermez tavrını sürdüren Cam İşverenleri karşısında, Kristal-İş yönetiminin çözüm önerisi olarak sunduğu 8 saat yerine 6 saat çalışma, 4 vardiya önerisinde sermayenin krizi çözümleme çabası yatmaktadır. Sendika 8 saat çalışmayı 6 saate düşürerek işçilerin işten atılmalarını engellemeyi hedeflediklerini söylerken doğru söylüyor. Ancak ücret talebinde ise 6 saatlik çalışmaya göre bir orana evet demekle, atılmak istenen işçilerin ekonomik taleplerini işverenden değil, işçilerden karşılamaya da evet diyor. Bu uygulama, işverenin krizini işçilerin sırtından çözmek demektir. Tıpkı Avrupa ve Amerika'da yaşanan büyük krizler döneminde sermayenin sınıfa oynadığı oyunun bir benzeri sahnelenmeye çalışılıyor.

Sendika büyük bir hata daha işleyerek 6 saatlik 4 vardiya çalışmayı toplu sözleşmenin "çalışmanın düzenlenmesi" bölümüne koymuyor, ayrı bir protokole bağlıyor.

İşte bu noktada cam işvereni işten atılmayarak çalıştırılacak işçilerin ücretlerini, diğer işçilerin sırtına yüklemiş olmakla da yetinmedi ve protokolü, yok saydı, "işten atacağım" çığlıklarıyla da saldırdı. Böylece hem ücretlerden hem de işten çıkartmalardan çifte vurgunun peşine düştü. Sendikacıların toplusözleşmeye demokratik bir uzlaşma olarak ele almayıp sınıf uzlaşması anlayışıyla bakmaları cam işçisine arkadan vurulan bir hançer olmuştur. Ve bugün sendikanın çekine çekine de olsa ama siyasi düşüncelere atılan engelleri [illegible] kararak eylemden yana bir tavır almasının arkasında yatan işçilere önerilen bu çıkmaz yoktur.

Bu güne kadar cam işçilerinin yakalayamadıkları öz örgütlülüklerini yaratma halkasını tutarak bunu ortak mücadele zinciri haline getirecek olan cam işçisidir ve bunu direniş sürecinde yaratmalıdır.

Cam işvereninin, işçinin direnişi karşısında atabileceği geri adımı, aynı sendika yönetimi kendi zaferi olarak lanse edip, yerini güçlendirecektir. İş [illegible]

Cam işçisinin eylemini kısa vadede başarıya ulaştıracak olan direnişin Paşabahçe sınırlarını aşmasıdır. Zonguldak'taki ateş bugün Paşabahçe'de yanıyor. Ancak cam işçisi bu direnişi İstanbul'a ve Türkiye'ye taşıyamazsa, tıpkı Zonguldak gibi için için yanıp kül olacak.

Zonguldak Ateşi Paşabahçe'de

Siyasi iktidar destekli Cam Holding'in başlattığı işçi kıyımına şalter indirerek yanıt veren ve işverenin tehditlerine rağmen eylemini sürdüren cam işçisi işyerini terketmiyor.

Yaklaşık sayıları 8 bin. Fabrika bahçesinde demir parmaklıklardan sarkan 2700 işçi. Onların eşleri çocukları ve yakınları ve sınıf kardeşleri ve bir de bölge halkı.

Cadde trafiğe kapanmış hep bir ağızdan haykırıyorlar. "İşçi kıyımına son". Polis kadınlara müdahale ediyor. "Burası sadece sizin yolunuz değil, boşaltın; hem bakın hamile kadın hastaneye yetişecek engelliyorsunuz". Eşi işten atılan bir kadın yanıt veriyor: "Biz açız. Bu çocuk aç büyüyecekse, ne kadın hastaneye yetişsin, ne de çocuk doğsun".

Cam Holding'e bağlı 13 işyerinde çalışan 13 bin işçiyi kapsayan toplusözleşme süreci anlaşmazlıkla noktalanmış ve işçiler 14 Mayıs'ta greve çıkmışlardı. 39 gün Kristal-İş'in denetiminde ve yönetiminde, tam bir tatil havası içinde yaşatılan grevin hedefi "düşük ücretin kabul edilmesi pahasına", "iş güvencesi" ne bağlandı. İş güvencesi ise Cam Holding yönetiminin verdiği "namus sözü"ydü.

Daha grev aşamasındayken Anadolu Cam'dan yüzlerce işçi çıkarılırken, Kristal-İş yönetimi "namus sözü" karşılığında sözleşme imzaladı. Mersin'den işçi çıkarımı devam etti. Olayın sorumluluğu Şube yönetimine yüklendi. Sözleşmeye atılan imzanın mürekkebi kurumadan Sinop Cam'dan işçi atıldı. Sinop Cam işçisi direndi ancak Kristal-İş yönetimi sorunun ertelenmesi demek olan bir çözüme evet dedi. İşten çıkarılan 32 işçi izinli sayıldı. İzin süreleri dolduğunda işçiler kendilerini fabrika kapısında buldu. (Daha sonra atılacak işçilerle birlikte sayı 120'yi buldu).

Ve TÜSİAD üyesi Cam Holding'in asıl saldırısı geldi. Çeşitli işyerlerinden 2278 işçi kapı önüne kondu. Bu saldırıdan en büyük payı alan ise Paşabahçe işçisi oldu. Son bir yıldır gündemde olan ancak Cam Holding yöneticilerinin toplu sözleşme sonrasına sarkıttıkları işçi çıkarımı Paşabahçe'de ilk kez 90 yılı kasımında gündeme geldi. Holding, el imalatı yapılan goble bölümünün ve ona bağlı atölyelerin pazarlama sıkıntısı nedeniyle kapatılacağını açıkladı. Sonuç goble ve bağlı atölyelerinde çalışan işçilerin atılması demekti. Kristal-İş ve Holding yöneticileri arasındaki görüşmelerin sonucunda, sınıf ve kitle "sendikacılığını" savunan bir sendika için utanç verici olan 4 vardiya, 6 saat çalışma önerisini işveren kabul etti. Toplusözleşme görüşmelerinin uyuşmazlıkla sonuçlanması ve yaşanan 39 günlük grev boyunca, cam işçisi sendikasının rehberleğinde "iş güvencesi" nakaratını tekrarladı.

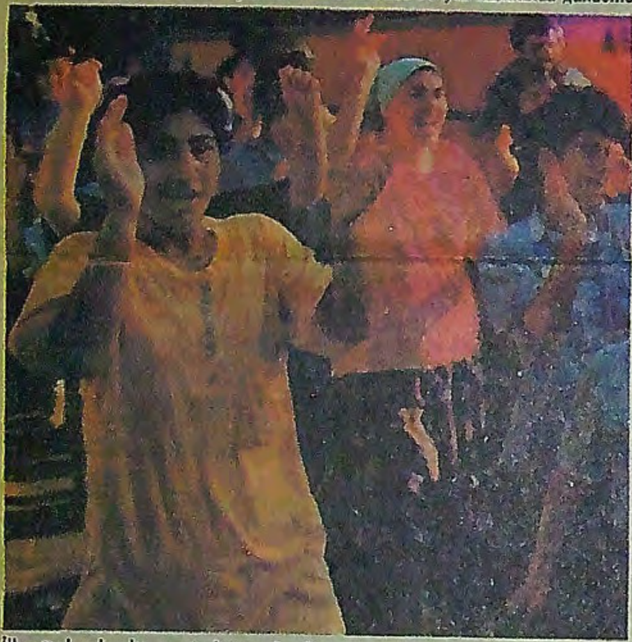
"Paşabahçe'de boşta kalan 700 işçinin işten çıkarılmasını engellemek için sendikanın önerdiği 4 vardiya, 6 saat çalışma önerisini işveren kabul etti. Ancak bu, toplusözleşmeye konamadığı gibi, işverenin anlaşmaya uymaması halinde yaptırımı olan bir anlaşma değil. İşveren kendisi için uygun olan bir dönemde eski çalışma sistemine dönerek bu 700 işçiyi kapının önüne koyabilir"(İşçilerin Sesi, sayı 25) uyarıları yapılırken; "Cam işçilerinin grevi işçi sınıfının genelinde yaşanan sessizliği aşmada ve siyasi iktidarca örülen baskı yasak zincirini kırma mücadelesinde bir adım olmalıdır" (İşçilerin Sesi,, sayı 25) önerileri sunulurken; cam grevinin rehavete boğulmasına göz yumuldu.

İşçiler ise grev sürecine öz örgütlüklerini yaratarak müdahale etme yeteneğini geliştiremedi.

Gelinen noktada cam patronları imzalanan toplusözleşmelerin acısını çıkartmak için Özal'ın "milyonların üzerinde iş arayan insan var. Onlar asgari ücretle, hatta bu ücretin altında çalışmaya razılar" sözlerinin rehberliğinde devreye soktukları işçi kıyımı ile işçilere "aslında sermaye ile işçi sınıfı arasında bir uzlaşmadan söz edilemez, sen yerini bil" dedi ve şifaen verilen sözlerin, bu mücadele içinde ne kadar işlevsiz hatta komik olduğunu gösterdi.

Cam işçisi bu çarpıcı gerçeği, acıyla, sıkıntıyla bir kez daha keşfetti, keşfediyor. Sinop Cam ve Paşabahçe işçisi, İşverenin işçi kıyımına karşı şalter indirdi.

İlk günlerde düzensiz biçimde direnişe omuz vermeye çalışan kadınlar, giderek uzayan eylem sürecinde, ortak davranmanın zeminini yaratmaya çalışarak, mahallelerinden fabrika önüne topluca, sloganlarını haykırarak indiler.

EYLEMİN DİNAMİĞİ KADINLAR

Paşabahçe'den atılan 630 ve atılmayan diğer işçiler fabrikada kalarak üretimden gelen güçlerini kullanırken, eşlerini çocuklarını, yakınlarını, adını aldığı bölgenin halkını yanında buldu. Ama illede kadınları...

İlk günden itibaren fabrikanın kapısında çocuklarıyla birlikte nöbet tutan kadınların hemen hepsinin ağzında "ekmeğimizi geri istiyoruz" söylemi var. Kadınlar daha eylemin ilk günü keşfettikleri güçlerini üçüncü gün yolu üç saat trafiğe kapatarak gösterdi. Polisin engelleme çabalarına rağmen sendikanın müdahalesine kadar eylemlerini gerçekleştirdiler. Direnişin sonraki ve bütün günlerinde kadınlar aktif hatta belirleyici olarak yer aldılar alıyorlar.

İki kadın sohbet ediyor;

-Bari akşamları eve gelseler,

-Gelmesinler kız! 10 gün 20 gün gelmesinler. Biz gelelim. Bu bizim son şansımız, yoksa aç kalacağız. Aldattılar bizi.

Direnişin beşinci gününde bölgedeki sendika şubeleri, esnaf kooperatifi ve dernekleri, demokratik kitle örgütleri ve derneklerle ANAP dışındaki siyasi partilerin temsilcilerinden oluşan platform kararıyla, esnaf bir gün boyunca kepenk kapattı. Aynı gün semt pazarı kurulmadı, acil durumlar için ayrılan 3 'ünün dışında taksi şöförleri çalışmadı.

Bölgenin diğer iki ekmek teknesi Tekel Rakı ve Sümerbank Deri Kundura fabrikalarıyla Belediye işçileri öğlen saatlerinde cam işçisinin eylemine omuz vermeye geldi. Hep birlikte sloganlarını haykırdılar: "Yaşasın işçilerin birliği". Paşabahçedeki kıvılcım diğer işyerlerine ve bölgeye yayıldı.

Direnişin ilk haftasında öne çıkan dinamik cam işçisinin, yakınlarının ve bölge insanının desteğiydi. Paşabahçe direnişi ikinci haftasında, İstanbul'un pek çok köşesinde sesini buldu ve yapılan ziyaretler, eyleme kan verdi.

Kavel, Haliçteki tersanelerin işçileri, Otomobil-İş temsilcileri, Eğit-Sen, Eğitim-İş, Maliyeciler, Tüm-Bel-Sen, Suser, Cevizli Tekel, İstinye Tersane İşçileri, Belediye İşçileri, HEP, Halkevleri, İÖDF, İYÖ-DER, Sendikalar Platformu temsilcileri ve İSKİ işçilerinin ziyaretleri sırasında ve direniş boyunca "Babalar işsiz çocuklar aç", "Yaşasın işçilerin birliği", "İşçiler el ele Genel Greve", "İşçiyiz haklıyız kazanacağız", "Çankayanın şişmanı işçi düşmanı", " Kadın erkek el ele mücadeleye", "Hükümet istifa", " Burası Türkiye İsrail değil", "İş Ekmek Özgürlük", "Üreten Biziz Yöneten de Biz Olacağız", "Amerikan Kuklası Özal Diktası" sloganları atıldı.

Eylemin coşkuyla sürdüğü ilk on gün boyunca direniş, Holdingin diğer cam fabrikalarına yaygınlaştırılamadı. Kristal-İş başkanlar kurulunun aldığı karara rağmen - ki bu kararda herhangi bir işyerinden işçi atılması halinde, o fabrikada şalter inecek, diğerlerinde ise kısa süreli şalter indirme, toplu vizite ve diğer destek eylemleri vardıeylemler yaşama geçirilmedi.

Bu konuda Kristal-İş genel merkezi, "Bu işçi bir şey yapmaz" diyerek kararı uygulamaya koymadı. Kristal-İş'te örgütlü ve Cam Holding'e bağlı diğer fabrikalarda ses yükselmemesi Paşabahçe direnişinin kendi sınırları içinde kalmasının ilk göstergesi oldu.

İstanbul'daki diğer işyerlerinden yapılan birer günlük destek ziyaretleri ise yine direnişin Paşabahçe sınırları içinde kalmasını pekiştirdi.

Ülke sermayesinin % 5'ini elinde bulunduran Cam Holdin'in tek amacı, ucuz emek kullanmak iken bu nedenle gündeme getirdiği işçi kıyımı için siyasi iktidarı, onun yasalarını, kurum ve kuruluşlarına sırtını dayan[...] Paşabahçe'de yaşanan direniş "[...] kavgası" dar kalıbına dökülmey[...] şılıyor.

Bu kalıbı kırmaya çalışan d[...] ciler ise -ki bu aşamada devrim[...] yanlış uygulamaları da söz k[...] bir yandan polis baskısıyla, diğ[...] dan bölücülük propogandalarıy[...] lelerden soyutlanmaya çalışıldı[...] dikanın seçerek görev verdiği, f[...] lislik yapan işçilerin rehberl[...] polis, sol basın üyeleri, ve ziya[...] içerisinden genç insanları seçe[...] zaltına aldı.

Öte yandan sendikalar pla[...] nun Paşabahçe direnişini deste[...] için aldığı eylem kararları, "top[...] te, servis boykotu, işkollarında[...] dağıtılması, bir saat iş bırakma[...] ları alındığı yerde kaldı ve u[...] madı.

CAM HOLDİNG SALDIRI[...]

Paşabahçe'de verilen müca[...] yalnız kaldığı ve çevresinden[...] landığı sürece yükselip inecek[...] ga olduğunu bilen cam işveren[...] lem süresinin uzamasıyla birli[...] dırıya geçti.

Cam Holding'in atılmayan[...] gönderdiği 2 Ağustos tarihli[...] bunda ve gazetelere verdiği[...] boy ilanlarda, "Türkiye'de hiç[...] kuki kuruluş bu tür kanunsuz[...] ri desteklemememektedir ve dest[...] yecektir", "Geliniz çalışalım"[...] bahçe-Beykoz çevresinin en[...] ekonomik gücü ve gelir kayn[...] fabrikamızın geleceğini tehlik[...] mayalım" diyerek Paşabahçe[...] tehdit etti.

Şişe Cam Genel Müdür[...] Çağlayan, "Fabrikayı nasıl y[...] ğime ben karar veririm, bu i[...] sanla çalışmaya mecbur değil[...] rek yasalar, gerekse sendika[...] ğımız toplusözleşme yeni[...] getirdiğimiz taktirde, tenkisa[...] mıza imkan sağlıyor" diyerek[...] çi işçiye, eyleminin sonuç g[...] ceğini mesajını iletmeye çalış[...]

Çağlayan'ın bu mesajı, 12[...] işten atılması karşısında şalt[...] direnişe geçen Sinop Cam işç[...] renişi bitirmesi sonucunu doğ[...]

Bu sonuçta Kristal-İş yön[...] arabulucu tavırlarının yardı[...] zardı etmemek gerekiyor.

(Deva[...]

PAŞABAHÇE'DE DİRENİŞ GELENEĞİ

1966 Ocak ayına kadar fabrikada Cam-İş Sendikası vardı. Yöneticiler bilgi ve tecrübeden yoksundular. Toplu iş sözleşmesi kanunu yürürlüğe girdiğinde hemen pazarlığa oturdular. Toplu sözleşmeyi grev gibi baskı unsurundan yoksun ücret protokolü sanıyorlardı. Ve işveren görüşlerinin ağırlıkta olduğu "alışılmış" iki sayfalık bir sözleşme imzaladılar.

Bu sözleşme, önce işçiler arasında, sonra da sendika çevrelerinde tepkilere neden oldu. Türk-İş sözleşmenin iptali için araya girdiyse de başarılı olamadı. İşçiler çareyi Cam-İş'ten ayrılıp kendi sendikalarını kurmakta buldular. Yürürlükteki sözleşme işkolu esasına göre yapılmıştı. Ancak Yargıtay işkolu sözleşmesi varken işyeri esasına göre ikinci bir sözleşme yapılabilceğini kabul etti. Kendilerini işverenin insafına bırakan Cam-İş sendikasından ayrılan işçiler kendi sendikaları olan Kristal-İş'i kurdular. Kristal-İş ilk olarak bir hukuk savaşına girdi. İşyeri düzeyinde yetki alan Kristal-İş'in sözleşme yönünde yaptığı çağrılar işveren tarafından reddedilince sendika grev kararı aldı. Türk-İş'in "gerekli sayı sağlanamazsa grev başlatılamaz" açıklaması üzerine greve katılacak kişiler tespit edildi. Yeterli sayının sağlanacağı anlaşılınca Türk-İş 5. bölge temsilcisi greve izin verdi. Ve 2400 Paşabahçe işçisi 31 Ocak 1966'da 83 gün sürecek olan greve başladı.

Paşabahçe grevi işçiler arasında bir coşku yarattı. Grevi destekleyen sendikalar etkin bir dayanışma içine girdiler. Bunun en güzel örneklerinden biri Beykoz Deri Kundura işçilerinin kamyonlarla fabrikanın kapısına gelip işverenin aleyhinde işçilerin lehinde gösteri yapmaları oldu. Bu olay sırasında 9 işçi gözaltına alınıp adliyeye sevkedildi. Böyle dayanışma örnekleri yaşanırken grevi kırmaya yönelik olaylar da yaşanıyordu. Fakat Paşabahçe işçileri buna gerekli sert cevabı veriyorlardı. 11 Mart 1966'da grevci işçiler, grev kırıcılarını taşıyan otobüsleri taşa tuttular ve fabrikaya sokmadılar. Bu olaylardan dolayı birçok işçi hakkında soruşturma açıldı.

Grevin başlarında grevi destekler görünümünde olan Türk-iş'in gerçek yüzü 21 Mart 1966'da ortaya çıktı. O ana kadar grevi başarıyla yürüten Kristal-İş'ten yetkiyi devralan Türk-İş, işverenlerle masaya oturup işveren görüşlerinin ağırlıkta olduğu ve sendika yöneticilerinin işe alınmamasını içeren bir protokol imzaladı. Ancak işçiler imzalanan bu protokolü kabul etmeyip greve devam edeceklerini açıkladılar. Artık işçilerin karşısındaki güçlerin yanında Türk-İş de vardı. Türk-İş "Bizim açımızdan grev bitmiştir, işçiler işbaşı yapmalıdırlar" diyordu.

Bu durum karşısında işçiler 5000 kişiyle fabrikayı işgal ettiler.

(Devamı 9'da)

Ülkemizde son 6-7 ay içinde sayısı 300 binlere varan işçi kıyımı karşısında sınıfın genel suskunluğunu kırarak direnişi filizlendiren Paşabahçe cam işçisi İstanbul'un pek çok yerinde yankılandı. İstanbul Halkevleri ziyaretiyle cam işçisinin mücadelesini desteklediği ifade ediyor.

Yürüyüşlerini ve çığlıklarını Paşabahçe sokaklarından esirgemeyen, cam işçilerinin eşleri çocukları ve onlara des[tek] veren mahalleli kadınları, yaşanan direnişin başından itiba[ren] dinamiği oldular.

Direniş geleneğini tarihine kazımış olan Kavel işçileri Paşabahçe'de yaşanan direnişin fabrika sınırları dışına taşırılmasının bilinciyle, sınıf kardeşlerinin yanında yer aldı[lar]. Paşabahçe'de bu geleneği yaşatmaya çalışan cam işçileriyle birlikte haykırıyor:

"Üreten Biziz Yöneten de Biz Olacağız".